

Svar på Arbetsmiljöverkets remiss om ny regelstruktur för Arbetsmiljöverkets föreskrifter

Diarienummer 2019/072424

Organisation (frivillig uppgift)	Kontaktperson
Svenskt Näringsliv	Cecilia Andersson
E-post till kontaktperson	Telefon till kontaktperson
cecilia.andersson@svensktnaringsliv.se	08 55343289
Remissvaret beslutat av (frivillig uppgift)	Plats för underskrift (frivillig uppgift)
Carina Lindfelt	

Instruktion

- Fyll i uppgifter om avsändare i tabellen ovan.
- Skicka in remissvaret som Word-fil, det vill säga i samma format som mallen är gjord i.
- Du som vill skriva under svaret med namnunderskrift behöver skicka in både en inskannad pdf-fil och en Word-fil.
- Fyll i kommentarer i tabellerna nedan. Följ exemplen i mallen.
- Om du har kommentarer som berör mer än ett dokument kan du fylla i det i tabell 1.
- För mer utrymme i tabellerna: fyll på med nya rader genom att till exempel stå i sista cellen och trycka på tabb-tangenten.
- Index är klickbart, för att du enkelt ska kunna navigera i dokumentet.
- Vill du lägga till fritext kan du göra det i sista tabellen i dokumentet, tabell 18.

Skicka ifyllt remissvar till remiss@av.se senast den 30 december 2020.

Index (Ctrl-klicka för att komma direkt till respektive tabell)

Tabell 1: Övergripande om innehållet i remissen

Tabell 2: Introduktion till Arbetsmiljöverkets regler

Tabell 3: Konsekvensutredningar

Tabell 4: Grundläggande arbetsmiljöregler - för dig som har arbetsgivaransvar (1.1)

Tabell 5: Grundläggande arbetsmiljöregler vid planering, projektering och samordning - för dig som är byggherre, projektör eller byggarbetsmiljösamordnare (1.2)

Tabell 6: Produktregler för stegar, ställningar och viss annan utrustning för arbete på höjd, samt vissa trycksatta anordningar (1.3)

Tabell 7: Produktregler för maskiner (1.4)

Tabell 8: Produktregler för tryckbärande anordningar (1.5)

Tabell 9: Produktregler för enkla tryckkärl (1.6)

Tabell 10: Produktregler för utrustning för potentiellt explosiva atmosfärer (1.7)

Tabell 11: Förbud att på marknaden släppa ut ledade skärverktyg, avsedda för bärbara handhållna röjsågar (1.8)

Tabell 12: Vanliga risker i arbetsmiljön (2.1)

Tabell 13: Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning - säker användning (2.2)

Tabell 14: Utformning av arbetsplatser (2.3)

Tabell 15: Specifika risker vid vissa typer av arbeten (3.1)

Tabell 16: Gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön (3.2)

Tabell 17: Medicinska kontroller och hälsoundersökningar i arbetslivet (3.3)

Tabell 18: Övrigt

Tabeller för kommentarer på dokument som inte är enskilda föreskriftshäften

Tabell 1: Övergripande om innehållet i remissen

Exempel på vad kommentarerna kan handla om (skrivs i första kolumnen):

- strukturens delar
- sorteringen av föreskriftshäften i strukturen
- språket
- hur systematiskt arbetsmiljöarbete har synliggjorts i regelstrukturen
- allmänna råd
- hänvisningar inom regelstrukturen
- egna exempel

Kommentaren handlar om	Kommentar och eventuellt förslag
------------------------	----------------------------------

Generella synpunkter

Svenskt Näringsliv har tillsammans med dess medlemsorganisationer tagit fram de kommentarer som redogörs för i samtliga tabeller. Flera medlemsorganisationer har dessutom tagit fram kompletterande remissvar.

Svenskt Näringsliv konstaterar att remissen är enormt omfattande. Det har varit svårt för oss att kunna lämna kompletta och till viss del relevanta kommentarer till följd av begränsade resurser. Det har dessutom varit svårt att få en bra helhetsbild av hur strukturen och dess innehåll kan komma att tillämpas, vilket till viss del hade underlättats av om det funnits en digital lösning på plats. Ett remissförfarande som hade omfattat alla delar av regelstrukturen inklusive den digitala strukturen och dess söksystem hade kunnat kommenteras på ett mer relevant sätt utifrån ett användarperspektiv.

Svenskt Näringsliv framhåller att Arbetsmiljöverket angav till remissinstanserna redan inför remissen men även under remisstiden samt i konsekvensutredningen att de endast efterfrågar kommentarer på strukturen. Detta med anledning av det inte skulle ha genomförts några ändringar av innehåll och lydelse (med undantag för byggdelen). Svenskt Näringsliv konstaterar att det ganska omgående framkom att såväl omstrukturering som språkbearbetning lett till både ändrade krav- och skyddsnivåer på flera ställen i föreskrifterna. För att kunna identifiera alla dessa ändringar har vi varit tvungna att systematiskt och parallellt gå igenom samtliga föreskrifter. Detta har bidragit till en orimligt tidskrävande arbetsprocess. Detta arbete har inte underlättats av de arbetsinsatser som pandemin krävt av Svenskt Näringsliv och dess medlemsorganisationer. Några av våra branscher har överhuvudtaget inte haft möjlighet att delta i remissarbetet till följd av de insatser som krävts för att stötta medlemsföretagen under den akuta krisen. Dessutom har vi en avtalsrörelse som påverkat möjligheterna för våra medlemsorganisationer att kunna delta i alla led. Det är anmärkningsvärt att Arbetsmiljöverket inte redan i ett inledande skede gett remissinstanserna en rättvisande bild av det omfattande remissarbetet.

Efter remisstidens utgång vore det önskvärt med en skyndsam återkoppling från Arbetsmiljöverket kring den fortsatta arbetsprocessen med remissvaren. I första hand efterfrågar vi en remissammanställning och fortsatta diskussioner genom inbjudan till samråd där olika sakfrågor kan diskuteras. Dessutom krävs samråd gällande den digitala/tekniska delen med sökfunktioner etcetera.

Svenskt Näringsliv anser vidare att det är av största vikt att Arbetsmiljöverket översätter vissa av föreskrifterna till engelska. Flera företag har utländska chefer och medarbetare och det finns utländska företag som gör arbeten i Sverige. Dessutom har flera av våra medlemsföretag engelska som arbetsspråk.

Övergripande om strukturen

Svenskt Näringsliv anser att **strukturen bör utgå från ett verksamhetsperspektiv**. Denna synpunkt har vi tidigare framfört såväl muntligt som skriftligt, se vidare i det förslag som skickades in till Arbetsmiljöverket i februari 2017 ("Den tredje vägen"). Förslaget bifogas till detta remissvar. För att en arbetsgivare på ett enkelt sätt ska kunna hitta i regelmassan bör strukturen utgå från den verksamhet som bedrivs. Befintligt förslag förutsätter att

arbetsgivaren vet vilka risker som finns i verksamheten eller vilket ansvarssubjekt som är aktuellt. En sådan ordning lägger ett stort ansvar på arbetsgivaren och kommer inte att underlätta för flertalet små företagare. En lättillgänglig struktur behöver ha ett helt annat utgångsperspektiv.

För att betona föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och dess betydelse för hela metodiken i arbetsmiljöarbetet måste dessa föreskrifter placeras annorlunda och mer centralt i strukturen. Vi ser med fördel att SAM står för sig självt i ett eget häfte, vilket skulle göra det än tydligare att det är en metodföreskrift.

Svenskt Näringsliv delar inte Arbetsmiljöverkets uppfattning om att ett fåtal föreskriftshäften per automatik kommer att underlätta för användaren. Speciellt små företag har idag svårt att hitta vilka regler som gäller deras verksamhet. Därmed är ett väl utvecklat **digitalt söksystem** en förutsättning för arbetsgivarens möjligheter att på ett lätt sätt finna de regler som gäller just för dem. Som vi tidigare nämnt hade det varit lämpligt med ett remissförfarande som även innehöll en digital lösning.

Vidare noterar vi att det saknas hänvisningar till ändringsföreskrifter. Detta behövs för att ge en överblick över hur reglerna har förändrats under tid samt eftersökningar till relevanta rättskällor. Hänvisningar bör anges i texten eller som fotnot.

Struktur - häften, avdelning och kapitel

Svenskt Näringsliv anser inte att strukturen med en uppdelning mellan häften, avdelningar och kapitel är ändamålsenlig. Det finns alltför många nivåer. En tydlig och enkel kapitelindelning och rubriksättning är viktig för att underlätta för användaren. Förslaget behöver ses över i sin helhet i dessa delar.

Exempel på behovet av förenkling och tydlighet avseende kapitelfördelningen finns bland annat i häfte 2.1, Vanliga arbetsmiljörisker, där Arbetsmiljöverket har gjort en indelning i "Avdelning III, Fysikaliska arbetsmiljörisker" och "Avdelning IV, Fysiska faktorer". Denna uppdelning är svårbegriplig och underlättar inte för den arbetsgivare som exempelvis försöker utläsa var regler för arbete med djur återfinns.

Det finns vidare anledning att ifrågasätta uppdelningen mellan häfte 2 "Vanliga risker i arbetsmiljön" och häfte 3 "Specifika risker vid vissa typer av arbeten". I häfte 2 "Vanliga" risker i arbetsmiljön, återfinns till exempel regler om djur och cytostatika, vilket för företagen med största sannolikhet inte anses vara "vanliga risker". Detta är en märklig indelning jämfört med till exempel hygieniska gränsvärden som återfinns i häfte 3 "Specifika risker vid vissa typer av arbeten" och omfattar betydligt fler arbetsplatser. Vi anser att frågor om hygieniska gränsvärden och arbetsplatsens utformning bör betraktas som "vanliga risker" och placeras i denna del.

För att få en bättre överblick och för att göra det enklare att hitta i strukturen bör varje nytt kapitel börja på en ny sida. En sådan ordning underlättar även vid utskrift av enskilda kapitel.

För att underlätta ytterligare för läsaren bör varje kapitel så långt som möjligt följa samma rubricering samt ha samma skrivelse när det ställs krav under rubrik med samma namn. Ett exempel på detta är paragraftexten under rubriken "kunskaper" som har olika skrivelser i olika föreskrifter/kapitel. Ett annat exempel är "rengöring" (jämför föreskrifterna om oorganiska fibrer och kvarts).

Hänvisningar till andra kapitel

Svenskt Näringsliv noterar att Arbetsmiljöverket inte är konsekvent när det gäller hänvisningar till andra kapitel. Hänvisningar görs ibland i paragrafen och ibland i de allmänna råden. Vi anser att detta bör göras på ett konsekvent sätt.

Hänvisningar till systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

Svenskt Näringsliv konstaterar att Arbetsmiljöverket generellt i föreskrifterna inte har varit konsekvent i de hänvisningar som finns till systematiskt arbetsmiljöarbete. I vissa kapitel har krav på riskbedömning tagits bort med en motivering om att detta finns i föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. Denna hantering är emellertid inte konsekvent och det ser olika ut i olika föreskrifter. Vi anser att detta kan leda till oförutsedda konsekvenser i tillämpningen och bör åtgärdas i dess helhet.

Det är viktigt att det tydligt framkommer i vägledningmaterial att riskbedömningar behöver utföras för bland annat maskiner, utrustning, uppgifter, kemikalier. Denna information har gått förlorad när det till exempel i föreskrifterna om arbetsutrustning, inte längre anges att en riskbedömning ska göras för olika typer av arbetsutrustning, eller när det i föreskrifterna om provtryckning inte längre anges att arbetet ska inledas med en riskbedömning.

På flera ställen i föreskrifterna finns skrivningar om att arbetsgivaren ska kontakta skyddsombud. Flera arbetsställen saknar skyddsombud varför denna skrivning måste ändras. Det bör istället anges att – *arbetsgivaren ska underrätta ett skyddsombud i de fall sådant finns.*

Bilagor

Svenskt Näringsliv anser att respektive **bilaga/bilagor ska placeras tillsammans med aktuellt kapitel**. Vid behov kommer arbetsgivare att vilja skriva ut ett visst kapitel, varför det är av största vikt att bilagan följer med. Risken finns annars att relevanta delar inte efterlevs. Det är dessutom enklare att läsa och mindre utrymme för missförstånd.

Allmänna råd blir föreskrifter

Svenskt Näringsliv konstaterar att Arbetsmiljöverket på flera ställen har lyft upp allmänna råd till föreskrifter utan att ändringarna har kommenterats i konsekvensutredningen. Ett exempel på detta finns i SAM, häfte 1.1, 2 9 kap. 7 §. Det är anmärkningsvärt att arbetet med regelstrukturen har använts till att ändra krav och höja skyddsnivåer. Ett sådant förfarande ska ske i en särskild ordning. Som remissinstans blir det näst intill omöjligt att sätta sig in i

alla de ändringar som genomförts i samtliga föreskriftshäften. Detta blir förstået ännu svårare när ändringen inte tagits upp i konsekvensutredningen. Ändringarna kan tyckas små men som remissinstans har vi ett ansvar att bedöma hur förändringar i lagstiftningen påverkar arbetsgivarens ansvar och vilka konsekvenser dessa leder till.

Det finns fler exempel där allmänna råd lyfts till föreskriftstext. Till exempel i häfte 2.2, 4 kapitlet, Användning av truckar. Allmänna råden till nuvarande 19 § har lyfts upp till definition i paragraftext avseende "Antal sysselsatta".

Svenskt Näringsliv anser att Arbetsmiljöverket snarast återkommer med en uttömmande beskrivning av samtliga fall där man lyft upp allmänna råd till föreskrift.

Allmänna råd som tas bort

Ett flertal allmänna råd innehåller i dag undantag från vissa krav, exempelvis när det gäller föreskrifterna om rök- och kemdykning samt om bygg- och anläggning. Om råden tas bort kommer detta medföra antingen en skärpt tillämpning av en föreskrift eller en sänkt skyddsnivå. Oavsett, är det viktigt att sådana ändringar framgår tydligt av konsekvensutredningen genom en redogörelse kring vilka avvägningar Arbetsmiljöverket har gjort och dess konsekvenser för företagen.

Vägledningar och stödmaterial

Svenskt Näringsliv konstaterar att flera av de ändringar som har gjorts i föreskrifterna har lett till att befintliga regler har blivit mer generella och kortfattade samt att vissa begrepp blivit otydligare. Dessa ändringar skapar ett större tolkningsutrymme både för Arbetsmiljöverket och för arbetsgivare. Våra medlemsföretag, framförallt små företag med begränsade resurser, har redan i dag svårt att tolka och tillämpa nuvarande regelverk. För att undvika detta krävs vägledningar med praktiska exempel på lösningar. Det vore olyckligt om ändringarna leder till ett system med större osäkerhet kring hur vissa regler ska tillämpas.

De föreskrifter som idag har relevanta allmänna råd som nu tas bort bör kompletteras med vägledningar. Vi förutsätter också att de vägledningar som redan finns behålls och revideras till följd av de ändringar som den nya regelstrukturen medför. De allmänna råd som tillhör föreskrifterna i del 2.2 och 3.1 innehåller en hel del relevant information, bland annat om bekämpningsmedel och arbete med djur. Vidare finns klagande information i de allmänna råden som tillhör föreskrifterna till belastningsergonomi i häfte 2.2, andra kapitlet och explosionsfarlig miljö i häfte 2.1, 12 kapitlet. Arbetsmiljöverket bör göra en översyn av dessa delar och föra över de allmänna råd som tydliggör föreskrifterna till vägledningar.

I detta sammanhang vill vi även lyfta fram behovet av att behålla och vidareutveckla "Frågor och svar" på Arbetsmiljöverkets hemsida. Denna typ av stöd

är efterfrågad av våra medlemsföretag och är ett bra hjälpmedel för att kunna tolka reglerna. Ett exempel på användbar information i "Frågor och svar" är de som handlar om hemarbete.

Definitioner

Svenskt Näringsliv konstaterar att det i flera kapitel definieras begrepp som inte därefter används i kapitlet/föreskrifterna. Exempelvis finns definitionen "Antal sysselsatta" med i flera kapitel utan att det är relevant för dessa kapitel. För att säkerställa att definitionen av begrepp endast uppges för de kapitel där det är relevant behöver detta ses över i sin helhet.

Förtydligande av ansvaret för de olika ansvarssubjekten i föreskrifterna

I nästan samtliga kapitel anges att arbetsgivaren är ett ansvarigt subjekt. Vi anser att det måste beskrivas och förtydligas på lämpligt ställe vad som gäller avseende arbetsgivarens ansvar.

Eftersom nästan varje kapitel inleds med "Arbetsgivaren ansvarar för att föreskrifterna i detta kapitel följs" behöver inte varje paragraf i respektive kapitel inledas med "Arbetsgivaren ska...". Det är tillräckligt att det anges till vem föreskrifterna riktar sig till i en ingress till kapitlet. Om annat gäller bör detta anges i anslutning till aktuellt kapitel.

Det vore även önskvärt med en beskrivning av arbetstagarens ansvar i enlighet med tredje kapitlet 4 § i arbetsmiljölagen, antingen i *Introduktionen* eller i inledningen till respektive kapitel.

Enligt konsekvensutredningen har ansvarssubjekten förtydligats där detta bedöms vara relevant. I kapitlet om systematiskt arbetsmiljöarbete, 3§ och många andra kapitel finns skrivelsen "*Av 1 och 3 kap. AML följer att föreskrifterna i detta kapitel under vissa omständigheter kan medföra skyldigheter för andra än arbetsgivare. Det som sägs i detta kapitel gäller då även dem.*" Det är oklart vad som menas med skrivningen och vi anser inte att det utgör något förtydligande av ansvarssubjekten.

En annan otydlighet i föreskrifterna är vad som avses med definitionen "andra ansvariga". Vem/vilket ansvarssubjekt är det som ska vidta åtgärder i första hand, andra hand, tredje hand etcetera? En sådan otydlighet riskerar att medföra att ansvaret faller mellan stolarna och att ingen istället vidtar åtgärder.

För öka tydligheten i strukturen bör det även tas fram en samlad förteckning över de ansvarssubjekt som finns. Arbetsmiljöverket nämner i konsekvensutredningen att det finns ca 25 ansvarssubjekt.

Likställer inhyrare med arbetsgivare

Att **inhyrare likställs med arbetsgivare** har medfört en ansvarsförskjutning när det gäller kunskaper och företagshälsovård, se häfte 2.2, 5 kap. 16 § samt häfte 1.1, 3 kap. 3 §. Svenskt Näringsliv anser att det behövs ett förtydligande av ansvarsfördelningen mellan inhyrare och arbetsgivare antingen i allmänna råd eller i en vägledning. I dag anges detta i allmänna rådet till 1 § SAM.

Ensamföretagare

Svenskt Näringsliv anser att det bör finnas en egen ingång för ensamföretagare. En sådan ordning skulle underlätta för denna grupp att hitta de regler som de omfattas av. Frågorna om ensamföretagare behöver därför ses över i sin helhet.

Vi efterfrågar en redogörelse kring Arbetsmiljöverkets bemyndigande att utfärda föreskrifter som omfattar ensamföretagare. I flera föreskrifter anges att reglerna gäller för ensamföretagare och familjeföretag, med hänvisning till AML 3 kap 5§, andra stycket. Men i andra föreskrifter med krav på exempelvis kunskaper, medicinska kontroller, mätningar med mera, finns anledning att ifrågasätta om myndighetens bemyndigande verkligen omfattar dessa delar.

Ett exempel där det finns anledning att ifrågasätta om Arbetsmiljöverkets bemyndigande omfattar ensamföretagare är i häfte 2.2, 4 kap. 16 § Användning av truckar. Det är värt att i detta sammanhang notera att det i motorsågsföreskrifterna inte kan föreskrivas om kunskapskrav för egenföretagare. Vidare finns krav för ensamföretagare i bullerföreskrifterna om till exempel kunskap. Men i artificiell strålning har Arbetsmiljöverket undantagit kunskapskravet (10§).

Tydlighet och språk

Svenskt Näringsliv konstaterar att föreskrifterna på flera ställen är svårlästa, vilket leder till ett oönskat tolkningsutrymme. Meningarna är onödigt långa, består av upprepningar, innehåller många bisatser (kommatecken) och innehåller olämpliga ordval. Den klarspråksförenkling som vidtagits har emellanåt varit kontraproduktiv.

Exempel 1 – upprepning av ord:

"Föreskrifterna i detta kapitel gäller användning av arbetsutrustning och finns för att förebygga risk för ohälsa och olyckor, orsakade av användning av arbetsutrustningar."

Texterna blir svårlästa när man upprepar ord eller termer i samma mening. En bättre formulering med samma innebörd hade varit:

"Föreskrifterna i detta kapitel syftar till att förebygga risk för ohälsa och olyckor som kan uppstå vid användning av arbetsutrustningar".

Kommentaren handlar om	Kommentar och eventuellt förslag
	<i>Exempel 2 – dåliga ordval:</i> "Dessa föreskrifter finns för att förebygga ohälsa och olyckor som kan orsakas av..." "Dessa föreskrifter syftar till" låter bättre än "Dessa föreskrifter finns för att..." <i>Exempel 3 – ej konsekventa formuleringar:</i> På ett ställe anges: "Dessa föreskrifter finns för att förebygga ohälsa och olyckor som kan orsakas av..." Och på ett annat anges: "Syftet med föreskrifterna är att förebygga ohälsa och olycksfall samt att ge förutsättningar för en god arbetsmiljö." <i>Exempel 4 – många kommatecken; tilläggen av kommatecken gör att texten känns onaturlig att läsa.</i> - "Arbetsstagare, som inte omfattas av första stycket, men som använder arbetsutrustning enligt 11 § på ett gemensamt arbetsställe, ska ha motsvarande dokumentation tillgänglig på arbetsstället." - "Så länge en arbetsutrustning används, ska arbetsgivaren underhålla utrustningen, så att den uppfyller kraven i dessa föreskrifter. När det finns en underhållsjournal till arbetsutrustningen, ska den hållas aktuell." <i>Exempel 5 – långa och svårlästa meningar:</i> "I arbetsmiljölagen (1977:1160) och i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 20qq:q) om ansvar för arbetsgivare, 2 kap. om systematiskt arbetsmiljöarbete, finns grundläggande bestämmelser om hur arbetsgivaren ska organisera, genomföra och följa upp sitt arbetsmiljöarbete, för att förebygga risker för ohälsa och olycksfall i arbetet och uppnå en tillfredställande arbetsmiljö."

Tabell 2: Introduktion till Arbetsmiljöverkets regler

Exempel på **generella kommentarer på Introduktion till Arbetsmiljöverkets regler (skrivs i rutan för generella kommentarer):**

- Det är en bra hjälp/inte någon bra hjälp för att förstå hur reglerna hänger ihop.
- Jag saknar ett avsnitt om...
- Jag har följande förslag till förbättringar av introduktionen: ...

Generella kommentarer

Svenskt Näringsliv ifrågasätter om en introduktion till regelstrukturen behövs. Strukturen bör göras så tydlig och enkel att arbetsgivare och andra intressenter som söker efter regler enkelt, via tydliga ingångar i systemet samt sökfunktioner, hittar informationen utan att först sätta sig in i en introduktion.

Om Arbetsmiljöverket ändå väljer att ta fram en introduktion behöver denna var tydlig angående vem som är mottagaren av reglerna. Det bör förtydligas att arbetsgivaren är den viktigaste mottagaren av regelverket. I förslaget nämns arbetsgivare först under rubriken "Skyddsombud ska ges möjlighet att vara med i arbetsmiljöarbetet". Det kan framstå som att skyddsombuden har den viktigaste rollen i arbetsmiljöarbetet. Detta blir motsägelsefullt när ett av Arbetsmiljöverkets syften med regelförnyelsen är att förtydliga arbetsgivarens ansvar i föreskrifterna. Dessutom saknar många arbetsplatser skyddsombud. Ytterligare en grupp som bör nämnas är arbetstagare och deras ansvar för arbetsmiljön enligt arbetsmiljölagen.

Vi anser att rubriken om skyddsombuden ska bytas ut till samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare. Dessutom behöver avsnittet kompletteras med att beskriva arbetsgivarens/chefens ansvar samt även arbetstagarens ansvar enligt arbetsmiljölagen.

Det bör tydligare framgå i förslaget till den nya instruktionen att föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete är en paraplyföreskrift med en grundläggande arbetsprocess. Avsnitten om systematiskt arbetsmiljöarbete i introduktionen, som idag ligger längst bak, bör lyftas fram.

Det finns vidare anledning att ifrågasätta varför introduktionen fokuserar till stor del på ensamföretagare. Det vore en bättre lösning att istället ha en egen ingång för ensamföretagare, se kommentarer under tabell 1.

Sida/rubrik	Kommentar och eventuellt förslag
2	Se kommentarer ovan
3	I första punkten och i bilden skriver man "Tillhandahåller produkter". Det är tydligare om man skriver "tillverkar och tillhandahåller".

Sida/rubrik	Kommentar och eventuellt förslag
5	Texten i andra raden första kolumnen bör tydliggöras. Förslag: "grundläggande arbetsmiljöregler vid planering, projektering och samordning av byggnads- och anläggningsarbete."
6	Inledningen behöver skrivas om. Meningen börjar med att reglerna ska följas av <i>alla</i> arbetsgivare och byggherrar, därefter i nästa mening anges att man själv ska bedöma vad som är relevant. Förslagsvis kan första meningen strykas och andra meningen ändras till, "Du behöver bedöma vilka kapitel och regler som är relevanta för dig utifrån din roll och de risker som finns i din verksamhet."
7	Föreskrifterna om gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön, andra raden, andra kolumnen: ta bort "Återges i tabell". Föreskrifterna om medicinska kontroller och hälsoundersökningar. Varför har Arbetsmiljöverket valt just dessa tre exempel? Förslag: Lista samtliga områden som berörs.
8	Punkt 3 bör skrivas om så att det blir lättare att förstå. Förslag: "Om du är arbetsgivare ska du undersöka vilka..."
9	I exemplet bör man lägga till att som arbetsgivare för den mekaniska verkstaden kommer du antagligen att bygga om eller renovera i din verksamhet. Du får då med största sannolikheten rollen som byggherre. Den rollen innebär ansvar som följer av 1.2. Arbetsmiljöverket bör förtydliga detta eftersom i stort sett alla arbetsgivare på ett fast driftställe kan komma att bli byggherre vid något tillfälle.
10	Systematiskt arbetsmiljöarbete. Se generella kommentarer ovan samt under tabell 1.

Tabell 3: Konsekvensutredningar

Exempel på kommentarer på konsekvensutredningar

- Beskrivningen bör ändras.
- Det saknas beskrivning i kostnadsberäkningen.
- Kostnaderna är beskrivna på ett sätt som jag inte känner igen. Min uppfattning är att kostnaderna blir...

Generella kommentarer

Generella kommentarer

Arbetsmiljöverket hävdar i konsekvensutredningen att det inte har gjorts några förändringar av reglerna i sak. Svenskt Näringsliv anser dock att detta är felaktigt. Den språkförenkling som Arbetsmiljöverket genomfört innebär att kravnivån förändras på ett flertal ställen. Detta kommer att medföra kraftigt ökat administrativt arbete för företagen, bland annat genom att de måste se över sina rutiner för att säkerställa att kraven efterlevs.

Enligt den övergripande konsekvensutredningen ska allmänna råd inte innehålla tvingande bestämmelser eller kunna uppfattas som tvingande. Konsekvensen av detta är att allmänna råd som i dag synes vara tvingande har lyfts upp till föreskriftstext. Detta innebär att Arbetsmiljöverket fram till nu utfärdat allmänna råd i strid mot gällande ordning, vilket har påpekats ett flertal gånger av Svenskt Näringsliv. För att komma till rätta med detta väljer Arbetsmiljöverket därför att lyfta upp de allmänna råden till föreskriftstext. Vi anser att detta är oacceptabelt och går helt emot det syfte som denna strukturöversyn har.

Det saknas en konsekvensutredning över att de allmänna råden i stor utsträckning tas bort. Kommer dessa att omarbetas till vägledningar? I många föreskrifter (speciellt äldre) finns mycket informativa allmänna råd som varit till hjälp för företagen. Om inte relevanta delar av allmänna råden görs om till vägledningar kommer det att bli svårare att tolka föreskrifterna vilket framförallt kommer att drabba mindre företag.

Arbetsmiljöverket menar att deras föreskrifter överensstämmer med de skyldigheter som Sverige har gentemot EU. Myndigheten hänvisar till att den utvärderingen som gjorts av ramdirektivet och de 24 särdirektiven pekar på att arbetsmiljölagstiftningen på EU-nivå på ett övergripande plan är ändamålsenlig och effektiv. Därmed ser inte myndigheten att det kommer något större regelreformsarbete på EU-nivå i närtid som behöver vägas in för Sveriges del. Det pågår dock för närvarande revideringsarbete av tre direktiv, Arbetsplatsdirektivet, Bildskärmsdirektivet och Maskindirektivet vilket kan få konsekvenser för den svenska lagstiftningen.

Dubbelreglering och uppdelning av EU-direktiv mellan Arbetsmiljöverket och andra myndigheter

Svenskt Näringsliv anser att det är av största vikt att myndigheter samverkar vid utformningen av lagstiftningen för att förhindra risken för dubbelreglering. Vid implementering av EU-lagstiftning finns många exempel då lagstiftningen delas upp mellan olika myndigheter. Vid revidering är det viktigt att denna uppdelning bibehålls.

Direktiv 1999/92/EG har historisk varit uppdelat mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Arbetsmiljöverket. MSB är den myndighet som överfört kraven för brandfarliga vätskor och gaser till svenska föreskrifter. Arbetsmiljöverket har överfört direktivet för sådan hantering som inte omfattas av Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE), exempelvis dammexplosioner. Uppdelningen mellan myndigheterna är naturligt eftersom tusentals företag i Sverige har tillstånd för hantering av brandfarlig vara, se 16 § LBE. Vid tillståndsgivning och tillsyn från kommunal räddningstjänst tillses att hanteringen sker säkert och i enlighet med kraven i de föreskrifter som utfärdats med stöd av LBE.

Av parallelluppställningen till direktiv 1999/92/EG framgår att häfte 2.1 Vanliga risker i arbetsmiljön, 10 kap 5 § kommer överföra kraven i direktivets artikel 3 för brandfarliga vätskor, gaser och aerosoler. Kravet i artikel 3 är redan överfört till svensk rätt genom MSB:s föreskrifter SRVFS 2004:7, 5 §. En

dubbelreglering på ett område som kräver myndighetstillstånd är olyckligt och bör rättas till. Regelgivning, tillstånd och tillsyn bör hållas samman. En utredning av detta saknas i konsekvensutredningen.

Svenskt Näringsliv anser att Arbetsmiljöverket inte ska överföra direktiv 1999/92/EG till arbetsmiljölagstiftningen för sådan hantering som omfattas av lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Ekonomiska konsekvenser

Svenskt Näringsliv anser att kostnaderna för genomförandet av föreslagen förändring av regelstrukturen kraftigt kommer att överskrida Arbetsmiljöverkets beräkningar. I konsekvensutredningen saknar vi en analys där nyttan av förändringen ställs mot kostnaderna. Vi ser detta som extra viktigt i dagens läge när många företag har en mycket ansträngd ekonomi och kämpar för sin överlevnad på grund av den pågående pandemin. Konsekvenserna av pandemin kommer på olika sätt att påverka företagen många år framöver.

På uppdrag från Arbetsmiljöverket har ett konsultföretag intervjuat 13 olika organisationer för att belysa vilka konsekvenser och vilka kostnader som kan uppstå i samband med att en ny regelstruktur införs. Arbetsmiljöverket beskriver i konsekvensutredningen att kostnadsberäkningarna *“inte gör anspråk på att ge ett helhetsperspektiv utifrån ett representativt urval utan har samlat in exempel utifrån vilka man kan föra ett mer allmängiltigt resonemang”*. *“Siffrorna ska läsas med mycket stor försiktighet. De baseras varken på en noggrann analys av exakta kostnader och inte heller på ett urval som är representativt. De har tagits fram för att få någon form av underlag för fortsatt bedömning.”*

Följande kostnadskrävande konsekvenser lyfts fram i utredningen:

- Uppdatering av informationsmaterial och –system
- Uppdatering av informationsmaterial
- Utbildning av chefer
- Utbildning av nyckelpersoner inom arbetsmiljöområdet, exempelvis HR eller skyddsombud

Svenskt Näringsliv ifrågasätter varför Arbetsmiljöverket redovisar en ekonomisk beräkning som de själva anser har stora brister beträffande representativt underlag och kostnader. Svenskt Näringsliv anser att underlaget med de 13 organisationer som intervjuats inte på långa vägar ger en representativ bild av hur svensk arbetsmarknad ser ut och därmed inte en tillfredsställande bild av vilka kostnader och konsekvenser som kan uppkomma. Vi anser vidare att antalet chefer, skyddsombud samt HR- och arbetsmiljöexperter som kommer att behöva utbildning i den nya strukturen är kraftigt underskattad.

Enligt arbetsmiljölagen ska alla arbetsställen med minst fem anställda utse ett eller flera skyddsombud. Enligt SCB:s statistik för 2019 fanns ca 150 000 arbetsställen med fem anställda eller fler (91 400 företag). Vissa företag saknar skyddsombud men det uppvägs av att större företag har flera skyddsombud. I Arbetsmiljöverkets konsekvensutredning uppskattas att 129 000 HR-specialister och skyddsombud har behov av utbildning.

I princip alla arbetsställen med fler än 50 anställda har fler än ett skyddsombud, ju större företag desto fler skyddsombud. Det är inte heller antingen HR, arbetsmiljöexpert eller skyddsombud som behöver utbildning utan samtliga roller.

Mot bakgrund av ovan anser Svenskt Näringsliv att antalet personer i behov av utbildning är kraftigt underskattat i Arbetsmiljöverkets konsekvensutredning. Enligt en grov uppskattning från vår sida är minst 170 000 skyddsombud i behov av utbildning och lika många arbetsmiljö- och HR-specialister, d v s lågt räknat 340 000 personer. Kostnaden beräknat på samma tidsåtgång och lönesumma per dag som i Arbetsmiljöverkets konsekvensutredning landar då på drygt **877 000 000 kr att jämföra med Arbetsmiljöverkets beräkning om 330 000 000 kr.**

Utbildningsbehovet för chefer anser vi också är underskattat. Arbetsmiljöverket har angett att 316 000 chefer är i behov av utbildning. Enl SCB fanns 2019 427 000 arbetsställen (350 000 företag) med minst en anställd. Företag med fler än 20 anställda har oftast flera chefer. Lågt räknat tror vi att minst 500 000 chefer är i behov av utbildning. Kostnaden beräknad på samma lönesumma och samma tidsåtgång blir då **500 000 000 kr att jämföra med Arbetsmiljöverkets beräkning om 315 000 000.**

Kostnaden för uppdatering av information och utbildningsmaterial är svårt att uppskatta. Här ingår även övriga administrativa kostnader. Kostnaden i Arbetsmiljöverkets konsekvensutredning är en uppskattad kostnad för företag som har egna HR- och arbetsmiljöspecialister. Administrativa kostnader för små företag som inte har egen personal för detta saknas. Arbetsmiljöverket har uppskattat kostnaden till **90 000 000 kr.** I konsekvensutredningen under pkt 10 skriver Arbetsmiljöverket att kostnaden 90 000 000 är högt räknad. De uppskattar att kostnaden för uppdatering av information och utbildningsmaterial är 20 kr/anställd. Enligt SCB uppgick antalet anställda första kvartalet 2020 till 4 776 800 personer vilket skulle ge en summa om **95 536 000 kr** (20 kr x 4 776 800).

Totala kostnaden för företagen för uppdatering av material och utbildningsinsatser blir enligt vår uppskattning 1,4 miljarder kr jämfört med Arbetsmiljöverkets uppskattning på 735 miljoner kr.

Till ovanstående kostnad tillkommer även kostnader för förändringar i de olika föreskrifterna/kapitlen. Nedanstående exempel är hämtade ur Arbetsmiljöverkets konsekvensbeskrivningar för respektive häfte.

Häfte 1.1, Kap 2 SAM, 17§, allmänna råd har lyfts upp till föreskriftstext, precisering av vad en rutin ska innehålla. Konsekvensutredningen, s 9, tar upp en förväntad kostnad p g a förändringen på **57,5 miljoner kr.**

Häfte 2.1, kap 8 och 9. Bedömningen är att kostnaderna ökar för alla berörda företag med totalt cirka **60-100 miljoner kr** för införande av nya undersöknings- och riskbedömningsparagrafer samt med **28-142 miljoner kr** för införande av mängduppgift på förteckningen över kemiska riskkällor, se konsekvensutredning under avsnitt 6 för mer information. Kostnaderna är dock svåra att uppskatta. Beräkningarna bygger på antaganden och det finns en stor osäkerhet i flera parametrar. Dessutom beräknas administrativa kostnader uppgå till **86,1-238 miljoner kr** (engångskostnad) och **14,3-71,4 miljoner kr** (årligen). Detta kan jämföras med en besparing som uppskattas till 100 000-240 000 kr genom att färre personer behöver genomgå utbildning och läkarundersökningar.

Häfte 2.2. **182,4 miljoner kr** (engångskostnad)
Besparing med ca 900 000 kr

Häfte 3.1. **17,2 miljoner kr** (huvudsakligen berg- och gruvföreskriften, kap 4, 33§)

Häfte 1.2, föreskrifterna om bygg- och anläggning. Föreskrifterna är nya och kommer att innebära kostnader för företagen (ligger utanför förändringen av regelstrukturen)

Häfte 1.4 Produktregler kommer att innebära kostnader enligt konsekvensutredningen.

För följande föreskrifter/kapitel har Arbetsmiljöverket bedömt att konsekvensutredningar inte behöver tas fram vilket Svenskt Näringsliv ställer sig frågande till, speciellt när det gäller föreskrifterna för gränsvärden för luftvägsexponering och medicinska kontroller.

- Häfte 1.3-1.8, Produktregler
- Häfte 2.3 Utformning av arbetsplatser. Ingen konsekvensutredning tas fram på grund av att detta är nya föreskrifter som enligt Arbetsmiljöverket "bara" lyfts in i strukturen.
- Häfte 3.2 Gränsvärden för luftvägsexponering. Ingen motivering till varför konsekvensutredning inte behöver tas fram.
- 3.3 Medicinska kontroller. Ingen motivering till varför konsekvensutredning inte behöver tas fram.

Vilken utredning det gäller	Sida/rubrik	Kommentar
Se generella kommentarer ovan samt kommentarer för respektive häfte/kapitel, tabell 4-17.		

Tabeller för kommentarer på föreskriftshäften

Exempel på generella kommentarer på föreskriftshäften (skrivs i rutan för generella kommentarer). • Jämfört med nu gällande föreskrifter har det blivit tydligare språk/lättare att förstå vem som ska följa bestämmelserna/en bättre överblick/annat. • Förslag på annan titel på föreskriftshäftet. Siffrorna efter titeln kommer att tas bort när föreskrifterna träder i kraft. • Kapitel som passar bättre i ett annat häfte. • Strukturen inom häftet med avdelningar, kapitel, paragrafer är bra/är inte bra.
Exempel på specifika kommentarer på föreskriftshäften (skrivs på raderna för kommentarer till kapitel och paragrafer) • Förslag på andra kapitelnamn eller underrubriker. • Det är svårt att förstå vem som ska följa bestämmelserna. (Motivera.) • Det är svårt att förstå när föreskrifterna gäller. (Motivera.) • Paragraf eller allmänt råd behöver kompletteras. (Beskriv vad som saknas.) • Samma regel finns på två ställen. • Paragrafen har förändrats på ett sätt som inte beskrivs i konsekvensutredningen. • Förändringen innebär att skyddet för arbetstagaren har förändrats, eftersom... • Hänvisningen i den här paragrafen är felaktig.

Tabell 4: Grundläggande arbetsmiljöregler - för dig som har arbetsgivaransvar (1.1)

Generella kommentarer

Häftet behöver förtydliga att även de fysiska riskerna som omnämns i häftena 2.1-2.3 samt 3.1- 3.3 ingår i arbetsgivaransvar och därmed behöver hanteras.

Förslag: inledningsvis i 2 kap 1 § behöver man hänvisa till kraven i de övriga häftena 2.1-2.3 och 3.1-3.3.

Andra stycket i 2 kap § 1 börjar med:

Arbetsmiljöförhållanden som regleras genom Arbetsmiljöverkets övriga föreskrifter (lägg in namn/ nummer på vilka det gäller) som vänder sig till arbetsgivare, ska beaktas och hanteras i det systematiska arbetsmiljöarbetet

Kapitel 1

Rubriken Systematiskt arbetsmiljöarbete bör utgå, det är förvirrande då nästa kapitel heter Systematiskt arbetsmiljöarbete.

Kapitel 2 SAM

Rubriker: Ändra rubriker enligt följande: Avdelning II: Systemiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och företagshälsovård, 2 kap. Systemiskt arbetsmiljöarbete, Rubrik till 1§ Systematiskt arbetsmiljöarbete

Enligt konsekvensutredningen har ansvarssubjekten förtydligats där detta bedöms vara relevant. I kapitlet om (SAM 3§), och många andra kapitel finns skrivelsen "Av 1 och 3 kap. AML följer att föreskrifterna i detta kapitel under vissa omständigheter kan medföra skyldigheter för andra än arbetsgivare. Det som sägs i detta kapitel gäller då även dem." Det är oklart vad som menas med skrivningen, och vi anser inte att det utgör något förtydligande av ansvarssubjekten.

Den som hyr in arbetskraft likställs med arbetsgivare i kapitlet om SAM (Häfte 1.1, 2 kap 3§) detta är i sig ingen förändring. Men i de allmänna råden till AFS 2001:1, utvecklas ansvaret för den arbetsgivare som hyr in resp. hyr ut arbetskraft. Detta allmänna råd försvinner i befintligt förslag. Innebär inte detta att det finns en risk för att det uthyrande företags ansvar blir otydligt (försvinner) i SAM och följaktligen i föreskrifter som bygger på SAM.

I 7 § har allmänna råd lyfts upp till föreskriftstext. Det gäller preciseringar av vad en rutin ska innehålla. Konsekvensutredningen tar upp de kostnader som förändringen väntas medföra (57,5 miljoner kr), se kommentar till paragrafen nedan.

Kapitel 3 FHV

I 2 § framgår att den som hyr in arbetskraft likställs med arbetsgivare i detta kapitel, detta blir fel eftersom kapitlet handlar om FHV. Det gällande allmänna rådet till 1 § SAM behöver finnas kvar för att balansera innehållet i paragraftexten.

Kapitel 4 Arbetsanpassning

Generella kommentarer

Det är bra att innehållet stämmer överens med de nu beslutade föreskrifterna om arbetsanpassning. Vi noterar dock att stycke två i 2 § är nytt (se kommentar till kap 2 (SAM) och kap 3 (FHV) angående in- och uthyrare). Detta läggs till utan någon förklaring eller något förtydligande i konsekvensutredningen. Liksom i kapitlen ovan krävs ett allmänt råd.

Kapitel 7 Ensamarbete,

Enligt konsekvensutredningen har ansvarssubjekten förtydligats där detta bedöms vara relevant. I kapitlet om Ensamarbete 2 §, och många andra kapitel finns skrivelsen "Av 1 och 3 kap. AML följer att föreskrifterna i detta kapitel under vissa omständigheter kan medföra skyldigheter för andra än arbetsgivare. Det som sägs i detta kapitel gäller då även dem." Det är oklart vad som menas med skrivningen, och vi anser inte att det utgör något förtydligande av ansvarssubjekten.

Kapitel 8 Gravida nyförlösta och ammande arbetstagare,

Det är bra att reglerna om gravida samlas i ett och samma kapitel. Hänvisning till Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter faller bort. Den bör finnas med som ett allmänt råd.

Kapitel 9 Minderåriga,

Rubriker kan förtydligas genom att åldersgränser skrivs ut, exempelvis "Särskilda regler för yngre barn-minderårig som inte fyllt 13", Skyddsombud- Eftersom det inte alltid finns skyddsombud bör texten ändras till "Om det finns skyddsombud..." gäller 4 §, 7 §
De allmänna råden innehåller viktig information som förklarar den praktiska tillämpningen av kapitlet. Då de allmänna råden försvinner utgår vi från att dagens vägledning gällande minderåriga kommer finnas kvar. (Med innehåll motsvarande det som finns idag, exempelvis att begrepp som t.ex. stort ansvarstagande förklaras, vad som är viktigt att tänka på vid handledning av minderåriga, förklaring av begreppet likvärdig utbildning, och exempel på hur arbetstid beräknas när en minderårig har flera arbetsgivare.)
Hänvisningar till andra kapitel i paragraftext bör vara tydligare. Vi anser att Arbetsmiljöverket bör förtydliga vilket kapitel det är som bestämmelserna finns i. I detta fall kapitel 12 gäller 10-23 §§.

Kommentarer på kapitel och paragrafer

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
1 kap		Allmänna bestämmelser	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
1	1	Det är otydligt vad som avses med "dessa bestämmelser", menas bestämmelserna i SAM, i häfte 1.1 eller i Avdelning I.	AV bör förtydliga vad som avses
Kap. 1 & kap 2	2 § och 1 §	Delarna kan skrivas ihop i en bättre ingress. Det blir mycket av en upprepning av texten vilket inte gör det lättare att läsa. I paragraferna skriver Arbetsmiljöverket att det systematiska arbetsmiljöarbetet innebär bestämmelser för hur arbetsmiljöarbetet bland annat ska organiseras. I nuvarande föreskrifter använder inte Arbetsmiljöverket "organisera" utan "undersöka". Kopplingen till det centrala i SAM är tydligare med undersöka (än med organisera). Genom att använda organisera lyfts fokus bort från SAM-snurran (undersöka, bedöma, åtgärda och följa upp).	
2 kap		Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och företagshälsovård	Kapitlets titel bör endast vara "Systematiskt arbetsmiljöarbete". Företagshälsovården behandlas i 3 kap.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	3	Den som hyr in arbetskraft likställs med arbetsgivare i kapitlet om SAM detta är i sig ingen förändring. Men i de allmänna råden till AFS 2001:1, utvecklas ansvaret för den arbetsgivare som hyr in resp. hyr ut arbetskraft. Detta allmänna råd försvinner i befintligt förslag. Innebär inte detta att det finns en risk för att det uthyrande företags ansvar blir otydligt (försvinner) i SAM och följaktligen i föreskrifter som bygger på SAM?	Se över texten i de allmänna råden.
2	5 §	Vi vill att Arbetsmiljöverket i stället för att använda "hjälpas åt" i de allmänna råden använder medverka. Vill Arbetsmiljöverket förtydliga att medverka betyder hjälpas åt kan det göras i en vägledning. Vad betyder hjälpas åt i detta sammanhang? Sista meningen i första stycket ändra "ombud" till "skyddsombud". Stryk första meningen i andra stycket i allmänna råden.	Arbetsgivaren kan behöva ordna med olika former för medverkan för särskilda grupper
2	7	Här har allmänna råd lyfts upp till föreskriftstext. Konsekvensutredningen tar upp de kostnader som förändringen väntas medföra. Punkt 3 säger att det ska framgå "vilka som ska medverka". Vem som utför och medverkar i många av de rutiner som tas fram i SAM framgår av uppgiftsfördelningen, eller i rutiner för just samverkan. Det är vanligt att t ex chefen ansvar för att utföra undersökningar och riskbedömningar. Att i varje rutin specificera vilka som medverkar är ett omotiverat	Ha kvar paragraftexten som den var tidigare och stryk punkterna 1-3. Vilka rutiner som behöver finnas, och även vad de bör innehålla kan med fördel tas upp i allmänna råden, inte i föreskriftstext.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		utökat dokumentationskrav. Förändringen är dessutom inte lämplig att göra i regelförnyelsen som inte ska handla om att förändra kraven.	
2	8	Ändra "frånsäga sig uppgiften" i allmänna råd till	"returnera uppgiften"
2	9	Det verkar som att Arbetsmiljöverket lagt in en del generell text om arbetsmiljökunskaper när det i denna § handlar om arbetstagarnas kunskaper om arbetet och riskerna i arbetet.	Skriv om så att allmänna rådet handlar om att få tillräckliga kunskaper för att arbeta säkert (inte hur arbetsmiljöarbetet fungerar allmänt). Introduktionen är ett sätt att få kunskap om arbetet.
2	10	Tycker inte riktigt att konsekvensbedömningen och paragrafstexten stämmer? I konsekvensbedömningen står det att man ändrat så att "kommande förhållandena också ska undersökas innan bedömningen"? Sista stycket i allmänna råden ger upphov till mer frågor än vad det ger svar på.	
2	13	Allmänna råd har lyfts upp till föreskriftstext "Den årliga uppföljningen ska visa om arbetsmiljöarbetet bedrivs enligt bestämmelserna..." Allmänna rådet syftar fel. Det AV pratar om i allmänna råden är snarare det fjärde steget i riskhanteringen, SAM-snurran (undersökning, bedömning, åtgärder, kontroll).	Ändra föreskriftstext till följande: Arbetsgivaren ska varje år följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet. Om uppföljningen visar att det finns brister i det systematiska arbetsmiljöarbetet ska det förbättras. Resultatet av den årliga uppföljningen ska dokumenteras skriftligt om det finns tio eller fler arbetstagare i verksamheten. Ändra allmänna råd till: Den årliga uppföljningen kan liknas vid en internrevision av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
			I allmänna råden till 12 § står det om kontroll. Flytta allmänna råden till 13 § till 12 §.
3 kap		Företagshälsovård eller motsvarande sakkunnig hjälp	
3	2	Inhyraren ska inte betraktas som arbetsgivare när det gäller FHV och arbete med arbetsanpassning och rehabilitering enligt 3§ punkt 2. Från dagens allmänna råd till 1§ SAM: Den som hyr ut arbetskraft bör vara uppmärksam på den anställdes totala fysiska och psykiska belastning när han eller hon hyrs ut till olika ställen. Den arbetsgivare som hyr ut arbetskraft har kvar sitt ansvar för de anställda och är skyldig att genomföra långsiktiga arbetsmiljöåtgärder exempelvis i fråga om utbildning och rehabilitering.	Förslag på ny text till 2§: Arbetsgivaren ansvarar för att föreskrifterna i detta kapitel följs. Den som hyr in arbetskraft likställs i tillämpliga fall med arbetsgivare i detta kapitel. Förslag på allmänna råd: Den som hyr ut arbetskraft bör vara uppmärksam på den anställdes totala fysiska och psykiska belastning när han eller hon hyrs ut till olika ställen. Den arbetsgivare som hyr ut arbetskraft har kvar sitt ansvar för de anställda och är skyldig att genomföra långsiktiga arbetsmiljöåtgärder exempelvis i fråga om utbildning och rehabilitering.
3	3	Den som hyr in arbetskraft ska inte likställas med arbetsgivare i 2:a punkten. Se kommentar till 3 kap 2§ ovan.	
3	3	Allmänna rådet andra stycket - ta bort "eller ordnas som en självständig del inom företaget". Samt, ta bort sista stycket. Det är överflödigt.	
3	3	I allmänna råden räknas den breda kunskap som FHV behöver upp.	Den fysiska arbetsmiljön sammanfattas i stort sett i teknik. Här kunde man räkna upp mycket mer som t ex exponeringsmätningar, riskbedömningar, maskinsäkerhet etc.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
3	4	I de allmänna råden till 3 § står det att "det är viktigt att arbetsgivaren samverkar med företagshälsovården". I 4 § ställer Arbetsmiljöverket krav på att arbetsgivaren ska ge information till FHV. Om arbetsgivare anlitar FHV måste det ligga underförstått att man ska ge FHV information för det uppdrag man anlitar dem för. Får inte FHV informationen kan de inte utföra uppdraget. Innehållet i punktlistan i 4 § är i vissa fall sådant man anlitar FHV för att ta fram. Ofta anlitar företag FHV för att beskriva och få hjälp med risker (punkt 1) och åtgärder (punkt 2). Varför FHV ska ha tillgång till information om det som räknas upp i punkt 3 är mycket konstigt. Det beror helt på vilket uppdrag FHV har fått vilken information de behöver tillgång till. Sista stycket är också konstigt formulerat. Vilken information FHV behöver måste bero på det uppdrag de fått och kan vara olika från fall till fall. Om FHV har anlitats för att till exempel utföra en medarbetarenkät behövs viss information är de anlitate för att riskbedöma en maskin behövs annan information.	Placera innebörden av 4 § i ett allmänt råd. Utveckla allmänna råden till 3§ om samverkan.
4 kap		Arbetsanpassning	
5 kap		Första hjälpen och krisstöd	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
5	4§	I de nya föreskrifterna får man intrycket av att de myndigheter som kan komma att behövas i en krissituation ska kontaktas i planeringen. Är det nödvändigt eller ens lämpligt? Skrivningarna i gällande föreskrifter är bättre. Vi anser att det inte är rimligt att arbetsgivare belastar "blåljus" etcetera med kontakter vid <i>planering</i> av sina lokala rutiner. Tveksamt om det ligger i "samhällsorganens" uppdrag att informera arbetsgivaren.	"...När rutinerna för X planeras ska vid behov information inhämtas från de lokala samhällsorganen vilka insatser/bistånd man kan förvänta vid en krishändelse..." företrädesvis från deras web , etc. som inte belastar blåljus
5	4§	Vi saknar skrivning om lämplig <i>utrustning</i> som finns i nuvarande föreskrifter, §8. Lämplig "Beredskap" kan visserligen hänvisa dit, men borde preciseras. (tänk; hjärtstartare, 'första förband låda')	
5	5§	Allmänna råd sista stycket Ta bort detta stycke helt. Korshänvisa inte till olika föreskrifter, det blir svårt att läsa.	
6 kap		Organisatorisk och social arbetsmiljö	
6	11§	Felaktig hänvisning i allmänna råden stycke 3	Hänvisa till: Kapitel 2
7 kap		Ensamarbete	
7	2	Vi ser inte att AV är konsekventa eller logiska i hur de formulerar bestämmelsen under rubriken "Vem föreskrifterna riktar sig till". Meningen: "Den som hyr in arbetskraft likställs med arbetsgivare i detta kapitel" finns bland annat. med i kapitel 2 och 3 (se kommentar till	"Den som hyr in arbetskraft likställs med arbetsgivare i detta kapitel" bör läggas till. Andra stycket bör tas bort.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		kapitel 3) däremot finns den inte med i kapitel 7 om ensamarbete. Däremot finns skrivelsen "Av 1 och 3 kap. Arbetsmiljölagen följer att föreskrifterna..." Den är svår att förstå.	
7	3	Uttrycket "den som planerar" finns, vad vi sett, bara här. Det är oklart vem AV syftar på.	Tydliggör vem som avses.
7	5	Skrivelsen "regelbunden direktkontakt" innebär en skärpning. Begreppet stark psykisk påfrestning finns numera även i OSA. Vi ser inte att betydelsen av begreppen sammanfaller.	Behåll nuvarande 5 §: Innebär ensamarbete en stark psykisk påfrestning, skall eftersträvas att arbetstagare kan få direktkontakt med arbetskamrater eller andra människor. Föreslagna allmänna råd kan behållas. Överväg ett alternativt begrepp för ensamarbete som pågår under längre tid, alternativt skriv ut förklaringen i föreskriftstext.
7	8	Dessutom är kapitlet om minderåriga tillämpligt och bilaga 3 måste följas.	Lägg till ett allmänt råd som hänvisar arbetsgivaren till rätt kapitel och bilaga.
7	8-9	Det bör vara 5-6 §§ som avses, inte 7 §. Eftersom 7 § innehåller information om att ensamarbete inte får utföras om arbetsgivaren inte kan anordna en godtagbar säkerhet. Det finns därför ingen anledning att underrätta skyddsombud när sådant arbete anordnas.	Ändra till 5-6 §§
7	9	Många arbetsplatser saknar skyddsombud. (Jämför hur AV skrivit i till exempel del 2.1 kap 23 §. I ansökan om tillstånd ska följande anges: yttrande från skyddsombud, om sådant finns.)	Lägg till - om sådant finns.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
7	10	Hänvisningar till andra föreskrifter görs på olika sätt. Här görs det i en paragrafsteck. I 5 kap om första hjälpen och krisstöd hänvisar man till annan föreskrift (utformning av arbetsplatser) i allmänna råden, vilket är bättre.	Stryk paragrafen och lägg texten i den 10 § i det allmänna rådet till 6 §.
8 kap		Gravida, nyförlösta och ammande arbetstagare	
8	4	Fel hänvisning till bilaga (1) i punkt 1. Bilaga 2 saknar tydlig rubrik.	Hänvisning till bilaga 2. Förslag till ny rubrik för bilaga 2: Förteckning över arbetsmiljöfaktorer och arbetsförhållanden som avses i 8 kap Gravida, nyförlösta och ammande arbetstagare, 4 §.
8	7	7 §, förbudet för gravida och ammande att arbeta under jord är ny. Av nu gällande föreskrifter med bilaga framgår att gruvarbete under jord är ett arbetsförhållande som ska undersökas och riskbedömas samt att åtgärder för att undanröja risker ska vidtas. 7 § i förslaget innebär en skärpning av kraven. Konsekvensutredningen tar inte upp konsekvenserna tillfredställande, till exempel gällande kostnader	7 § bör utgå och bilaga 2 bör kompletteras med: C. Arbetsförhållanden Gruvarbete under jord.
8	9-12	Det blir tydligare om Arbetsmiljöverket anger vilket kapitel det är som bestämmelserna står i. I detta fall kapitel 11.	Hänvisa till kapitel 11.
8	10	Ny formulering gällande sanktionsavgifter.	Nuvarande skrivning "en eller flera kvinnor" bör behållas alternativt "en eller flera arbetstagare"

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
8	Bilaga 2	Felaktig hänvisning i bilaga, till föreskrifter om smittrisker	Bör uppdateras, alternativt hänvisa till rätt häfte, 2.1 kap 14
9 kap		Minderårigas arbetsmiljö	
9	1	Bör kompletteras	Komplettera med "minderårig, person som inte fyllt 18 år, utföra..."
9	4	Dagens skrivning om skyddsombud är bättre. En stor del av dagens arbetsplatser saknar skyddsombud.	Lägg till som i dagens föreskrifter "Om det finns skyddsombud eller elevskyddsombud ska de få möjlighet att..."
9	4	De allmänna råden till 4 § utgår. Det innebär att föreskriftstexten kan tolkas annorlunda.	Följande text från nuvarande 4§ behöver finnas kvar som allmänt råd." Bestämmelsen gäller bara undersökning och bedömning av risker som är typiska för minderåriga personer i olika åldersgrupper och ställer alltså inget krav på att undersöka och bedöma risker på individnivå."
9	7	Dagens skrivning om skyddsombud bättre. En stor del av dagens arbetsplatser saknar skyddsombud.	Lägg till som i dagens föreskrifter "Om det finns skyddsombud eller elevskyddsombud ska de få möjlighet att..."
9	10 -12, 14, 18-23	Tycker att det blir tydligare om man anger vilket kapitel det är som bestämmelserna står i. I detta fall kapitel 12.	
9	11	Behåll tidigare hänvisning till definitionen av ensamarbete	Lägg till: Med ensamarbete avses detsamma som i kapitel 7, 1§
9	16	Här nämns plötsligt att det är i kapitel 12 som bestämmelserna om straff finns. Jmf 9 kap 10 § .	Det är tydligare att hänvisa till vilket kapitel det är.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
9	20	Det blir otydligt när Arbetsmiljöverket bara skriver bestämmelserna i första stycket. Vad är första stycket? Bättre som idag då det står första stycket punkterna 1-5. Lägg även till hänvisningen till kapitel 12, enligt 9 kap 10 §.	Ändra som det är idag.
10 kap		Anteckningar om jourtid, övertid och mertid	
10	1		Här bör det i paragrafstexten eller i allmänna råd framgå att i kollektivavtal kan finnas undantag från arbetstidslagens bestämmelser och Arbetsmiljöverkets föreskrifter. I 6 § nämns kollektivavtalen men här i inledningen bör detta klargöras.
10	14		Hänvisning bör ske till kapitel 13. Det bör också framgå i paragrafen att om arbetsgivaren bryter mot 3-12 §§ kan detta leda till böter. (Jämför hur man skriver om böter i samband med minderåriga.)
11 kap		Bestämmelser om sanktionsavgifter kring gravida, ammande och nyförlösta arbetstagare	
11	1		I sista meningen bör man förtydliga enligt följande; Sanktionsavgiftens storlek framgår av 8 kap 9-12 §§ i dessa föreskrifter.
12 kap		Bestämmelser om straff kring minderårigas arbetsmiljö	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
13 kap		Bestämmelser om straff kring anteckningar om jourtid, övertid och mertid	
Bilagor			
Bilagor		Generellt så underlättas läsningen av bilagorna om det i rubriken framgår att de är kopplade till exempelvis SAM, Gravida arbetstagare med mera.	Ändra rubrikerna generellt så att det bättre framgår vad de handlar om.
Bilaga 2		Se ovan 7 § 8 kap, häfte 1.1.	C. Arbetsförhållanden Gruvarbete under jord
Bilaga 3		Punkt 6 hälsofarliga kemiska produkter H361. Det saknas ett ord i meningen (barnet?)	
Bilaga 3		Det förefaller som att punkt 8 i del I fallit bort.	
Bilaga 3/4		Sista sidan, sid 71, tillhör den bilaga 3 eller är det en bilaga 4?	

Tabell 5: Grundläggande arbetsmiljöregler vid planering, projektering och samordning - för dig som är byggherre, projektör eller byggarbetsmiljösamordnare (1.2)

Exempel på specifika kommentarer på detta föreskriftshäfte (skrivs på raderna för kommentarer till kapitel och paragrafer) Förutom sådana kommentarer som är bra att skriva för samtliga föreskriftshäften så vill vi för detta föreskriftshäfte även ha kommentarer på förändringarna som gjorts i innehållet och kravnivåer. Till exempel: • Det blir billigare att planera åtgärder tidigt i byggskedet. Flytta därför det nya kravet från Bas-U till projektörer. • Det nya kravet i denna paragraf kommer att innebära orimligt mycket arbete och bör därför strykas. • Det nya kravet i denna paragraf kommer att underlätta samordningen och minska olyckor, därför är det extra viktigt att behålla.
Kommentarer på kapitel och paragrafer_
Generella kommentarer Förutom nedan remissvar för häfte 1.2 har dessutom medlemsorganisationer inom Svenskt Näringsliv förtydligat och utvecklat sina ståndpunkter i egna svar. Byggföretagen har tagit fram ett eget remissvar och medlemsorganisationerna i industrisektorn (Teknikföretagen, Industriarbetsgivarna, IKEM, Trä- och möbelföretagen, Grafiska företagen, Livsmedelsföretagen) tillsammans med Svensk Handel och Gröna arbetsgivare har tagit fram ett svar. Generellt kring 1 kap Bra med utförliga definitioner i 4 §. Bra med att införa begreppen BAS-P/U handläggare och Byggherrens ställföreträdare (istället för det tidigare Uppdragstagare) som gör det tydligare och mindre förvirrande i branschen. Generellt kring 2-4 kap För alla kapitel gäller synpunkten att det är många diffusa, otydliga och vida begrepp i många paragrafer, såsom "tillräckliga resurser", "metoder", "mål", "rutiner" som är svåra för de ansvariga att veta när de har gjort tillräckligt och även svåra för Arbetsmiljöverket själva att följa upp och ställa krav på. En del av dessa metoder och mål finns det dessutom dokumentationskrav på. Vi efterfrågar även ett förtydligande kring hur kravnivåerna kan komma att bero på byggprojekts "storlek, komplexitet och risknivå". Lämpligt vore därför att Arbetsmiljöverket tar fram exempel på hur de anser att t ex dokumenterade mål och metoder ska se ut som skulle kunna bedömas som "good enough" för olika projekt. Arbetsmiljöverket har tagit fram en Arbetsmiljöhandbok med exempel på de rutiner som måste finnas dokumenterade enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete och vårt förslag är att man gör något liknande avseende de nya dokumentationskraven i dessa kapitel. Jämför även med nuvarande vägledning till OSA-reglerna. En vägledning som speglar förutsättningarna och därmed även kravnivåerna för byggprojekt av olika storlek, komplexitet och risknivå behövs också.

Generella kommentarer

De allmänna råden till föreslagna nya paragrafer med nämnda diffusa begrepp är alldeles för tunna och ger alldeles för liten vägledning.

Fler generella synpunkter

Föreskrifternas namn

Titeln på häfte 1.2 bör återspegla att det handlar om byggnads- och anläggningsarbete. Ny titel skulle kunna vara "Grundläggande arbetsmiljöregler vid planering, projektering och samordning vid byggnads- och anläggningsarbete".

Ett övergripande regelverk med tydliga guidelines och vägledning

Arbetsmiljöverket har inte bara infört byggplatsdirektivet i svensk lagstiftning utan även delar av vägledningen till direktivet. Detta gör föreskrifternas textmassa stor och detaljerad. Detaljgraden gör att inte alla typer av byggprojekt kommer att känna igen sig i föreskrifterna. Föreskrifterna är skrivna med stora mer komplexa byggprojekt för ögonen. Det gör att företag som kommer att agera byggherre till exempel i mindre byggprojekt på fasta arbetsställen, har svårt att känna igen sig i föreskrifterna och förstå vad som krävs av dem. Det vore bättre med en föreskriftstext som mer liknar direktivets generella text med hänvisningar till de vägledningar som förtydligar kraven i olika typer av byggprojekt.

Vi ställer oss frågande till att Arbetsmiljöverket har gjort direktivets vägledning till föreskriftstext. Guiden är förvisso bra men den är icke-bindande och beskriver hur arbetsmiljöarbetet *kan* organiseras vid ett byggnads- eller anläggningsarbete. I guiden kan man läsa "Det är viktigt att ha en praktisk syn på tillämpningen av direktivet så att intressenternas skyldigheter uppfylls och arbetsmiljön säkerställs utan att onödiga bördor läggs på intressenterna. Vid läsningen av det här kapitlet bör detta beaktas, särskilt av dem som är delaktiga i små projekt."

Direktivet ställer krav på samordnare för arbetsmiljö för byggarbetsplatser med mer än en entreprenör. Arbetsmiljöverket (och Arbetsmiljölagen) ställer motsvarande krav för alla byggarbetsplatser. Detta gör att guiden till direktivet i grunden är skriven för dessa kanske något större projekt med fler än en entreprenör. Vi menar att det därmed inte är lämpligt att göra vägledningen till föreskrift rakt av. Det svenska regelverket måste bli mer flexibelt så att det passar alla typer av byggnads- och anläggningsarbete, allt från det lilla byggarbetet på några timmar med kanske ingen eller endast en entreprenör till det stora på flera år med kanske hundra entreprenörer.

Konsekvensutredningen - fasta arbetsställen kommer inte till tals

Konsekvensutredningen måste utökas till att även undersöka hur fasta driftställen kommer att påverkas av förändringarna. När Arbetsmiljöverket tagit fram konsekvensutredning om de nya reglerna för till exempel byggherrar har tre personer intervjuats, en som

Generella kommentarer

representerar föreningen byggherrar, en ordförande för en bostadsrättsförening, och en företrädare för en teknisk förvaltning. En mycket stor del av Sveriges arbetsgivare med fast driftställe (en affär, en fabrik, ett kontor mm) kommer då och då att behöva utföra ett byggarbete och blir då att betrakta som byggherre. De ska förstå kraven i föreslagna föreskrifter och kunna agera därefter. Arbetsmiljöverkets konsekvensutredning behöver på ett helt annat sätt beskriva hur dessa kommer att påverkas av förslaget.

Även konsekvensutredningen för Bas-P och Bas-U brister. I dessa fall är det en person vad gäller Bas-P och en person vad gäller Bas-U som intervjuats och konsekvensutredningen vilar till stor del på deras synpunkter. Båda dessa personer jobbar framför allt med stora byggprojekt och relaterar framför allt till detta. Konsekvenserna för mindre byggarbeten utreds inte.

Beräkningarna av tidsåtgång och kostnader i konsekvensbeskrivningen är inte speciellt högt satta. Vi vill se verktyg som byggherrar för mindre projekt (kanske endast en entreprenör några få dagar) kan använda sig av för att ta sitt ansvar. Verktyg som, när de används, inte ger upphov till större tidsåtgång eller kostnad än den som Arbetsmiljöverket beskriver i konsekvensutredningen.

Möjlighet till olika kravnivåer

Föreslagna föreskrifter är skrivna för i första hand stora byggprojekt. Regelverket är komplicerat att ta sig an för mindre byggherrar på fasta arbetsställen. Det är ofta svårt för en liten arbetsgivare som kanske en eller två gånger i verksamhetens historia beställer ett litet bygg- eller anläggningsarbete att sätta sig in i regelverket och känna sig trygg i att man gjort det som krävs. För att komma till rätta med detta måste Arbetsmiljöverket våga se på byggnads- och anläggningsarbete som många olika typer av arbeten/projekt där krav måste ställas olika beroende på t ex storlek på projekt. Om inte Arbetsmiljöverket gör detta är risken överhängande att regelverket inte kommer att följas av en stor del av dem som reglerna är till för på grund av att det är för krångligt. De krav och åtgärder som föreslås i föreskrifterna står inte i proportion till riskerna vid vissa mindre byggarbeten. Möjlighet till olika kravnivåer bör införas.

På flera ställen i föreskrifterna skriver Arbetsmiljöverket att omfattningen av arbetsmiljöarbetet ska motsvara byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå. Vad betyder detta? Det måste vara tydligt så att till exempel arbetsgivare på fasta arbetsställen som blir byggherre för ett mindre byggarbete inte behöver gissa sig till vilken nivå arbetsmiljöarbetet ska hålla. Ett sätt att göra detta tydligt är att göra undantag för specifika krav som endast är tillämpliga för större byggprojekt.

På fasta arbetsställen inom t ex industrin finns en vana av att arbeta med samordningsansvar då fler arbetsgivare utför arbetet på samma arbetsställe. Varje arbetsgivare ansvarar för sina arbetsmiljörisker och gemensamma risker samordnas av den som råder över arbetsstället. Arbetsmiljöverket borde utnyttja vanan och kunskaperna om detta även när det kommer till mindre byggarbeten på fasta arbetsställen. Med föreslagna föreskrifter skapas parallella arbetsmiljöorganisationer där ansvaret riskerar att bli otydligt.

Generella kommentarer

I rubriken till häftet finns ordet samordning. Hur definierar Arbetsmiljöverket samordning? För att samordna krävs ett antal parter vars arbete ska samordnas. Vid mindre byggarbeten med få deltagande parter ser behovet av samordning helt annat ut än vid ett stort byggprojekt. Detta måste avspeglas i lagstiftningen, antingen med möjligheter till undantag eller på andra sätt.

Flera ansvariga – otydlighet

Genomgående i föreslagna föreskrifter beskrivs ett dubbelt eller till och med ett flerdubbelt ansvar. Byggherre, Bas-P, Bas-U, projektör (men också arbetsgivare i häfte 3.1 5 kap) delar på ansvar. När flera är ansvariga blir lätt ingen ansvarig. Det blir otydligt vem som ska göra vad. Att hela tiden hänvisa tillbaka till byggherrens ansvar fungerar inte och gör systemet till en teoretisk modell med risk att inte fungera i praktiken. Har t ex Bas-P eller Bas-U utsetts så bör även ansvaret flyttas dit vad gäller fler praktiska arbetsuppgifter än vad som nu föreslås. Det skulle ge en ökad tydlighet kring vem som faktiskt svarar för vad.

Arbetsgivarens ansvar

De entreprenörer som utför arbete på byggarbetsplatsen är också arbetsgivare. Som arbetsgivare har de ett arbetsmiljöansvar även på byggarbetsplatsen och de är en förutsättning för att samordningen och arbetsmiljön på byggarbetsplatsen blir bra. Arbetsgivaren borde finnas med i en föreskrift som heter "Grundläggande arbetsmiljöregler vid planering, projektering och samordning". I föreskrifterna (häfte 1.2) nämns knappast arbetsgivaren över huvud taget. Däremot ges de ett ansvar i föreskrifterna i häfte 3.1 kap 5. Kopplingen mellan häfte 1.2 och häfte 3.1 kap 5 är otydlig. Förhållandet och samspelet mellan arbetsgivare, byggherre och Bas blir otydligt. Ansvar tilldelas i båda häftena utan att förhållandena mellan ansvaren klargörs. Om alla görs ansvariga är risken stor att ingen tar ansvar. Förhållandet mellan ansvarsreglerna i häfte 1.2 och 3.1 behöver förtydligas.

Korshänvisningar

Det korshänvisas genomgående i de föreslagna föreskrifterna. Detta gör föreskrifterna svåra att läsa. Det är dessutom lätt att missa skrivningar om specifika områden då de tas upp på flera ställen. I större utsträckning bör Arbetsmiljöverket sträva efter att samla skrivningar under samma rubrik så att läsaren slipper hoppa mellan kapitel. Till exempel gäller detta skrivningar om aktörernas uppgifter, arbetsmiljöplanen, arbetsmiljödokumentationen med mera.

Behov av vägledning

Som föreskriftsförslaget är utformat finns ett stort behov av förtydliganden och vägledning för byggprojekt av olika storlek, komplexitet och risknivå och som också förtydligar kraven för byggarbeten på fasta arbetsställen.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 1	2§	Andra stycket utgör en regelskärpning och är dessutom otydlig i sin utformning. Hur menar Arbetsmiljöverket att föreskrifterna gäller för befintliga arbetsplatser – projekteringen av befintliga arbetsplatser? En projektering för utformning av arbetsplatser kan väl inte gälla befintliga arbetsplatser, såvida det inte handlar om tillägg eller ändring av redan beställt och kanske även pågående arbete.	I de allmänna råden måste Arbetsmiljöverket förtydliga att föreskrifterna kommer att tillämpas olika beroende på byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå. I en vägledning till föreskrifterna måste detta exemplifieras.
Kap 1	2 §	De allmänna råden i nu gällande föreskrifter innehåller ett viktigt förtydligande om att föreskrifterna inte omfattar montering, underhåll eller nedmontering av en fabriks processutrustning/ arbetsutrustning och utförande av installationer till denna utrustning. Konsekvensutredningen visar att AV inte räknat med en ändring av tillämpningsområdet men då nämnda råd från de nu gällande föreskrifterna saknas blir det otydligt i vilka fall föreskrifterna ska tillämpas.	Det bör framgå tydligare av de allmänna råden att installation, montering, underhåll eller nedmontering av maskinutrustning/ processutrustning/ arbetsutrustning och utförande av installationer till denna utrustning inte omfattas av föreskrifterna i häfte 1.2 samt 3.1 5 kap.
Kap 1	4§	Till definitionen av arbetsberedning bör ”eller hanteras” läggas till och avsluta meningen. Det är inte säkert att alla risker kan undanröjas. Riskerna ska hanteras så att de inte orsakar ohälsa eller olycksfall. I definitionen av byggarbetsplats och byggprojekt görs ingen skillnad när det gäller byggarbetets storlek, komplexitet eller risknivå. Men om och när det är skillnad beroende på storlek, komplexitet och risknivå måste tillämpningen av regelverket anpassas.	
Kap 1	4§	På samma sätt som det behövs särskilda krav vid planering och användning av tillfälliga konstruktioner och samverkanskonstruktioner finns det även tillfälliga	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		installationer som borde ha motsvarande krav. Exempel på sådana är byggström, allmänbelysning på byggarbetsplatsen eller ventilation och luftrening. Fel utförda kan dessa installationer leda till ökad risk för olycka eller ohälsa. Därför bör det läggas till en motsvarande definition för tillfälliga installationer med särskilda risker som det sedan refereras till i de paragrafer som rör tillfälliga konstruktioner och samverkanskonstruktioner. Exempel på dessa paragrafer är: - Kap 2, 18§ - Kap 3, §§7, 18, 19 - Kap 9, 10§	
Kap 2		Rubriken på Avdelning II missvisande. Avdelningen handlar även om Bas-P:s och Bas-U:s ansvar.	
		Arbetsmiljöverket måste vara tydliga med att det kan förväntas olika mycket av en byggherre beroende på byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå. På flera ställen i konsekvensutredningen när Arbetsmiljöverket har beräknat kostnader för bestämmelser uttrycker man sig som att en stor del av små byggprojekt kan räknas bort på grund av att de "uppskattas utföras av en enda entreprenör som också är byggherrens ställföreträdare och Bas-U". I konsekvensutredningen skriver alltså AV att det finns byggprojekt som inte berörs	Till flera paragrafer i kapitlet antingen lägga till frasen "med hänsyn till byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå" eller tydligt beskriva att beroende på storlek på byggprojektet kan åtgärderna se olika ut för att uppfylla kravet.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		då de är så små. Detta måste framgå mycket tydligare i föreskrifterna. I 2 § skriver AV att omfattningen av byggherrens arbetsmiljöarbete ska motsvara byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå. Även i 9 § har AV flaggat för att beroende på byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå kan krav på utbildning, kompetens och erfarenhet variera.	Den här mer praktiska tillämpningen måste framgå i fler paragrafer och också förtydligas och exemplifieras.
Kap 2	1§	Detta är ett exempel på krav som måste kunna tillämpas olika beroende på byggprojektet storlek, komplexitet och risknivå. Att byggherren, en arbetsgivare på till exempel ett litet fast arbetsställe, ska se till att det finns tillräckliga resurser att förebygga arbetsmiljörisker hos den snickare eller målare man väljer att ta in för ett mindre byggarbete kan framstå som orimligt. Ytterligare en paragraf som blir svår att praktiskt tillämpa i ett mindre byggarbete på fast arbetsställe. Det är inte rimligt att en arbetsgivare/byggherre på fast arbetsställe som beställer en målning av en vägg av den lokala målerifirman ska ha metoder för att ersätta eventuellt farlig färg mot sådan som är mindre farlig, att ta hänsyn till nyare bättre teknik, eller att ta hänsyn till målarens anställdas olika förutsättningar. Skrivningen att "omfattningen av byggherrens arbetsmiljöarbete ska motsvara byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå" är bra men hur tillämpas detta i verkligheten.	Skriv "Med hänsyn till byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå ska byggherren organisera och ..." eller något i den andemeningen.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		I 2 kap 2 §, 3 kap 1 § och 4 kap 1 § ställs krav på att byggherre, Bas-P och Bas-U ska ha metoder enligt grundprinciperna i 8 kap 2 §. Samma krav ställs till alla aktörer. Vad detta kan vara för metoder och hur de kan se ut för de olika aktörerna, behövs vägledning kring. Ska dessa metoder samordnas mellan byggherre, Bas-P och Bas-U? Vem gör vad? Kravet är otydligt.	Kravet passar bättre som en vägledning. I en vägledning skulle det ges möjlighet att förklara vad som menas. Om kravet ska vara kvar bör det endast tas upp i 8 kap 2 §. Hänvisningarna från 2-4 kap är onödiga. Alternativt flytta skrivningarna i 8 kap till respektive kapitel (2-4) för att slippa onödiga hänvisningar och samla alla krav som gäller byggherre, Bas-P respektive Bas-U under samma rubrik.
Kap 2	2§	Se ovan om alltför otydliga och vida begrepp. Vad betyder "metoder"? Är det att jämföra med rutiner eller arbetssätt eller vad?	Även om här hänvisas till 8 kap 2§ behövs det ändå vägledning och exempel på metoder. Någon typ av projektplan är kanske tanken?
Kap 2	3§	Se ovan om alltför otydliga och vida begrepp. Vad innebär "mål för arbetsmiljöarbetet"? I samma paragraf anges att målen ska dokumenteras i AMP.	Vägledning och exempel krävs.
Kap 2	3§	Återigen en paragraf som blir svår att praktiskt tillämpa i ett mindre byggprojekt och som blir en ren administrativ börda.	För in "Med hänsyn till byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå kan byggherren behöva sätta upp..." Alternativt begränsa framtagningen av mål till byggprojekt som kräver arbetsmiljöplan.
Kap 2	4§	Se ovan om alltför otydliga och vida begrepp. Vad innebär "rutiner för hur arbetsmiljöarbetet ska ledas"?	Vägledning och exempel krävs.
Kap 2	4§	I mindre byggprojekt finns oftast ingen anledning att ta fram rutiner. Här borde finnas vissa kravlättnader för dessa projekt.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 2	5§	Se ovan om alltför otydliga och vida begrepp. Vad innebär "realistisk tidplan" och "god framförhållning"?	Vägledning och exempel krävs.
Kap 2	5§	I mindre byggprojekt finns oftast ingen anledning att ta fram tidsplaner. Här borde finnas vissa kravlättnader för dessa projekt. I allmänna råden står det att byggherren kan anlita utomstående kompetens om kunskaperna om tidsplanering inte räcker till. Det här rådet får man inte på något annat område. Vem tänker man sig att byggherren ska vända sig till? Det finns fler områden då detta skulle behöva komplettera skrivningarna, i alla fall när det gäller ett mindre byggarbete på fast arbetsställe där det inte finns någon vana hos arbetsgivaren att också agera byggherre.	
Kap 2	6§	I mindre byggprojekt, för till exempel en vägg som ska målas, finns oftast ingen anledning för byggherren att följa upp en tidplan. Här borde finnas vissa kravlättnader för dessa projekt.	
Kap 2	8§	Det känns märkligt att paragrafen kräver att just en enda aktör, i detta fall byggherren, ska motverka dåliga samarbeten och relationer i ett projekt. Bättre vore att ställa samma krav på alla aktörer i byggprocessen att främja samarbeten och goda relationer i projektet och framförallt på att främja kommunikationen mellan aktörerna i projektet och en utveckling av en gemensam säkerhetskultur. Det sistnämnda har visat sig ha direkt betydelse för olycksstatistiken på arbetsplatser.	
Kap 2	8§	I mindre byggprojekt är arbetsorganisationen ytterst liten med väldigt få aktörer och då upplevs detta krav som	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		överflödigt och bara en ytterligare börda. Här borde finnas vissa kravlättnader för små projekt. Varje arbetsgivare / entreprenör måste vara ansvarig för sin arbetsmiljö. Varje arbetstagare är skyldig att rapportera brister och risker till sin arbetsgivare. I konsekvensanalysen står det att byggherren och samordnarna är de som kan förebygga exempelvis kränkande särbehandling men signalerna kommer antagligen att gå till respektive arbetsgivare. Varje arbetsgivare är skyldig att ha rutiner för kränkande särbehandling i det ingår att anmäla. I senare skede kan säkert byggherre eller samordnare få en roll att åtgärda.	
Kap 2	10§	Det viktigaste är att BAS-P/U har tillräcklig kompetens, dvs förmåga att kunna tillämpa och använda kunskaper som erhållits genom utbildning i det praktiska arbetet. Därför bör vi i första hand se till att verifiera just kompetensen och inte just en viss utbildning. Därför skulle vi vilja justera Allmänna rådet till denna paragraf för att trycka på detta. I Allmänna rådet står idag: <i>Allmänna råd</i> <i>Kvalifikationerna kan styrkas genom intyg över genomgången utbildning, och genom intyg från tidigare eller nuvarande arbetsgivare när det gäller kompetens och erfarenhet.</i>	Vi skulle vilja ändra det till: <i>Kvalifikationerna kan styrkas genom intyg från validerad kompetens, genomgången utbildning eller genom beskrivning av erfarenheter från tidigare eller nuvarande arbetsgivare.</i>
Kap 2	11§	Se ovan om alltför otydliga och vida begrepp. Vad innebär att avsätta "tillräckligt med tid och personal"?	Vägledning och exempel krävs.
Kap 2	11§	Kravet torde kunna täcks av 9–10 §§, dvs i vart fall en liten oerfaren byggherre borde kunna förutsätta när bygguppdraget tilldelas att den som får uppgiften avsätter	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		tid för att genomföra uppgiften. I vart fall borde införas kravlättnader för mindre byggprojekt.	
Kap 2	14§p3	Se ovan om alltför otydliga och vida begrepp.	Vägledning och exempel krävs.
Kap 2	14§	Denna paragraf passar bättre som en vägledande text och inte som författningstext. Det är omöjligt att få en rättssäker tillämplig kring kravet. Hur ska en byggherre avgöra om den har gjort vad som krävs och vem ska bedöma det?	
Kap 2	16§	I denna paragraf står att personer med arbetsmiljöuppgifter inom byggherreorganisationen ska ha tillräckliga kunskaper för detta. Innebär detta att AV kan ställa krav på en byggherre att utbilda anställda i arbetsmiljö?	<i>Denna bestämmelse om kunskaper är central för byggherrens resurser och borde stå med i 1§ som ett skallkrav och inte bara nämnas i de allmänna råden till 1§.</i>
Kap 2	15-17§§	Om byggarbetet sker på fast arbetsställe där verksamhet bedrivs under byggarbetet bör AV här ta upp samordningsansvarigs ansvar att ta initiativ till samråd med BAS-U på arbetsstället.	
Kap 2	18§	I konsekvensutredningen till 18 § står det att denna bestämmelse sällan är aktuell för små byggprojekt. Det bör framgå av paragrafen eller de allmänna råden.	
Kap 2	19§	Bra tanke och i linje med att byggherren utser andra ansvariga att utföra uppgifter. Men vad exakt innebär detta? Hur kommer byggherre och Bas-P överens om detta? Avtal? Är det byggherrens ansvar som överlåts eller är det uppgifter? Vilka av byggherrens ansvar eller uppgifter kan läggas på Bas-P utan att det krävs självständighet som för en överlåtelse av arbetsmiljöansvaret enligt 3 kap 7c§ AML. Det krävs tydliggöranden. I råden till dagens 11 § står det att byggherren kan uppdra till Bas-P att bevaka alla arbetsmiljöfrågor i planerings och	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		projekteringsfasen. Var framgår detta i de nya föreskrifterna? Vad innebär detta med allt det utökade ansvar som byggherren fått med de nya föreskrifterna. Kan byggherren lägga detta på Bas-P utan att det handlar om en överlåtelse enligt ovan?	
Kap 2	20§	Generellt bra med krav på kontroll och uppföljning från byggherrens sida. Men i p 1 står att Bas-P/U ska ha de "förutsättningar" som behövs för att kunna utföra sina arbetsmiljöuppgifter. Vad menas med det? Detta är en kritisk fråga eftersom just förutsättningar i form av tid, område, pengar, mandat etc saknas för framförallt Bas-U. I sista stycket finns en bestämmelse om aktivitetsplikt för byggherren om en arbetsmiljöuppgift inte utförts på ett "tillfredsställande" sätt. Även här måste det bli tydligare vad detta innebär. <i>Tillfredsställande sätt kan ju inte motsvara mer än vad lagen säger om resp aktörs arbetsmiljöuppgifter. Jfr 22§ som anger att det ska ha handlat om en "allvarlig risk för ohälsa eller olycksfall".</i> Om en byggherre anser att mer än lagens krav ska uppfyllas medan en entreprenör uppfyllt lagen, kan byggherren knappast ha rätt enligt 20§ att själv kliva in och utföra en uppgift som sedan kan få ekonomiska konsekvenser mellan parterna.	Vägledning krävs.
Kap 2	20§	Återigen ett krav vars tillämpning rimligen ska påverkas av hur stort byggprojektet är. Detta behöver tydliggöras i paragrafen genom en text om "Med hänsyn till byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå".	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 2	21§	Bra att det anges i föreskrifterna att BAS-P/U ska kunna vända sig till byggherren för att få stöd när andra på arbetsplatsen inte följer BAS:s regler.	
Kap 2	22§	Samma krav finns på Bas-U (4 Kap 25 §) men också sedan tidigare på varje arbetsgivare/entreprenör. Varje arbetsgivare/entreprenör har ansvar för sitt arbete, sina arbetsuppgifter, och Bas-U samordnar. Detta är ett exempel på ett krav som många får ansvar för och där ansvaret riskerar att falla mellan stolarna.	
Kap 2	29-30§§	Se kommentarerna till 3 kap 18 §	
Kap 3	1§ och 3§	Se ovan om de alltför otydliga och vida begreppen "metoder och rutiner".	Vägledning och exempel krävs.
Kap 3	1§	Återigen denna formulering som är bra och nödvändig men svår att tolka. Vad betyder "Omfattningen av Bas-P:s arbetsmiljöarbetet ska motsvara byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå."?	Exempel och vägledning behövs för mindre byggprojekt.
Kap 3	3§	Beskriver en verklighet för större byggprojekt. I allmänna råden skrivs det om projekteringsmöten. Vid mindre byggarbeten förekommer kanske inte ens några projekteringsmöten.	Se ovan.
Kap 3	4§	Att planera projekteringen är inte heller något som kommer bli aktuellt i mindre byggarbeten: i många fall finns det inte ens en projektering,	Se ovan.
Kap 3	5§	Vad innebär det att "delta i att leda"? Vem leder och är ansvarig för att leda? Otydligt!	
		Punkt 2 är otydlig och kanske snarare ett råd. Vad innebär det att verka för? Ansvara för?	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		När det inte finns flera projektörer att samordna (t ex på ett fast arbetsställe med en byggherre/arbetsgivare och en entreprenör som utsetts till Bas-P och Bas-U) måste det finnas möjlighet att få kravlätnader. Detta är en frågeställning som är relevant även för flera andra paragrafer. Punkt 4 är ett råd. När har man uppmärksammat och när har man inte gjort det? Vem blir ansvarig om Bas-P inte uppmärksammat? Ska detta dokumenteras? Hur ska AV göra med detta i sin tillsyn?	
Kap 3	6§	I flera av paragraferna i detta kapitel har Bas-P uppgifter gentemot projektörerna, dvs att "uppmärksamma projektörerna", "informera projektörerna", "kontrollera att projektörerna", "sammanställa det projektörerna ska redovisa" mm. Det skrivs hela tiden projektörerna i plural. Vad gäller istället för mindre byggprojekt där det inte finns flera projektörer.	Vägledning för små byggprojekt krävs.
Kap 3	7§	Ett exempel, av flera i förslaget, där byggherre, Bas P och Bas-U alla har samma ansvar. Allas ansvar blir lätt ingens ansvar. Jämför med 2 kap. 18 § samt 4 kap. 18 §.	Tydliggör ansvarsrollerna.
Kap 3	8§	Den uppföljningsplikt som åläggs BAS-P är tuff och det måste preciseras av AV vad som är "good enough". Att kontrollera att projektörer har rutiner är en sak, men att följa upp att rutiner tillämpas i praktiken något helt annat. Bas-P är mer sällan än Bas-U i produktionsskedet direkt involverad i det "praktiska arbetet" i planerings- och projekteringsskedet. Rimligt vore att lägga kravnivån på att	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Bas-P ska kräva att projektörerna vid något projekteringsmöte förklara hur de tillämpat sina rutiner i praktiken.	
Kap 3	8§	Kravet är väldigt otydligt. Vad är det för rutiner en projektör ska ha för att förebygga risker i byggskedet? Projektören kommer kanske inte att vara involverad i byggskedet så vad ska den ha för rutiner? Hur ska dessa hanteras av dem som är aktiva under utförande fasen? Och hur ska Bas-P följa upp att dessa tillämpas i praktiken? Är det när bygget kommer igång? Ställer AV krav på att projektörerna ska ta fram rutiner för hur arbetsmiljöarbetet ska bedrivas på byggarbetsplatsen? Detta är väldigt teoretiskt skrivet. Hur ska det fungera i praktiken? Detta måste förklaras och exemplifieras i en vägledning.	
Kap 3	9§	Att projektörer för mindre byggarbeten/renoveringar ska redovisa skriftligt till Bas-P enligt 6 kap 6 § verkar orimligt och byråkratiskt. Här borde kravlättnader accepteras för mindre byggarbeten.	
Kap 3	11§	Bas-P bör väl föra upp risker som inte kan åtgärdas i arbetsmiljöplanen. Det borde vara viktigare att föra vidare dessa till Bas-U än till byggherren. I och med att riskerna förs upp i arbetsmiljöplanen får både byggherre och Bas-U kännedom om dem. Som skrivningarna ser ut nu verkar det bli dubbelarbete och dubbelreglering. 10-11 §§ utgör igen exempel på delat ansvar med risk för att det blir ingens ansvar.	
Kap 3	15§	Sanktionsavgift för icke direkt uppvisat AMP; vad betyder "direkt"? Eftersom en sanktionsavgift är en så pass	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		ingripande åtgärd är det väldigt viktigt att det är tydligt vad som gäller. Tidigare har AV i praktiken tillämpat <i>en 24-timmarsregel</i>, dvs tillåtit en byggherre/Bas-P att visa upp/mejla in AMP inom 24 timmar om den inte funnits tillgänglig vid inspektionen. Det borde fortfarande vara en rimlig tillämpning. Jfr sanktionsavgiftsbestämmelsen för byggherren enligt 2 kap 24§ som är mildare och motsvarar dagens regler om att sanktionsavgift utgår om byggherren inte sett till att AMP "finns direkt tillgänglig på arbetsplatsen när arbetet påbörjas".	
Kap 3	15	Att inte kunna visa upp en arbetsmiljöplan i ett tidigt skede av projekteringen behöver nödvändigtvis inte ha något samband med hur arbetsmiljön blir när byggarbetet väl kommer igång. Att sanktionsbelägga detta är tufft. Bättre att istället beskriva vad en arbetsmiljöplan <i>minst</i> bör omfatta i ett tidigt skede för att undvika sanktionsavgifter. 12-15 §§ utgör återigen exempel på delat ansvar med risk för att det blir ingens ansvar.	
Kap 3	18§	Byggherren, Bas-P och Bas-U har alla ansvar för arbetsmiljödokumentationen. Detta är ytterligare ett exempel på ansvar som riskerar falla mellan stolarna. Det är svårt att se hur det kan vara Bas-P som anlitas i tidigt skede som har ansvar att se till att arbetsmiljödokumentationen ska vara färdigställd när byggnads- och anläggningsarbetena avslutas.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		AV bör i 3 kap 18 § använda samma formulering som i 5 kap 30 § och i 10 kap 6-7 §§. I 5 kap och i 10 kap skriver AV att arbetsmiljödokumentationen ska upprättas och vara komplett när <i>byggnaden eller anläggningen är färdigställd</i> . I 3 kap 18 § ska dokumentationen vara färdigställd när <i>byggnads- och anläggningsarbetena avslutas</i> . Skriver AV som man gör i 10 kap blir det tydligt att här handlar det om att färdigställa byggnader och anläggningar och inte om att sätta upp eller måla en vägg.	
Kap 4		Bas-U:s arbete kan jämföras med samordningsansvarigs arbete. Det handlar om att samordna arbetsmiljöarbetet på ett gemensamt arbetsställe. För Bas-U:s del en byggarbetsplats. Varje arbetsgivare som har personal på plats på bygget har ett arbetsmiljöansvar för sin personal. Detta ansvar kan och ska inte Bas-U ta över. Bas-U:s roll är att samordna arbetsmiljöarbetet. Detta blir otydligt på flera ställen i förslaget och Bas-U får en större roll än rimligt samtidigt som arbetsgivarens ansvar görs otydligt.	
Kap 4		Liksom i 3 kap är det många krav i 4 kap som inte känns relevanta för mindre byggarbeten. De som utför mindre byggarbeten måste kunna känna sig trygga att de gjort vad som förväntas av dem utifrån byggarbetets storlek. Om en arbetsolycka inträffar på ett mindre byggarbete och en utredning om arbetsmiljöbrott inleds måste det någonstans framgå tydligt vad som förväntas av ett mindre byggarbete. Det är mot detta som utredningen ska göras och inte mot kraven i föreskrifterna som är skrivna för stora byggprojekt.	Vägledning krävs som tydligt anger vad som förväntas av en byggherre i ett mindre projekt.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Arbetsmiljöverket måste vara tydliga med vad som förväntas av ett mindre byggarbete.	
Kap 4	1§ och 3§	Se ovan om de otydliga begreppen "metoder" och "rutiner".	Vägledning och exempel krävs.
Kap 4	3§	3 § upplevs överflödig. En stor del av 4 kap handlar om att ta fram rutiner för just det som beskrivs i 3 §. Kraven på mer eller mindre samma rutiner ges på flera ställen. Kravet i 3 § bör snarare vara att Bas-U ska ha rutiner för att bedriva samordning <i>av</i> arbetsmiljöarbetet och inte samordning <i>och</i> arbetsmiljöarbete. En fråga kring punkt 1; kan man ta fram rutiner för en diskussion? Det är mycket otydligt vad som menas med rutiner som omfattar hur, när och vilka som ska diskutera arbetsmiljöfrågor. Även i detta avseende bör kravlättnader finnas för mindre byggarbeten (t ex en vägg som sätts upp eller målas).	
Kap 4	7§ p 2	Vad innebär Bas-U:s förväntningar på arbetsmiljöarbetet?	Exempel krävs.
Kap 4	8§	Paragrafen tar upp att Bas-U ska organisera en gemensam skyddsverksamhet med de som driver verksamhet på byggarbetsplatsen. I allmänna råden låter det som att detta ska göras med skyddsombud hos dem som driver verksamhet på arbetsplatsen, men även arbetsgivare som driver verksamhet på arbetsplatsen anses väl ingå. I skyddsarbetet ingår både arbetsgivare och arbetstagarrepresentanter. Arbetsgivarna på byggarbetsplatsen är ansvarig för sina arbetstagares arbetsmiljö och borde finnas med när skyddsombuden från	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		egna verksamheten går skyddsronder eller har möten om skyddsfrågor. Att tillämpningen av kraven i paragrafen beror på byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå bör förtydligas. Enligt 11 kap § 12 ska arbetsmiljöplanen innehålla en beskrivning av hur samordning av flera samtidiga verksamheter ska gå till. Det finns med andra ord redan krav på detta i och med arbetsmiljöplanen. Det blir otydligt om samma krav ställs på flera ställen. Skrivningarna i 8 § är dessutom väldigt lika de som står i 6 §.	
Kap 4	9§ 2 st	Bra att det införs krav på beteenden i ordnings- och skyddsreglerna. Mer fokus på OSA-frågor behövs i branschen. Formuleringen "Reglerna ska även ange vilka beteenden som inte accepteras i byggprojektet" är dock väldigt oklar och gränslös. Det går omöjligt att räkna upp alla beteenden som inte accepteras. Se förslag på motsvarande sida.	Mer precis formulering krävs av "Reglerna ska även ange vilka beteenden som inte accepteras i byggprojektet". Ett förslag är <i>"Reglerna ska även ange några av de beteenden som inte accepteras i byggprojektet, t ex kränkningar, trakasserier, mobbning etc"</i>.
Kap 4	9§	Bas-U ska se till att det finns <i>allmänna</i> ordnings- och skyddsregler. Varje arbetsgivare som har arbetstagare på byggarbetsplatsen är skyldig att se till att ha tagit fram skyddsregler för de arbeten som arbetstagaren utför, att arbetet utförs på ett säkert sätt. Bas-U är ansvarig för ordnings- och skyddsregler som gäller alla i samordningen.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Att lista alla beteenden som inte accepteras är helt orimligt. Ska det å ena sidan finnas regler som säger att man ska använda fallskydd vid arbete på höjd och sedan samtidigt också finnas regler som säger att man inte får utföra arbete på höjd utan fallskydd? Stycke två kan möjligtvis finnas med som ett råd eller vägledning. I de allmänna råden tas det upp att hur man uppför sig mot varandra ska framgå av reglerna och att det ska framgå att kränkande särbehandling inte accepteras. Varje arbetsgivare som befinner sig på byggarbetsplatsen är enligt föreskrifterna om OSA skyldiga att ha rutiner och formuleringar kring detta. Snarare kanske Bas-U skulle ha i uppgift att kontrollera att företagen har detta på plats och inte själv behöva ta fram ytterligare sådana. Enligt kap 11 §11 ska arbetsmiljöplanen innehålla ordnings- och skyddsregler. Det finns med andra ord redan krav på detta i och med arbetsmiljöplanen. Det blir otydligt om samma krav ställs på flera ställen. I vart fall bör det finnas kravlättnader för mindre projekt. Att tillämpningen av kraven i paragrafen beror på byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå bör förtydligas.	
Kap 4	12§	Klartecken för start av arbeten; detta är en av de största nyheterna i de nya reglerna för det direkta arbetsmiljöarbetet på en byggarbetsplats. Därav är det jätteviktigt att det är tydligt för alla vad som är "good enough" enligt AV:s bedömning när ett klartecken kan ges.	VÄGLEDNING KRÄVS!

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Nu är det oklart vad som menas med att arbetsmiljörisker som UE lämnat information om ska vara "hanterade" för att arbetet ska få påbörjas? Finns det en kravnivå på "hanteringen" av riskerna? Är det UE själv som ska ha hanterat riskerna eller gäller det även Bas-U? Räcker det med att UE beskrivit sina skyddsåtgärder för att minska eller förebygga riskerna eller ska Bas-U dessutom behöva göra en egen bedömning och "överprövning"? Det senaste framstår som helt orimligt att lägga det extra ansvaret och den extra arbetsbördan på BAS-U. Dessutom riskerar hela produktionen bli försenad och "stoppas upp" om det kanske står t ex tre, fyra UE på vänt utanför grindarna för att få klartecken. Vid en inspektion av AV, vad kommer AV att nöja sig med i form av "bevisning" från Bas-U för att alla som driver verksamhet på arbetsplatsen har fått klartecken? Räcker det med muntlig försäkran om detta? I råden står att ett klartecken "KAN" signeras i UE:s riskbedömning. Kommer det att bli den praktiska tillämpningen av AV vid inspektioner? En annan stor otydlighet är om flera klartecken måste ges till samma UE som kanske kommer att vara verksam på arbetsplatsen under många månader eller räcker det om ett enda klartecken innan UE första gången påbörjar sitt arbete på arbetsplatsen?	
Kap 4	12, 13,14	Ytterligare exempel på krav som måste tillämpas olika beroende på byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		De som ska driva verksamhet på byggarbetsplatsen ska ha lämnat in uppgifter om arbetsmiljörisker. Borde inte detta vara omhändertaget i arbetsmiljöplanen? I dessa paragrafer för AV in "de som ska driva verksamhet", vilka är de? Entreprenörerna? Det blir tydligare om AV skriver de arbetsgivare med personal på byggarbetsplatsen. Arbetsgivare är ett ansvarssubjekt som är välkänt i arbetsmiljösammanhang.	
Kap 4	15§	Nytt explicit krav på introduktion av alla på en arbetsplats. Bra krav i sig, men hur vill AV vid sina inspektioner att Bas-U ska "bevisa" detta? Räcker det med muntlig redovisning?	
Kap 4	15§	Kraven i 15§ synes gå utöver kraven i direktivet som säger att arbetstagarna <i>eller deras representanter</i> ska informeras. Direktivet säger inte att detta är en uppgift för Bas-U. Det skulle lika gärna kunna vara en uppgift för arbetsgivaren och arbetsgivaren är den som är ansvarig för att arbetsuppgifterna utförs säkert. Bas-Us uppdrag har med samordningen av arbetet att göra, dvs ansvarar för gemensamma ordnings- och skyddsregler. I konsekvensutredningen står det "Vi antar att hälften av alla små projekt genomförs av en enda entreprenör, som då normalt är Bas-U själv och därmed ska informera och instruera sin personal enligt andra bestämmelser." Om hälften av alla små projekt inte är aktuella för 15 § kanske de ska undantas. Det måste vara tydligt framför allt för små projekt vad som gäller och hur man ska leva upp till lagstiftningen.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 4	17§	I häfte 3.1 5 Kap skriver Arbetsmiljöverket att "Arbetsgivaren och andra ansvariga" ska se till att t ex arbetet utförs under tillsyn av en kompetent person. I 17 § står det att det är Bas-U som ska se till att det finns en kompetent person som leder arbetet. Hur fördelas ansvaret mellan arbetsgivare och Bas-U i detta avseende? Det måste framgå tydligt vem som är huvudansvarig och därmed också mest sannolik att få ta konsekvenserna vid en eventuell olycka. I häfte 3.1 5 Kap behöver det också klargöras vem andra ansvariga är. Är det Bas-U och /eller byggherren? Fler ansvariga ökar risken för att ingen tar ansvar.	
Kap 4	18§	Här (och i 3 Kap) införs ytterligare en ansvarig. I häfte 3.1 5 Kap får "arbetsgivaren, och andra ansvariga," ansvaret för arbetet med tillfälliga konstruktioner. Här liksom i 4 kap 17 § måste det vara tydligt vilken roll arbetsgivaren har och vilken roll Bas-U har. När det står andra ansvariga, vilka ytterligare kan vara ansvariga? Arbetsgivaren har ett ansvar även för dessa delar men det syns inte i häfte 1.2. Arbetsgivaren nämns knappt i häftet men har ett ansvar. Det behöver bli tydligt för alla.	
Kap 4	21§	Nytt explicit krav på kontroller från Bas-U:s sida. Här är otydligt om vilken kravnivå som gäller. Hur ofta måste dessa kontroller göras?	
Kap 4	21§	Det måste vara varje arbetsgivares ansvara att <i>se till</i> att arbetstagare arbetar säkert (punkt 1). Det ingår i arbetsgivarens systematiska arbetsmiljöansvar. Hur ska Bas-U se till detta? Likaså att arbetstagare följer arbetsmiljöbestämmelser för olika arbeten. Det är	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		arbetsgivarens ansvar. Punkt 1 är för oprecis och bör strykas eller förtydligas. I 4 kap 3 § punkt 3 skriver AV att Bas-U ska ha rutiner för att organisera kontroller av arbetsmiljöarbetet. I punkt 2 skriver AV att Bas-U ska ha rutiner för hur man ser till att de som finns på byggarbetsplatsen följer regler och arbetsmiljöplan. 21 § passar bättre som allmänna råd eller vägledning till 3 §.	
Kap 4	22§	Huvudansvaret för det som Bas-U ska kontrollera har alltid varje arbetsgivare till den anställde ifråga som använder de aktuella anordningarna. Detta bör stå i de allmänna råden.	
Kap 4	22§	Här inför AV begreppet "<i>övergripande ansvar</i>". Vad är det? Är det Bas-U som därmed får krav från AV vid tillsyn? Är det Bas-U som blir ansvarig vid olycka eller ohälsa? Vem är det i de övriga fall där flera delar på ansvar som har det övergripande ansvaret?	
Kap 4	24§	Här föreskrivs en aktivitetsplikt från Bas-U:s sida gentemot byggherren, och det är otydligt vad som menas med att risker inte kan åtgärdas med "givna förutsättningar"? Avses de resurser som Bas-U fått från början av byggherren? Eller beslut som fattats i planerings- och projekteringsskedet? Och handlar det om förutsättningar från byggstart eller som senare borde getts i projektet? Återigen är detta viktiga ansvarsfrågor som kan få såväl ekonomiska som rättsliga konsekvenser aktörerna emellan.	
Kap 4	25	Se kommentarerna till 2 kap 22 §.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 4	28§	Sanktionsavgift; här är ju ingen förändring i text sedan tidigare vilket borde betyda att "direkt tillgänglig" fortfarande innebär att AMP kan vara anslagen fysiskt på arbetsplatsen eller tillgänglig via dator på arbetsplatsen (se 11 kap 6§) Det borde kanske stå med även i denna paragraf. I praktiken har AV också tillåtit Bas-U att inom 24 timmar efter en inspektion mejla över AMP. Detta borde fortfarande vara en rimlig praktisk tillämpning vid inspektioner.	
Kap 4	30§	Tillämpningen av kravet beror på byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå. Det måste framgå. Se kommentarerna till 3 kap 18 §.	
Kap 5	2-3§§	Byggföretagen har i eget remissvar lämnat sina synpunkter på reglerna om byggherrens ställföreträdare detsamma har industrisektorn tillsammans med Svensk Handel och Gröna arbetsgivare gjort.	
Kap 6		I definitionen av "projektör" står det att även byggherre kan räknas som projektör. Flera av kraven i 6 kap är skrivna för större byggprojekt. För att byggherrar för mindre byggarbeten på fasta arbetsställen ska känna sig trygga och säkra på att de gör rätt och tillräckligt måste en väldigt tydlig vägledning för mindre byggarbeten tas fram.	
Kap 6	2§, 4§	Se som tidigare ovan; begreppen "metoder" och "rutiner" är alltför vaga och diffusa och svåra för de olika målgrupperna att veta när kraven är uppfyllda.	Vägledning och exempel krävs!

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 8	1§	I paragrafen står det att kapitlet gäller vid tillverkning av monteringsfärdiga byggnader eller anläggningar. Det bör framgå av kapitlets rubrik.	
Kap 8	2§	Se ovan, begreppet "metoder" är alltför diffust och vagt.	Vägledning och exempel krävs!
Kap 8	2§	Kravet i denna paragraf är mycket otydligt. Kravet riktar sig till byggherre, Bas-P, Bas-U och projektör. Att så många aktörer får samma ansvar är en del i otydligheten. Vem gör vad? Kraven som ställs i punkt 1-3 täcks av de krav som ställs till respektive aktör i kap 2-7. I kap 2-7 ställs bl a krav på rutiner, instruktioner och information för att åstadkomma en bra arbetsmiljö. I 2 § ställs krav på metoder. Vad är skillnaden på dessa metoder och de krav som ställts i tidigare kapitel? Vad ytterligare förväntas man göra i sin roll som byggherre, Bas-P, Bas-U och projektör utifrån detta krav som man inte redan gjort utifrån krav i tidigare kapitel? Kap 8 §2 blir endast en upprepning som skapar otydlighet. Möjligtvis passar formuleringarna bättre som vägledning. Om kravet ska vara kvar skulle möjligtvis tydligheten öka om det placerades i respektive aktörs kapitel. Om kravet är kvar bör punkt e strykas. Alternativt bör exempel på metoder för hur t ex Bas-U ska arbeta för att ta hänsyn till människors olika förutsättningar tas fram. För att tydliggöra vad som menas.	
Kap 9		Detta är ett kapitel där det tydligt måste framgå att tillämpningen beror på byggprojektets storlek, komplexitet	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		och risknivå. Flera av kraven i 9 kap är oproportionerliga för ett mindre byggarbete på ett fast arbetsställe. Upplägget av föreskrifterna är otydligt. Avdelning II handlar om byggherrens ansvar och uppgifter (men egentligen även övriga aktörers ansvar ((otydlig rubrik)) Avdelning IV handlar också om detta ansvar.	
Kap 9	3§	Andra stycket är överflödigt: Hela idén med föreskrifterna är samordningsarbetet och det gäller även tidsplaneringen.	
Kap 10		För kap 10 liksom för kap 9 måste det framgå att tillämpningen beror på byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå.	
Kap 10	1§	Av paragrafen blir det väldigt svårt att förstå vem som är ansvarig. Alla är ansvariga mer eller mindre som det står nu. Mycket av kraven i kap 10 kommer i praktiken att utföras av Bas-P. Bättre att skiva det än att ställa kraven till Byggherren, Bas-P m fl. Fler ansvariga skapar otydlighet.	
Kap 10	5§	Ombyggnad av arbetsplats behöver definieras. Vad är en ombyggnad? Samma definition som Boverket?	
Kap 10	6-7§§	Arbetsmiljödokumentationen nämns på flera ställen (i t ex 2-4 Kap och 10 Kap). Det blir svårt att få helhetsgreppet när det återkommer på så många ställen. För ihop kraven om arbetsmiljödokumentation på ett ställe – förslagsvis i 10 Kap.	
Kap 11		Mycket av kraven i kap 11 kommer i praktiken att utföras av Bas-P och Bas-U. Bättre att skiva det än att ställa kraven till flera. Fler ansvariga skapar otydlighet.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		När det gäller kraven kring arbetsmiljöplanen i Kap 11 återfinns dessa krav i flera andra kapitel. En del krav är dessutom lika. För tydlighetens skulle borde allt samlas under en rubrik	
Kap 11	3§	I stort sett samma krav som i 3 Kap 13 §.	
Kap 11	7§, 10-12§§, 14-15§§	Många helt nya och omfattande regler har införts vad gäller innehållet och utformningen av en arbetsmiljöplan. Och flera av dessa nya regler är återigen diffusa och vaga. Samtidigt står det väldigt lite i de allmänna råden till reglerna. Här behövs mer vägledning. I 7§ anges att AMP ska vara ett "styrdokument" för hur man leder och genomför arbetsmiljöarbetet i byggprojektet. I 10§ anges att AMP minst ska innehålla byggherrens "mål med arbetsmiljöarbetet" i projektet samt "ledningsrutiner för samordningen och arbetsmiljöarbetet" i projektet. I 11§ finns explicit regel om ordnings- och skyddsreglerna samt att de ska handla även om vilka "beteenden" som inte accepteras. I 12§ anges att det särskilt i AMP ska beskrivas "utförligt" hur samordningen mellan olika verksamheter på samma arbetsområde ska gå till. Vad menas med alla nya begrepp som citerats? Finns det några kritiska punkter som AV anser måste ingå, t ex för att vara en "utförlig" beskrivning?	I likhet med vad som nämnts ovan som generella synpunkter på alla nya diffusa och vaga begrepp som AV infört i detta häfte, är det angeläget och nödvändigt att AV tar fram en särskild handbok eller vägledning eller mall för en arbetsmiljöplans innehåll och utformning, precis som för Förhandsanmälan. Med alla dessa nya begrepp räcker det inte längre med branschens initiativ med https://www.sbuf.se/ampguiden
Kap 11	4§	En AMP ska kunna visas upp "direkt" vid en inspektion. Se ovan om att det rimligtvis borde fortsätta vara den praktiska tillämpningen från AV:s sida om respit på ett dygn att kunna skicka in planen till AV.	
Kap 11	5§	I stort sett samma krav som i 4 Kap 29 §	
Kap 11	6§	I stort sett samma krav som i 4 Kap 27 §	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	15§ p4	risker och åtgärder är det som avses? Och vad blir då skillnaden mot en "vanlig" AMP för varje arbete? Det är ju själva vitsen med en generell AMP att man inte ska behöva upprätta en ny för varje arbete eftersom arbetena och riskerna samt åtgärderna mot riskerna är likadana hela tiden. Om det finns ett tillägg som nu föreslås om en skriftlig riskbedömning med åtgärder varje gång har ju hela poängen med en generell AMP försvunnit! Dessutom märkligt att ordet "skriftlig riskbedömning" används i detta kapitel om AMP eftersom risken är uppenbar att en förväxling görs med varje arbetsgivares/entreprenörs skyldighet enligt SAM att göra skriftliga riskbedömningar. Se även nedan om kommentaren till 15§. Det är inte bra att blanda ihop byggherrens/BAS-ansvaret för en AMP med en arbetsgivares ansvar för riskbedömningar! Det kan inte vara AV:s avsikt att plötsligt utöka ansvaret för en byggherre och Bas-P/U att göra de riskbedömningar som redan åligger en arbetsgivare enligt SAM! Se ovan. Här står återigen att i den generella AMP ska ingå - förutom de vanliga riskerna och åtgärderna i en AMP enligt 13§ - en riskbedömning enligt 14§ med ytterligare åtgärder. Här blir förvirringen total! Menas med detta att en byggherre/BAS plötsligt ska beskriva andra risker och åtgärder än de som anges i 13§? Det är ju varje arbetsgivares skyldighet att bedöma samtliga de risker som kan vara förenade med ett visst arbete, vilket de både kan och känner till mycket bättre än byggherren/BAS. Därför vore det	<i>Alternativt ange istället att "För varje kortvarigt arbete ska Bas-U bifoga till AMP en eller flera riskbedömningar från den/de arbetsgivare som ska utföra det/de aktuella arbetet/arbetena.</i> <i>Se ovan!</i>

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		mycket lämpligare att istället för att ställa krav på att byggherren/BAS ska göra egna riskbedömningar så ska de begära in dessa och bilägga dem till AMP som en komplettering enligt p4.	
Kap 11	14	Paragrafen är ett nytt undantag. I konsekvensbeskrivningen skriver Arbetsmiljöverket att undantagen kommer att beröra mindre byggprojekt och innebära lättnader för mindre företag i branschen. Generellt vore det bra med lättnader även för mindre byggarbeten på fasta arbetsställen med ovana byggherrar. De byggarbeten vi talar om kan vara ta upp ett fönster, sätta upp en vägg, dra elektriska ledningar.	
Kap 11	16§ 1st	Begreppet "strukturerat sätt" är alldeles för diffust. Vad menas? Här behövs vägledning. I de allmänna råden anges att ett dokumenterat möte rekommenderas men att det inte är ett krav. Hur gör man det annars på ett strukturerat sätt? Mejlvägen borde väl funka?	
Kap 11	16§	I stort sett samma krav som i 4 Kap 26 §. Dubbelreglering.	

Tabell 6: Produktregler för stegar, ställningar och viss annan utrustning för arbete på höjd, samt vissa trycksatta anordningar (1.3)

Generella kommentarer			
De delar som berör arbetskorgar bör flyttas från detta häfte och istället placeras, som det var förut, tillsammans med de delar av föreskrifterna som berör tillfälliga personlyft. Häftet har inte en logisk indelning. Stegar, ställningar och viss utrustning för arbete på höjd hör ihop på något sätt men inte området "vissa trycksatta anordningar". Det skulle öka tydligheten om delarna kring vissa trycksatta anordningar beskrevs i ett eget häfte.			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 4	Bilaga 1	Här behövs upplysande text om att nuvarande typkontrollintyg gäller till dess att ett nytt ska utfärdas gentemot aktuell standard (inom en femårsperiod år). Detta anges i konsekvensutredningen (sidan 11, stycke 3 sista meningen) men framgår av inte i bilagan.	Undersök om bilagan kan kompletteras med ett allmänt råd som motsvarar kommentaren intill.

Tabell 7: Produktregler för maskiner (1.4)

Generella kommentarer			
Bra med hänvisning till ett gemensamt vägledningsdokument den sk. "Blue guide". Arbetsmiljöverket bör dock även fortsättningsvis ha utökad information och vägledning på området på myndighetens hemsida. Vägledningsdokumentet har inte översatts på många år. Det måste till en ny översättning av direktivets guide och hållas tillgänglig på myndighetens hemsida. De föreslagna förändringarna i föreskriftshäftet bör också tydlig informeras om på av.se med hänvisningen till att borttagande av 18- 20 §§ inte innebär någon förändring utan är reglerat i arbetsmiljölagen.			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Bilaga 1	1.2.4.3	Krav avseende motordrivna dörrar och portar i AFS 1999:3 35§ har lyfts hit. Häri finns utförlig beskrivning av hur ett nödstopp ska fungera. Dock finns ingen koppling till motordrivna dörrar och portar, i synnerhet att det skall finnas gångdörr invid port för fordonstrafik om det inte är riskfritt för gående att använda porten osv. Vart har den regeln flyttats?	Säkerställ att krav finns kvar.
	4	Definitionen av "anmält organ" bör finnas med i föreskrifterna, då den används frikostigt i bilagorna till föreskrifterna.	Anmält organ: tredjepartsorgan etablerat på en medlemsstats territorium och utsett av medlemsstaten att ombesörja bedömning av överensstämmelse. (AFS 2011:1)

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	6	För att fortsättningsvis skapa en tydlighet om skyldigheter för kommersiella aktörer såsom distributörer och importörer så behövs det en hänvisning till AML 3 kap 8 §. Detta för att underlätta för slutanvändaren att uppfylla kraven i föreskrifterna Användning av ... t ex nuvarande 2006:4, 2006:6 (delar av 2.2 i nya strukturen) med mera. För slutanvändare kan det påverka ledtiden innan en slutanvändare kan ta över maskinen för användning.	
	6	Släppa ut på marknaden eller ta i drift 6 § Innan tillverkaren eller dennes representant ¹ släpper ut en maskin på marknaden eller tar den i drift, ska denne	Skapa en fotnot ¹ Regler för andra kommersiella aktörer (så som distributörer och importörer) se 3 kap. 8 § arbetsmiljölagen (AML).
	Bilaga 7	Fel text i rubriken.	Befintlig rubrik "Bilaga 7 Monteringsanvisningar för delvis fullbordade maskiner" ska ersättas med "Bilaga 7 Teknisk tillverkningsdokumentation"

Tabell 8: Produktregler för tryckbärande anordningar (1.5)

Generella kommentarer			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag

Tabell 9: Produktregler för enkla tryckkärl (1.6)

Generella kommentarer			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag

Tabell 10: Produktregler för utrustning för potentiellt explosiva atmosfärer (1.7)

Generella kommentarer			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag

Tabell 11: Förbud att på marknaden släppa ut ledade skärverktyg, avsedda för bärbara handhållna röjsågar (1.8)

Generella kommentarer			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag

Tabell 12: Vanliga risker i arbetsmiljön (2.1)

Generella kommentarer

Avdelning III Fysikaliska arbetsmiljörisker och Avdelning IV Fysiska faktorer har en märklig rubriksättning som lätt kan blandas ihop och misstolkas. Insorteringen av föreskrifter/kapitel under respektive avdelning är inte pedagogisk. Exempelvis ligger föreskrifterna om arbete med djur under "Avdelning IV Fysiska faktorer". Det är inte en självklar plats för ett litet lantbruksföretag att söka efter dessa föreskrifter.

Strukturell uppdelningen av EU-direktiv 1999/92/EG mellan MSB och AV

Direktiv 1999/92/EU har historisk varit uppdelat mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Arbetsmiljöverket. MSB är den myndighet som överfört kraven för brandfarliga vätskor och gaser till svenska föreskrifter. AV har överfört direktivet för sådan hantering som inte omfattas av Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE), exempelvis dammexplosioner. Uppdelningen mellan myndigheterna är naturligt eftersom tusentals företag i Sverige har tillstånd för hantering av brandfarlig vara, se 16 § LBE. Vid tillståndsgivning och tillsyn från kommunal räddningstjänst tillses att hanteringen sker säkert och i enlighet med kraven i de föreskrifter som utfärdats med stöd av LBE.

Av parallelluppställningen till direktiv 1999/92/EG framgår att 2.1 Vanliga risker i arbetsmiljön, 10 kap 5 § kommer överföra kraven i direktivets artikel 3 för brandfarliga vätskor, gaser och aerosoler. Kravet i artikel 3 är redan överfört till svensk rätt genom MSB:s föreskrifter SRVFS 2004:7, 5 §. En dubbelreglering på ett område som kräver myndighetstillstånd är olyckligt och bör rättas till. Regelgivning, tillstånd och tillsyn bör hållas samman.

Arbetsmiljöverket bör inte överföra direktiv 1999/92/EG för sådan hantering som omfattas av LBE.

Kapitel 2 Belastningsergonomi

I de allmänna råden till 4 § hänvisas till att en evidensbaserad metod bör väljas vid riskbedömning av hälsofarliga eller onödigt tröttande belastningar. Dessutom ska metoden vara lämplig beroende på vilken belastning som bedöms. Det är nödvändigt att Arbetsmiljöverket informerar om var kostnadsfria evidensbaserade metoder finns samt vilka metoder som är lämpliga att använda vid olika typer av belastning!

Belastningsergonomiföreskrifternas AFS 2012:2 allmänna råd försvinner i stor utsträckning. Innehållet i de allmänna råden och de modeller som är kopplade till dessa är värdefulla och måste fortsatt finnas lättillgängliga för arbetsgivare. Utan detta stöd är föreskrifterna obegripliga.

Kapitel 3 Artificiell optisk strålning

2§ Vem föreskrifterna riktar sig till. Ensamföretagare omfattas nu av hela kapitlet förutom § 10. Innebär detta en regelskärpning för denna grupp?

Kapitel 4 Buller

Allmänt råd upplyft till paragraftext och utvidgat till att gälla föreskrifterna i sin helhet. Jämför allmänna råd till nuvarande § 1: För företagare som ensamma eller bara tillsammans med medlemmar av sin närmaste familj driver verksamhet utan att ha anställda gäller föreskrifterna enligt 3 kap. 5 § i arbetsmiljölagen i de fall riskerna härrör från tekniska anordningar eller farliga ämnen.

Texten *Hörselundersökningarna skall inte medföra några kostnader för arbetstagarna utgår.* -Var tänker AV att denna typ av information ska finnas (gäller kostnader för hörselundersökning, läkarundersökning artificiell optisk strålning och andra medicinska kontroller)

Kapitel 6 Vibrationer

11§ "om arbetsgivaren bedömt att arbetsförhållandena kan innebära risk för belastningsskada, ska AG göra en ny undersökning och riskbedömning." Vi upplever att denna skrivning leder till en märklig rundgång mellan föreskrifterna, inte nödvändigtvis till en bättre arbetsmiljö.

Kapitel 7 Arbete med djur

Allmänna råden är helt borttagna, det finns en del där som förtydligar föreskrifterna, bla. kring för vem reglerna gäller, tex för polis och socialtjänst. Även vad som avses med farliga djur preciseras i de allmänna råden, exempelvis galt, hingst, tjur, vilket är viktigt bland annat i avgörandet kring vilka arbetsuppgifter minderåriga får utföra.

Kapitel 10-13 Kemikalier

Rubriksättningen för kapitlen gällande kemikalier gör att det finns risk att missa krav. Det finns fler kapitler om kemikalier med namn så som; kompletterande, ytterligare etc, detta gör att man kan missa ytterligare krav som gäller för ens verksamhet om man inte har hela regelstrukturen klar för sig.

Kapitel 12 - Övergångsregler

Av parallelluppställningen anges att artikel 9 i 1999/92/EG inte föranleder lagstiftning då den inte längre är aktuell. Artikel 9 beskriver vilka krav som gäller för utrustning som satts på marknaden före 2003. Om artikel 9 ej införs i svensk rätt så ska all utrustning uppfylla

Generella kommentarer			
kraven i 2.1 Vanliga risker i arbetsmiljön, 12 kap 16 § vilket är en omöjlighet. Om Arbetsmiljöverket går vidare med förslaget kommer svenska företag, helt i onödan, tvingas skrota äldre utrustning som är säker att använda. Kapitel 15 Våld och hot om våld Ny skrivning i 1 §- "...oavsett hur hoten förmedlas" information i allmänna råden, omfattar även hot via internet eller telefon. Innebär detta att fler arbetsgivare kan omfattas av föreskrifterna än idag?			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 1		Allmänna bestämmelser	
1	1	Punkten 1: förändra rubriksättningen med en tydligare koppling till belastningsergonomi som är ett vedertaget begrepp, se förslag på ändring.	1. belastningar på rörelseorgan och stämband-belastningsergonomi
Kap 2		Belastningsergonomi	
2	5	Samma allmänna råd finns på två ställen, i 5§ och 7§ "en last kan vara både objekt och person". Texten är mer relevant i 7 §	"En last kan vara både objekt och person" kan strykas från allmänna rådet till 5 §

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	6	Paragrafen har förändrats på ett sätt som inte beskrivs i konsekvensutredningen, allmänna råd har lyfts upp till föreskriftstext; "Särskilda glasögon". Förtydliga "behövs" genom att skriva på liknande sätt som i dagens föreskrifter om bildskärmsarbete "om en synundersökning visar att sådana behövs".	Ändra till särskilda synhjälpmedel och stryk särskilda glasögon
2	7	Punktlistan till de allmänna råden är ologisk (a och b), a och b hänger ihop och bör vara samma punkt.	Ta bort allmänna råden till paragrafen. De tillför inte särskilt mycket. Det är bättre att detta skrivs i en vägledning till föreskrifterna.
2	8	Rubriken har ändrats till Repetitivt, starkt styrt eller bundet arbete -men starkt styrt och bundet förklaras ej i definitioner. De allmänna råden som förklarade begreppen har utgått. Texten om variation i det nya allmänna rådet kan vi inte spåra, och sista meningen är svår att tolka.	Ta bort det allmänna rådet. Det finns behov att förklara begreppen repetitivt, starkt styrt och bundet och variation i vägledningsmaterial.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	10	Det bör mer utförligt beskrivas vad som menas med handintensivt arbete och tydligt beskrivas när det kan bli aktuellt med medicinska kontroller. Så som det är skrivet nu i detta kapitel är det otydligt och ger utrymme för spekulationer och tolkningar Det är svårt att förstå när föreskrifterna gäller. Sista meningen <i>trots vidtagna åtgärder</i> kan tolkas på två sätt 1. Medicinska kontroller ska anordnas trots att åtgärder vidtagits –och risken har försvunnit. 2. Medicinska kontroller ska anordnas om åtgärder vidtagits och risken trots det är kvar.	Ändra rubriken till “Handintensivt arbete och medicinska kontroller.” Lägg till ett allmänt råd: Riskfaktorer som ska beaktas vid bedömningen om ett arbete är handintensivt som kan kräva medicinska kontroller. a) hur snabba de ihållande handledsrörelserna mot ledens ytterlägen är (rörelsehastighet), b) hur mycket kraft som krävs (ansträngning), och c) om sådant arbete pågår under minst fyra timmar under arbetsdagen Arbetsmiljöverket behöver vara tydligare med att medicinska kontroller ska anordnas om åtgärder vidtagits och risken trots det är kvar.
Kap 3		Artificiell optisk strålning	
3	1	Det är svårt att förstå när föreskrifterna gäller. Det framgår ingenstans på ett sätt som arbetsgivaren kan förstå vilka typer av risker som kapitlet avser hantera. Exempel ögon/hud faller bort	Lägg till efter den föreslagna texten i 1 §:... som kan utgöra hälsorisker för arbetstagares ögon och hud.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
3	4	Särskilt känsliga riskgrupper (p 4) förklaras idag i allmänna råden -denna text försvinner <i>Särskilda riskgrupper kan vara personer med genetiskt mycket ljus hy och svag pigmentering. Andra riskfaktorer kan vara melanom i släkten.</i> Stycket efter p 11 i nuvarande regler saknas <i>Om arbetsgivarens bedömning av exponeringsförhållandena enligt 5 § leder till att riskerna med optisk strålning är av sådan art och omfattning att en ytterligare detaljerad riskbedömning enligt andra stycket är onödig, kan arbetsgivaren konstatera det i riskbedömningen enligt Arbetsmiljöverkets föreskrift om Systematiskt arbetsmiljöarbete. Detta ska framgå av dokumentationen enligt 8 § andra stycket.</i>	
3	4	Punkten 5. "ljuskänsligheten" ersatt med "strålningskänsligheten" Innebär detta någon skillnad?	
3	9§	Som det står nu är meningen krånglig att läsa	Se över kommateringen i meningen.
3	10 §	Vilka är arbetstagarnas representanter.	Bättre att skriva ut "och skyddsombud om sådana finns."
3	11-12	Rubriken återspeglar inte innehållet i bestämmelserna. Det är bra att benämningen "medicinska kontroller" inte används då det kan skapa förvirring.	Byt ut rubriken.
3	14 och 15 §§	Allmänna råden är en upprepning. Förekommer redan till 7 § och kan strykas vid dessa två paragrafer.	Onödig upprepning

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
3	Bilaga 2-3	Bilaga 2 och 3, onödigt många sidor, varför dela upp tabellerna?	Behåll formatet som det är idag.
Kap 4		Buller	
4	4	Nya allmänna råd -hur ska man efterleva de allmänna råden? Enligt Arbetsmiljöverkets övergripande konsekvensutredning: <i>Allmänna råd ska vara relevanta för i princip alla användare och beskriva möjliga sätt att efterleva en bestämmelse eller förorda vissa sätt att efterleva bestämmelsen.</i>	Ta bort allmänna råden till paragrafen.
4	6	Punkt 8 är dåligt formulerad och svår att förstå. Angående sista stycket: Buller är en av de många faktorerna som ska bedömas för en gravid persons arbetsmiljö, hänvisning till det kapitlet bör inte göras i föreskriftstext.	Punkt 8. Behåll innehållet i gällande punkt h. h) om det inom ramen för verksamheten förekommer exponering för buller utanför arbetstid, Ta bort sista stycket till paragrafen som hänvisar till Gravida och ammande och lägg hänvisningen i ett allmänt råd.
4	10 §	Ersätt föreskriftstext till, se förslag. Stryk hänvisningen till arbetsplatsens utformning!	Arbetsgivaren ska ta hänsyn till den tekniska utvecklingen och vilka möjligheter som finns att eliminera eller begränsa bullret vid källan, eller att sänka bullret till lägsta möjliga nivå. Arbetsgivaren ska då särskilt överväga följande åtgärder: Lägg hänvisningen till utformning av arbetsplatsen i allmänna råden i stället för i paragrafen.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
4	15	Byt ut rubriken Uppföljning, den stämmer inte med innehållet i bestämmelsen	Förslag på ny rubrik: Hörselundersökning
4	15§	Ta bort ordet ska efter tabell 1.	
4	17 §	Ändra sista meningen, första stycket "I så fall ska arbetsgivaren" till, se förslag.	Om så är fallet ska arbetsgivaren...
Kap 5		Elektromagnetiska fält	
5		I föreskriftstexten hänvisas till ett antal bilagor. Dessa är placerade längst bak i häftet. För att lätt hitta bilagorna vore det bra om de antingen placeras i anslutning till föreskriftstexten eller blir klickbara i den digitala föreskriftstexten.	
5	29 §	I dagens föreskrifter skriver AV att arbetstagarnas företrädare ska få ta del av nödvändig information. Detta har ändrats till arbetstagarnas representanter. Borde ändras till skyddsombud.	Ändra till "Arbetsgivaren ska se till att de arbetstagare som sannolikt kan komma att utsättas för risker på grund av elektromagnetiska fält på arbetsplatsen, eller skyddsombud om sådant finns, får ta del av all nödvändig information...".
Kap 6		Vibrationer	
6	3	Definitionen för intermittenta vibrationer saknas.	Lägg till definitionen för intermittenta vibrationer.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
6	4	Sista stycket, "och" bör ersättas med "eller"	Uppskattning av vibrationsexponeringen ska göras enligt bilaga 14 eller bilaga 15.
6	5	Punkt 8 är ny, vad innebär ersättningsutrustning?	Ta bort punkt 8 eller förklara begreppet.
6	9	Första stycket: Behåll tidigare skrivning, kan inte gälla alla vibrationer.	Behåll: Risker till följd av vibrationsexponering
6	10 §	Det kanske skulle gå att skriva paragrafen mer direkt utan att den inleds med en hänvisning till medicinska kontroller, utan beskriver vad arbetsgivaren ska göra "om exponeringen..."	
6	11 §	Ordet belastningsskada blir lite förvirrande i detta sammanhang.	Andra bisatsen kan tas bort helt.
Kap 7		Arbete med djur	
7	1 §	Otydligt vem som omfattas. Avsaknad av allmänna råd.	Delar av dagens allmänna råd bör finnas kvar.
	3 §	Känns som en höjning i krav från "erbjuder betryggande säkerhet" till "sker med betryggande säkerhet".	Uttrycket "erbjuder betryggande säkerhet" bör användas.
	6 §	Missvisande rubrik "Åtgärder". Ordet åtgärder återfinns både i rubriken och i punkt 4 men syftar till två olika saker. Första stycket har även konstig meningsbyggnad (felskrivning).	Rubriken borde förslagsvis vara "Hjälpmedel". Hela paragrafen är bättre skriven i dagens föreskrifter. "där djur hanteras" bör strykas i punkt 4, det är en upprepning.
	7 §	Paragrafen är svår att tyda på grund av krånglig meningsbyggnad.	Behåll dagens skrivning.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	8 §	Punkt 6 kan tolkas med syftningsfel, dvs avser man säkerheten och ergonomin för människan eller djuret.	"när djur ska flyttas" kan strykas i punkt 4. Punkt 6 behöver förtydligas kring vem man syftar till.
	10 § konsekvens- utredning, s 15	§10 i nuvarande föreskrifter är borttagen med hänvisning till Rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport. Förordningen har inte avstamp i att skydda människor från farliga djur, utan kring hanteringen av behållare som innehållande levande djur, här behöver enbart uppges att det innehåller levande djur och vilken sida som ska vara uppåt, inget kring farlighet/djurart eller skydd mot att de kan komma loss etc.	
	10 §	Man brukar använda ordet "reträttväg" inte "flyktväg" i dessa sammanhang.	Använd ordet reträttväg istället.
	16 §	Missvisande rubriksättning. Innehållet i paragrafen handlar om rutiner.	Ändra rubriken till "Rutiner".
Kap 8		Skydd mot skada genom fall	
Kap 8	1§	Det står inte att föreskriften gäller fall av person. Varken i denna eller i 9 kap talas om fallande föremål vid arbete på höjd. Oklart var detta regleras.	Klargör. Gäller även definition i 3§.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 8	2§	Förtydligande gentemot tidigare föreskriften att arbetsgivaren är högst ansvarig, men sen kommer en lång utläggning om vem som ses som arbetsgivare. Saknar helt skrivning om andra ansvariga som till exempel samordningsansvarig på gemensamt arbetsställe.	Komplettera med text om samordningsansvarig/ Bas-U. Förslagsvis beskrivs ansvaret på varje paragraf eftersom det rimligen bör variera. Arbetsgivaren ansvarar för riskbedömning, men ansvaret måste beskrivas annorlunda om man exempelvis tar bort ett skyddsräcke där arbetsgivaren ansvarar för att bereda arbetet och samordningsansvarig ansvarar för att ge tillstånd till arbetets utförande och gemensamma skyddsanordningar.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 8	Generellt 4-7 §§	Märkligt sätt att ställa upp föreskrifter genom att först ange vad som ska riskbedömas och därefter kommentera riskbedömningsparagraferna. Här behöver Arbetsmiljöverket välja väg. Antingen lämnar AV fritt till arbetsgivaren att hitta bästa lösningarna och skyddsåtgärder själv eller så anger AV direkt vilka specifika skyddsåtgärder som krävs för att förebygga den aktuella risken. Nu är det en enda svårtillämplig blandning och allt känns som ett ogenomtänkt hastverk. Det bästa vore att AV sätter en miniminivå med vissa skyddsåtgärder för de aktuella riskerna och sen kan arbetsgivaren göra mer om hen vill. De gamla föreskrifterna var tydligare och därmed enklare för en arbetsgivare att efterleva. Ett alternativ är att det fanns en åtgärdsparagraf som anger att åtgärder ska vidtas för att olyckor/risker genom fall förebyggs.	Ett alternativ är att skriva om 4-7 §§ till en paragraf så att det följer undersökning, riskbedömning och åtgärder med mera enligt SAM

Kap 8	4§	Originalformuleringarna innebär att planera arbetet, de nya formuleringarna handlar om att anordna arbetsplatsen vilket är en egen föreskrift. Det avviker från myndighetens ambition med ett krav per paragraf. Sammanfattar på ett otydligt och svårtillgängligt sätt kraven i flera originalparagrafer utan samma skärpa. Dessutom är de olika styckena i 4§ inkonsekvent formulerade och har olika ordalydelse och innebörd. I första stycket står det att arbetsgivaren särskilt ska "beakta att" arbetsplatsen har underlag som 1. inte lutar, 2. inte rör sig eller kan komma i rörelse, 3. har lämplig ytsträvhet, 4. är fria från hinder och ojämnheter, 5. är fria från spill, avfall och onödiga föremål, och 6. har betryggande bärighet. Detta stycke är ju formulerat som ett SKA-krav, dvs hur ett underlag ska se ut. Jämför med formuleringen i andra och tredje styckena där det står att arbetsgivaren ska "beakta om" -arbetsplatsen har tillräckligt utrymme för att arbete och förflyttning kan ske utan risk för fall, och - om arbetsplatsens belysning är sådan att förhållanden som kan orsaka fall syns så bra som möjligt. -om det finns 1. hål, öppningar eller liknande, 2. stup, eller 3. annan större nivåskillnad där arbetstagarna uppehåller eller förflyttar sig under arbetet. Dessa stycken är istället formulerade som vad arbetsgivaren ska titta på när riskbedömningen görs, inte	4§ måste skrivas om så att alla styckena får liknande ordalydelse och innebörd. Dela gärna upp 4§ i 2 eller 3 paragrafer istället.
-------	----	---	--

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		vilka åtgärder som ska vidtas. Se vidare ovan avseende de generella kommentarerna för 4-7§§.	
Kap 8	6§	Avviker från myndighetens ambition att inte ha åter-referenser i samma föreskrift. Behövs verkligen två upprepningar av "om riskbedömningen visar..." när det sedan tidigare sagts att riskbedömning ska ske? Faktum kvarstår att arbetsgivaren ska se till att (säkerställa?) att det finns tillräckligt utrymme för att arbete och förflyttning kan ske utan risk för fall. Saknar originalföreskriftens skrivning i dess 4§ av de andra saker som orsakar fall till samma nivå; " <i>... skall hållas fria från spill, avfall och ovidkommande föremål</i> ".	Förenkla skrivning – genom att ta bort "om riskbedömning visar att"-formuleringarna. Det är självklart att man ska vidta åtgärder om risken existerar, och att de inte behövs om risken inte existerar. Förtydliga att arbetsgivaren ska "säkerställa att", inte bara "se till" att, samt att det förutom tillräckligt utrymme, ska finnas "förutsättningar" för säkert arbete och förflyttning – det är inte enbart utrymmet som skapar fall till samma nivå. Här saknas helt åtgärder mot hinder för framkomligheten så en komplettering av detta krävs också. Se kommentar på 4§.
Kap 8	7§	Avviker från myndighetens ambition att inte ha åter-referenser i samma föreskrift, här sker det i samma kapitel. Originalen tydligare genom sina exempel.	Förenkla skrivning – genom att ta bort "om riskbedömning visar att"-formuleringarna. Det är självklart att man ska vidta åtgärder om risken existerar, och att de inte behövs om risken inte existerar. Förtydliga att arbetsgivaren ska "säkerställa att", inte bara "se till" att, samt att det förutom tillräckligt utrymme, ska finnas "förutsättningar" för säkert arbete och förflyttning – det är inte enbart utrymmet som skapar fall till samma nivå. Här saknas helt åtgärder mot hinder för framkomligheten så en komplettering av detta krävs också. Se kommentar på 4 §.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 8	8§	Här är det oklart hur Bas-U/ samordningsansvarig kommer in. Man talar endast om att materialet i anordningarna ska kontrolleras regelbundet, men saknar skrivning om infästningarna. De här kraven på temporära konstruktioner av den här potentialen är alldeles för tillbakalutade.	Komplettera med skrivning vad gäller andras ansvar, tex Bas-U eller samordningsansvarig. För in krav på att använda typgodkända lösningar, följa tillverkarens anvisningar och att montage får göras endast av utbildad personal, slutkontroll efter montage etc.
Kap 8	9§	Här är det oklart hur Bas-U/ samordningsansvarig kommer in, eller vilken arbetsgivare det handlar om. Det kan också i vår bransch handla om en entreprenör som levererar hål och genomföringar vilka har beställts av någon. Förtydligande behövs sedan tidigare kring hur stora hål som ska och bör täckas.	Förtydliga storlek på hål som ska täckas. Förtydliga kopplingen till andra arbetsgivare och/eller Bas-U samt samordningsansvarig på gemensamt arbetsställe.
Kap 8	10§	Modernare skrivning och ett inslag av åtgärdstrappan, men den står omnämnd på annat ställe i föreskriften. Skillnaden mot den mer detaljerade skrivningen i 5 kap om byggnads- och anläggningsarbete är betydlig.	Accentuera prioriteringen i åtgärder och komplettera med information om både kollektiv och personlig fallförhindrande/fallskyddande utrustning och att det finns en prioriteringsordning mellan dem.
		Denna paragraf är krånglig och oförståelig. Vad avses med "annan lämplig skyddsåtgärd som inte utgör personligt fallskydd"? Avspärningar nämns ju i en annan paragraf så något annat måste avses. Allmänna råd behövs här.	Förtydligande krävs och en omformulering. Stryk bisatsen "som inte utgör personligt fallskydd", där den förekommer första gången. Detta återkommer i sista meningen och det räcker med det och paragrafen får samma andemening. Allmänna råd till 10§ krävs.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 8	11§	Konstig prioriteringsordning i första meningen. "Om någon uppmärksammar en särskild risk för fall, ska arbetsgivaren se till att förändra eller avbryta arbetet i de delar som medför risk". Inte tillräckligt kraftfull och ger inga signaler om att skyddsombud eller annan ska och kan avbryta arbetet, för att sen meddela arbetsgivaren som ska åtgärda felet.	Förslag till alternativ skrivning: <i>Om någon uppmärksammar en särskild risk för fall, ska arbetet avbrytas i de delar som medför risk. Arbetsgivaren ska se till att riskområdet spärras av tills risken har undanröjts om det inte är uppenbart onödigt och arbetsgivaren ska sedan snarast se till att förändra arbetet eller dess förutsättningar.</i> Om man måste utföra ett arbete inom riskområdet, ska särskilda skyddsåtgärder vidtas.
Kap 8	12§	Återigen samordningsansvarig/Bas-U saknas.	Komplettering behövs
Kap 8	13§	Oklart hur långt mellan stegar som är rimligt, och om det exempelvis ska vara kortare vid sämre väderlek eller låg temperatur.	Komplettering behövs
Kap 9		Skydd mot skada genom ras	
9		Inga kommentarer. Detta kapitel är mycket tydligare skrivet än kap 8.	
Kap 10		Övergripande bestämmelser för kemiska riskkällor	
10	1	Andra stycket är komplicerat skrivet. De två negationerna gör att man måste läsa flera gånger och det är ändå svårt att förstå. Är lättare skrivet i dagens föreskrifter.	Ändra tillbaka till som det är skrivet idag.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	2	Uthyrarens skyldigheter beskrivs olika i dagens föreskrifter och i förslaget. Som förslaget är skrivet kunde avsnittet lika gärna strykas. Inför all uthyrning är uthyraren skyldig att se till att en undersökning och riskbedömning är gjord samt att åtgärder är vidtagna innan arbetet påbörjas. I andra kapitel, till exempel det om artificiell optisk strålning, finns inte samma skrivning men samma borde gälla. Arbetsmiljöverket skulle behöva vara tydligare med att det är undersökningar, riskbedömningar och åtgärder enligt kap. 10 som åsyftas. Med förslaget kan man förstå det som att det är en generell riskhantering enligt systematiskt arbetsmiljöarbete som åsyftas.	

10	3	Vilka begrepp som används i föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker har under åren varierat. I förslaget ändras detta igen och definitionerna skiljer delvis mellan dagens och de föreslagna föreskrifterna. Det är viktigt att Arbetsmiljöverket väljer begrepp som gör att föreskrifterna blir enkla att förstå. Det är också viktigt att begränsa antal begrepp. I förslaget används t ex produkt, ämne, agens och riskkälla. Det måste var tydligt vad som skiljer begreppen åt. Det är givetvis också viktigt att samma begrepp används på samma sätt i alla föreskrifter (kapitel) som berör området kemi t ex medicinska kontroller. Nu skiljer det sig åt. Definitionen av kemiskt ämne har tagits bort i förslaget trots att det används i föreskrifterna. Det bör läggas till igen. I föreskrifterna om medicinska kontroller definieras kemiskt ämne. Kemiskt agens har lagts till i förslaget och ersätter enligt konsekvensutredningen kemisk produkt. I 10 Kap finns kemiskt agens inte med någonstans i paragrafstexten utan endast i definitionstexterna. I 11 Kap finns det med på ett ställe och i 12 Kap på flera ställen. Kanske är det i 11 Kap eller 12 Kap som det ska definieras. Vi är tveksam till att börja använda kemiskt agens som begrepp. Det är ett begrepp som är svårt och med	
----	---	---	--

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		begränsad användning. Vi föreslår att i stället för kemiskt agens använda kemiskt ämne. Trots att AV skriver att innebörden av kemisk produkt och kemiskt agens är samma definieras de olika. Kemiskt agens till skillnad från kemisk produkt definieras som att den kan ha utvunnits, bildats eller tillverkats. Kemisk produkt definieras som att den har tillverkats eller utvunnits. Se ovan, vi föreslår att i stället för kemiskt agens använda kemiskt ämne. Risk definieras i förslaget som sannolikhet för att potentiell skada ska uppkomma. Ofta definieras risk som en sammanvägning mellan sannolikhet och konsekvens. I förslaget har AV plockat bort konsekvensen, varför? Definitionen av risk bör ses över. Vi frågar oss också varför risk definieras i detta kapitel och inte i andra?	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	4	I förslaget skriver AV att all dokumentation riktad till arbetstagarna om kemiska riskkällor ska vara på svenska, överskådlig, lättläst och tydlig. All dokumentation riktad till arbetstagarna, vad syftar AV på för dokumentation? I 23 § listas vad som ska användas när information om risker tas fram och i paragrafen skriver AV att de dokument som benämns ska finnas tillgängliga för arbetstagarna. Är det denna dokumentation som AV syftar på i 4 §. För att öka tydligheten bör 4 och 23 § slås ihop. Förslaget säger att dokumentationen ska vara på svenska. I dagens föreskrifter skriver man att dokumentationen ska vara på svenska eller på ett annat språk som hela personalen använder. Jämför man hur AV i förslaget skriver om de instruktioner som behöver finnas för arbete på trycksatta anordningar är det bättre: <i>"Instruktionen ska vara tillgängliga på arbetsplatsen och begriplig för de arbetstagare den riktar sig till"</i>. Det räcker att de arbetstagare som ska använda dokumentationen förstår den. Språket i förslaget skulle tjäna på att harmoniseras.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	5	Dagens föreskrifter är tydligare när de hänvisar till enligt vilka paragrafer undersökning och riskbedömning ska göras. I denna inledande paragraf om undersökning och riskbedömning bör det framgå att detta ska göras enligt de paragrafer som följer i kapitlet (8-11 §§).	
10	6	Rubriken i dagens föreskrifter bättre än förslagets. Arbetsmiljöverket bör ändra rubrik till t ex "Kemiska riskkällor ska identifieras och förtecknas". Arbetsmiljöverket har lagt till att den största mängd som kan finnas på arbetsplatsen av kemiska riskkällan ska anges i förteckningen. En administrativ åtgärd som ökar arbetsbördan utan att egentligen minska risken. Arbetsmiljöverket förklarar ändringen som direktivstyrd. Direktivet säger dock inte att mängden ska förtecknas utan snarare att den ska beaktas när arbetsgivaren bedömer risker för arbetstagares hälsa och säkerhet. Vi menar att kravet på att beakta mängd av kemisk riskkälla hör hemma i 9 § där Arbetsmiljöverket listar vad arbetsgivaren ska ta hänsyn till vid undersökningen och riskbedömningen. Den ändring som Arbetsmiljöverket gör är en ändring av föreskriftens innehåll som är större än de ändringar som bör genomföras i regelförnyelsen.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	7, 11	I dagens föreskrifter tas metakrylater specifikt upp i kraven om utbildning och medicinska kontroller. I förslaget nämns inte metakrylater. Ändringen är inte omnämnd i konsekvensutredningen.	Arbetsmiljöverket behöver beskriva motiv för och konsekvens av förändringen för att vi, som remissinstans, ska kunna ta ställning till förändringen.
10	8	Bättre skrivet i dagens föreskrifter.	Antingen skriva mer likt dagens föreskrifter eller "Arbetsgivaren ska se till att undersökningen och riskbedömningen av kemiska riskkällor omfattar arbetsuppgifter som kan innebära risk för "

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	10	Skrivningarna bättre i dagens föreskrifter. Se förslag!	För kemiska riskkällor som är upptagna i bilaga 1 till Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 20qq:qq) om gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön ska arbetsgivaren bedöma om halten av kemiska riskkällor i luften är godtagbar i förhållande till de hygieniska gränsvärdena. Bedömningen ska dokumenteras skriftligt. Vid bedömningen ska arbetsgivaren ta hänsyn till 1. Sammantagen risk för eventuellt flera kemiska riskkällor 2. Fysiskt påfrestande arbete som ökar upptaget av ämnet 3. Om ämnet kan tas upp via huden 4. Under vilka förutsättningar som halten bedöms vara godtagbar i förhållande till hygieniskt gränsvärdet. Om de hygieniska gränsvärdena bedöms överskridas, måste arbetsgivaren omedelbart vidta åtgärder.
10	11	Idag står innehållet i 11 § ihop med 10 §. Det blir tydligare och de bör även fortsättningsvis skrivas ihop. Delar AV upp innehållet i två paragrafer behövs det, som i 10 §, förklaras att mätningar kan bli aktuellt för kemiska riskkällor som har ett hygieniskt gränsvärde att jämföra mot.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	13	I denna paragraf hänvisar AV till riskbedömning eller mätning enligt 8-11 §§. Denna hänvisning bör även göras i 5 §. Se ovan. Första meningen i 13 § är överflödig. Samma krav ställs i 12 §. Stryk första meningen.	
10	15	Städning är även viktig för att minska risken för hud- och ögonkontakt eller intag via munnen. Flytta 15 § efter 13 §.	
10	16	Det behöver, som idag, klargöras att mätningar kan bli aktuellt om de kemiska riskkällor man exponeras för har ett hygieniskt gränsvärde och är upptaget i gränsvärdeslistan. Paragrafen bör flyttas och stå i samband med 10 och 11 §§.	
10	21	AV skrivet att beredskapsplanen ska innehålla instruktioner om vid vilka olycksfall och nödsituationer det krävs omedelbara åtgärder. Vad menas? Olycksfallen är oftast svåra att förutspå och går inte att skriva instruktioner för. Bättre möjligtvis att skriva händelser, som idag.	
10	22-23	Paragraferna står under rubriken kunskaper men paragraferna handlar inte specifikt om kunskaper utan om instruktioner och information. Anledningen är kanske att Arbetsmiljöverket vill ha genomgående samma rubriker men det blir otydligt och svårare att hitta.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	22	Jmf kommentarerna till 10 Kap 4 §. Instruktioner ska vara begripliga för de som ska använda dem. Är det inga svensktalande som ska använda dem behöver de inte vara på svenska. Harmonisera språket så att samma eller liknande skrivning används genom hela förslaget.	
10	23	I både första och andra stycket - lägg till berörda. Så att det blir berörda arbetstagare. Så står det idag. Bättre! I sist stycket bör det läggas till att arbetstagarna också har en skyldighet att följa hanterings- och skyddsinstruktioner. Förutom att förstå informationen ska den också följas. Flytta 4 § hit. Sista stycket i 23 § behandlar samma sak som 4 §. 4 § passar bättre här.	
10	25	Syftningsfel i punktlistan om undantaget. Man skulle kunna tolka det som att behållare som innehåller farliga kemiska produkter bara behöver märkas enligt 24 §. Det krävs ju också att 1 och/eller 3 är uppfyllda. Bättre skriva som idag alternativt lyfta ut punkt 2 till texten innan punktlistan.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	26	Sista stycket är svårt att förstå och behöver en förklaring. Om en rörledning inte innehåller en kemisk riskkälla ska rörledningen ändå vara märkt om det finns risk för felkoppling som kan leda till ohälsa eller olycksfall. Vad ska man märka röret med då? Ge exempel i allmänna råden om vad det kan vara för något som inte är en kemisk riskkälla. Kan något innebära risk blir det väl en kemisk riskkälla?	
10	30	Punkt 1. Kanske ska ämnenas egenskaper bytas ut till kemiska riskkällans egenskaper. Jmf 31 § punkt 1. Tycker även det blir tydligare om man ändrar ordföljden så att det blir: "förvaringsutrymmen vad gäller material, utformning och hållfasthet är anpassade till kemiska riskkällans egenskaper". Annars är det lätt att tro att material, utformning och hållfasthet syftar till kemiska riskkällan.	
10	31	Ändra ordföljden i punkt ett. Jämför med 10 Kap 30 §.	
11 kap		Ytterligare bestämmelser för vissa grupper av kemiska ämnen	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11		I titeln förekommer begreppet kemiska ämnen. Kemiska ämne definieras i dagens föreskrifter men definitionen är bortplockad i förslaget. I titeln i dagens föreskrifter står det kemiska produkter. Enligt konsekvensutredningen skulle kemisk produkt bytts ut mot kemiskt ämnen men här används alltså kemiska ämnen. Är det rätt begrepp? Se även kommentarer till 10 kap. 3 §.	
11	2	I punkt 1 bör Arbetsmiljöverket hänvisa till vilka paragrafer om undersökning, riskbedömning och åtgärder man åsyftar. Se kommentarer till 10 kap 2 §.	
11	3	I definitionslistan tas epoxiplastkomponent upp. Varför? Och varför inte akrylater, diisocyanater och så vidare? Hur förhåller sig förslagets definition av CMR till de ämnen som har en C-märkning i hygieniska gränsvärde-listan?	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	4	I förslaget till Medicinska kontroller är rubriken Allergiframkallande kemiska ämnen. Här är rubriken Allergiframkallande ämnen. Det bör vara samma rubrik på båda ställen. Vi föreslår att Arbetsmiljöverket lägger till "kemiska" så går rubriken bättre ihop med huvudrubriken för 11 kap. Idag skriver AV att 37 b-g §§ ska gälla exponering <i>för de som sysselsätts</i>. Det måste även fortsättningsvis skrivas så. Kraven gäller de som sysselsätts med uppräknade produkter och inte för sådana som då och då vistas i lokalen. Tas texten bort blir gruppen som kravet gäller större och bör kommenteras i konsekvensutredningen. I paragrafen används begreppen ämnen, farliga kemiska produkter och kemiska riskkällor. I dagens paragraf används endast kemiska produkter och farliga kemiska produkter. Det är enklare och tydligare.	Kraven i 5-12 §§ gäller vid exponering för de som sysselsätts med följande allergiframkallande ämnen.
11	4, 7 och 12	Arbetsmiljöverkets krav när det gäller utbildning och tjänstbarhetsbedömning har sedan tidigare ändrats och gäller inte längre generellt för isocyanater utan för diisocyanater. Vi frågar oss om denna ändring även skulle kunna göras i 4 § punkt 3.	
11	5	För att göra det tydligt bör AV som idag hänvisa till 4 §.	Vid hantering av allergiframkallande ämnen enligt 4 § ska...
11	6	För att göra det tydligt bör AV som idag hänvisa till 4 §	Vid öppen hantering av allergiframkallande ämnen enligt 4 § ska ...

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	7	Det bör framgå att det är kemiska produkter som är klassificerade som H317 eller H334 som kravet gäller. Detta görs tydligt i vägledningen till dagens kemiska arbetsmiljörisker (sid 67) och bör även göras här. Allt för att öka tydligheten. Även om detta framgår av 4 § blir det betydligt tydligare om det upprepas här så att det inte missförstås.	
11	8	Vad betyder "leder utbildningen"? Man kan tänka sig e-learning som kompletteras med lokal information och instruktion. Den/de som tagit fram e-learningen blir då de som ska ha goda kunskaper i ämnet. Olika former av digitala utbildningar blir allt mer vanliga och AV bör kommentera detta i ett allmänt råd alternativt en vägledning.	
11	9	Punkt 3 är ny. Vi frågar oss varför Arbetsmiljöverket pekar ut rengöring och sanering? Punkt 3 hör hemma i ett allmänt råd eller vägledning (som idag). I ett allmänt råd/vägledning skulle även underhåll kunna vara ett område att ta upp. Ingår rengöring och sanering i arbetet är det risker i arbetet som utbildningen ska omfatta enligt punkt 1.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	10	Dagens krav är tydligare när bestämmelserna om sanktionsavgift står tillsammans med de krav som är sanktionsbelagda. Visserligen är det intyget som det är sanktionsavgift på men kravet är primärt att utbildning har genomförts. Om Arbetsmiljöverket väljer att dela upp kravet i flera delar jämfört med hur det är idag vore det bra att i 7-9 §§ hänvisa till 10 § så att arbetsgivaren inte missar att utbildningskravet är belagt med sanktionsavgift. I punkt 2 bör man lägga till hänvisning till 9 §. Det bör framgå i allmänt råd eller vägledning att utbildningsintyg kan lösas genom t ex utdrag ur personalsystem.	2. vilka moment som ingått i utbildningen enligt 9 §.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	12	Punkterna bör formuleras på samma sätt som i medicinska kontroller 5 kap 1 §. I punkt 2 bör kemisk riskkälla bytas ut till kemisk produkt. Vid tidigare fråga till AV har försumbar exponering förklarats "I detta fall betyder försumbar att nivån av isocyanater är lägre än 1/100 av gällande hygieniskt gränsvärde, samt att koncentrationen av ämnet ligger på gränsen till detektionsgränsen för analysmetoden. Ställningstagandet ska dokumenteras i riskbedömningen med hänvisning till exponeringsmätning." Detta förtydligande bör framkomma i råd eller vägledning. Det vore önskvärt att ha med ett förtydligande i föreskrifterna (allmänt råd eller vägledning) om att monomera isocyanater som uppkommer vid termisk nedbrytning inte omfattas av krav på till exempel utbildning och medicinsk kontroll.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	13	Rubriken innehåller begreppet kemiska ämnen men i paragrafstexten för Arbetsmiljöverket in begreppet kemiska agens. Det är enda stället i 10-11 kap som kemisk agens används i texten förutom i definitionerna. Är det nödvändigt att föra in ytterligare ett begrepp? I dagens föreskrifter finns inte kemiskt agens med. Dagens föreskrifter ställer krav på kemiska produkter. Förslaget ställer krav på kemiska ämnen. Det är skillnad. Föreskrifterna bör fortsättningsvis handla om kemiska produkter. Idag (i första stycket) står det <i>hanteringen av kemiska produkter som uppfyller kriterierna för att märkas</i>. Det bör stå så fortsättningsvis också. I förslaget skriver man att ämnet eller kemiskt agens ska uppfylla kraven. De kemiska produkterna kan innehålla ämnen. Ämnena i sig kan uppfylla kriterierna för märkning men i den halt de finns i produkten krävs inte märkning av produkten. Gör Arbetsmiljöverket denna ändring får det stora konsekvenser och det krävs att dessa utreds i konsekvensutredningen.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	14	Arbetsmiljöverket utökar kravet jämfört med dagens föreskrifter genom att skriva att kravet även gäller för CMR-ämnen som bildas. I paragrafens första stycke skriver Arbetsmiljöverket att paragrafen gäller för CMR-ämnen enligt 13 § första stycket. Det stycket handlar om ämnen (borde vara kemiska produkter) som uppfyller CLP-förordningen. Genom att skriva att 14 § gäller även för ämnen som bildas ingår t ex även ämnen i andra stycket 13 §.	Andra stycket bör lyda: Arbetsgivaren ska utreda om det är tekniskt möjligt att ersätta en kemisk produkt enligt 13 § första stycket med annan kemiska produkt eller process som medför lägre risk.
11	15-20	Se över hur CMR-begreppet används i förslaget. Förslagets definition gör att kraven blir mer omfattande. Att bara använda "CMR-ämne" i paragraferna håller inte. Frasen måste kombineras med CMR-ämne enligt 13 § första stycket. I annat fall måste definitionen, vad ett CMR-ämne är skrivas om.	
11	15	När AV i förslaget skriver "hantering av CMR-ämne" får det en större innebörd än dagens skrivning "hantering av sådana kemiska produkter ... som avses i 38 §".	Vid hantering av CMR-ämne, enligt 13 § första stycket, eller sådana arbeten och verksamheter som anges i 13 § ska arbetsgivaren se till att resultatet av riskbedömningen dokumenteras och att dokumentationen tydligt anger ...
11	17	Byt plats på 17 § och 18 § så att 18 § följer efter 16 §. Se kommentaren till 15 §.	"... ska planera arbetet med CMR-ämnena, enligt 13 § första stycket, ..."

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	19	Rubriken leder fel. Bör vara "Hanterings- och skyddsinstruktioner". Se kommentaren till 15 §.	"...vara skriftliga för hantering av CMR-ämnen, enligt 13 § första stycket..."
11	20	Meningen i första stycket är svår att förstå och skulle tjäna på att skrivas om. Punkt 3 behöver utökas med "...eller arbeten och verksamheter som anges i 13 §." I tredje stycket skriver AV om farliga kemiska produkter och inte om CMR-ämne. Vi menar att denna formulering är bättre. Se kommentaren till 15 §.	"... som exponerats för CMR-ämnen, enligt 13 § första stycket..."
11	21-23	21-23 §§ handlar om specifika kemiska ämnen. Arbetsmiljöverket bör, som idag, kalla ämnena för kemiska ämnen och inte för kemiska riskkällor.	
11	23	I punkt 9-11 komplettera med hänvisning till de paragrafer som åsyftas. Punkt 9 – 14 § Punkt 10 – 15 § Punkt 11 – 19 §	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	24	Undantaget som tas bort ska vara kvar. Regelförnyelsen är sagd att vara framför allt en förändring av språk och form. Detta är en större förändring och även om den inte berör många ska undantaget vara kvar. Är det så att undantaget tas bort för att punkt 5 läggs till listan över vilken exponering som ska mätas kan Arbetsmiljöverket undanta punkt 5 från undantaget.	
11	25	Punkt 1 bör skrivas om.	1. senast 3 månader efter att hanteringen påbörjats, eller ändrats så att mätningen inte längre är rättvisande Alternativt 1. senast 3 månader efter att hanteringen påbörjats, eller ändrats så att exponeringen kan ha ökat
11	28	I paragrafen sägs att arbetsgivaren ska anordna medicinska kontroller med bedömning för tjänstbarhetsintyg och biologiska exponeringskontroller för de som exponeras för eller kommer att exponeras för bly, kadmium eller kvicksilver. De tre ämnena som räknas upp är endast de som kräver biologisk exponeringskontroll. De ämnen som kräver medicinska kontroller med tjänstbarhetsintyg står inte uppräknade. Även dessa bör räknas upp.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
12 kap		Kompletterande bestämmelser för vissa riskfyllda arbeten i kombination med kemiska riskkällor	
12		Nuvarande föreskrifter om arbete i explosionsfarlig miljö (AFS 2003:3) är en av de föreskrifter som innehåller dels mycket förklarande text dels omfångsrika allmänna råd. Området upplevs ofta som svårt och i brist på annan information är det mycket negativt att kommentarerna i AFS 2003:3 försvinner. Det är av stor vikt att Arbetsmiljöverket direkt omvandlar informationen till vägledande text.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
12	1	Tillämpningsområdet blir svårt att förstå för företag, det är otydligt vad som exempelvis är oavsiktlig tillverkning. Vidare anges att kraven i 11-23 §§ i kapitel 12 inte gäller för hantering av brandfarliga vätskor och gaser. Förmodligen avses vätskor med en flampunkt lika eller lägre än 100 °C. Genom omformulering kan tillämpningsområdet göras tydligare genom att hänvisa till begreppet hantering i lagen om brandfarlig och explosiv vara. Oavsiktlig tillverkning är inte en del av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps definition av hantering i lagen om brandfarlig och explosiv vara.	<i>"Kraven i 11-23 §§ i detta kapitel gäller inte för</i> <i>- hantering av explosiva varor, brandfarliga gaser och vätskor med en flampunkt som är lika eller lägre än 100 °C enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,</i> <i>- lokaler som man använder för medicinsk behandling,</i> <i>- användning av anordningar för förbränning av gasformiga bränslen,</i> <i>- hantering där explosionsrisken bara beror på kemiskt instabila agens,</i> <i>- gas- och petroleumutvinningsindustrin,</i> <i>- gruvverksamhet, eller</i> <i>- land-, sjö- eller lufttransportmedel förutom då transportmedel är avsett att användas i potentiellt explosiv atmosfär."</i>
12	3	Här uppges att hela kapitlet gäller för egenföretagare och familjeföretag. Detta blir problematiskt exempelvis gällande arbetstillstånd.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
12	4, 13 och 22	Begreppet tryckavlastningszon (<i>Område som är farligt att befinna sig i när ett tryckavlastningssystem fungerar som det är tänkt, till exempel när ett sprängbleck öppnas</i>) behöver tas bort då det lägger en säkerhetsnivå som är lägre än det som anges i direktiv 1999/92/EG, jämför med Handbok för god praxis, kapitel 3.2.2 "När anordningar för avlastning av explosionstryck reagerar, kan betydande flam- och tryckverkningar uppstå i avlastningens riktning. <u>Därför måste man när anordningar för avlastning av explosionstryck monteras i anläggningar se till att tryckavlastningen sker i ofarlig riktning.</u>" <u>Beskriv begreppet mer utförligt så det är tydligt att det är avlastningszon i ofarlig riktning där ingen ska befinna sig.</u> Det kan annars framstå som att inte Sverige av misstag får en kravnivå som är lägre än minimidirektivet (1999/92/EG). Det blir svårt för företag som har verksamhet i flera europeiska länder om Sverige inte inför minimidirektiv korrekt.	13 § Om undersökningen visar att explosiv atmosfär kan bildas, ska arbetsgivaren upprätta en skriftlig riskbedömning med uppgifter om 1. vilka ämnen som bedömts kunna bilda explosiv atmosfär, 2. blandningens explosionsbenägenhet, 3. vilka tändkällor som finns och var de finns, 4. hur man har kommit fram till i vilka zoner explosiv atmosfär kan uppstå, 5. sannolikheten för att en explosiv atmosfär antänds och vilka konsekvenser det kan få, 6. vilka utrymmen, utrustningar, installationer, material eller liknande som har betydelse för explosionsrisken, 7. <u>att tryckavlastning sker i ofarlig riktning, och</u> 8. vilka tryckavlastningszoner som måste märkas ut, så att personer som <u>utför arbete utanför det normala</u> inte befinner sig i farligt område under drift.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
12	5-7	Kravet i 5-7 §§ som berör brandfarlig vätska bör inte överföras till det nya föreskriftshäftet, exempelvis finns krav på samordning, se 12 kap. 7 § i föreslagna föreskrifter, redan i SRVFS 2004:7, 9 §. Bestämmelserna är en rest från tiden före direktiv 1999/92/EG. Bestämmelse om arbetstillstånd överför Bilaga II A punkt 1.2 i direktiv 1999/92/EG till svensk rätt (se parallelluppställning för direktivet). Alla krav i 1999/92/EG som berör hantering av brandfarlig vätska och gas samlas i MSB:s författningssamling. Det är den information som AV och MSB delgett företagen tidigare. Det är vår uppfattning att MSB implementerat 1999/92/EG i sin helhet?	Arbetstillstånd 5 § Arbetstillstånd krävs vid följande typer av arbete: 1. Arbete i cistern, brunn, silo, lastutrymme eller i miljö med begränsad luftomsättning, där en brandfarlig vätska, gas eller aerosol, enligt CLP-förordningen, hanteras eller bildas. 2. Svetsning, slipning, skärning eller annat arbete, som kan medföra hög temperatur, i eller på behållare, rörledning eller liknande anordning som innehåller, eller har innehållit någon brandfarlig kemisk riskkälla. 3. Arbete som kan orsaka brand eller explosion inom ett område där explosiv atmosfär kan förekomma.
12	10	Begreppet "heta arbeten" är tveksamt att använda i detta sammanhang. Begreppet är starkt förknippat med utbildning och försäkring.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
12	12	Ändra lydelsen i 12 § så att begreppet <i>kemiskt agens</i> ersätts med <i>ämnen</i> såsom det anges i nu gällande föreskrifter AFS 2003:3. Många företag har verksamhet i flera länder och i dessa länder följer myndigheterna direktivets text - den engelska och franska översättning av direktivet tar upp begreppet "substance" respektive "de substance". Bestämmelsen i 12 § blir en svensk utökning av direktivet, för att tillämpa 12 § behöver bestämmelsen utformas enligt definitionen i 4 §.	12 § Arbetsgivaren ska undersöka om explosiv atmosfär kan bildas i verksamheten. Alla <u>ämnen</u>, som vid hanteringen kan förekomma i form av gas, ånga, aerosol eller damm, ska betraktas som <u>ämnen</u>, som kan bilda explosiv atmosfär.
12	13	Varför har texten ändrats i punkt 4? Detta är en ändring jämfört med AFS 2003:3 och stämmer inte med texten i artikel 4, 1999/92/EG - "sannolikheten för att explosiv atmosfär uppstår, samt dess varaktighet," Som bestämmelsen är utformad idag är det otydligt om Sverige inför minimidirektiv 1999/92/EG i sin helhet. Det är fråga om att kombinera sannolikheter i punkt 4 och 5.	13 § Om undersökningen visar att explosiv atmosfär kan bildas, ska arbetsgivaren upprätta en skriftlig riskbedömning med uppgifter om 1. vilka ämnen som bedömts kunna bilda explosiv atmosfär, 2. blandningens explosionsbenägenhet, 3. vilka tändkällor som finns och var de finns, 4. <u>sannolikheten för att explosiv atmosfär uppstår, samt dess varaktighet</u> 5. sannolikheten för att en explosiv atmosfär antänds och vilka konsekvenser det kan få, 6. vilka utrymmen, utrustningar,

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
12	15 Allmänna råd	Det allmänna rådet är felplacerad, klassning av explosionsfarliga områden sker enligt standarder som tas fram av IEC (60079-10-1/2).	Allmänna råd <i>Vid upprättande av zonklassificering kan relevanta IEC/CENELEC-standarder för klassning av explosionsfarlig omgivningen fungera som vägledning.</i>
12	17	Bestämmelsen är utgångspunkten för allt arbete och bör komma i början av kapitlet Placera bestämmelsen före 12 kap. 12 § så att den hamnar på en bättre plats i strukturen. Denna paragraf är ett exempel på där dagens formulering tydligare följer direktivets formulering. Vi förstår inte varför Arbetsmiljöverket ändrar formuleringen. Den är tydligare formulerad i direktivet än i förslaget (se artikel 3 direktiv 1999/92/EG).	
12	17 Allmänna råd	Rådet är märkligt, hur kan en explosiv atmosfär undvikas genom att ta bort tändkällor? Mycket bättre att använda referens till Handboken för god praxis som är framtagen enligt artikel 11 till direktivet "Kommissionen skall i en handbok för god praxis av icke bindande natur utarbeta praktiska riktlinjer. Handboken skall behandla de ämnen som anges i artiklarna 3, 4, 5, 6, 7 och 8, bilaga I och bilaga II del A.". Zonklassning är endast artikel 7.	Allmänna råd <i>Vid arbetet med "att förebygga explosioner" kan man använda EU-kommissionens handbok, Icke-bindande handbok för god praxis avseende genomförandet av direktiv 1999/92/EG "ATEX" (explosiv atmosfär).</i>
12	18	Stryk ordet regelbundet- hur ofta är det??	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
12	23	Ett tillägg har gjorts med hänvisning till explosionsskyddsdokumentet. Skärpning men kanske logisk. Dock bör frihet lämnas för arbetsgivaren att avgöra om uppdateringar av dokumentet behöver ske eller inte.	Lägg till: Explosionsskyddsdokumentet ska vid behov uppdaterats efter olycksfall eller tillbud.
13 kap		Kompletterande bestämmelser för vissa kemiska riskkällor	
13		12 kap hänvisar endast till 10 och 11 kap. I 13 kap hänvisas till 12 kap. Om hänvisningen från 13 kap är till 12 kap bör kanske även 12 kap hänvisa till 13 kap?	
13		I dagens regler för de riskkällor som tas upp i 13 kap finns i många fall betydligt tydligare skrivningar om undersökningar, riskbedömningar, kunskaps-, hanterings- och instruktionskrav. Krav som egentligen kan sägas ligga under SAM (eller möjligtvis i kapitel 10). I förslaget försvinner dagens tydlighet och arbetsgivaren förväntas förstå att SAM:s krav ska följas. För att fortsättningsvis underlätta för arbetsgivare att utföra undersökningar och riskbedömningar för dessa riskkällor behövs det tydlig vägledning kring vilka risker som kan behöva bedömas och åtgärdas.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
13	Bly-batterier	I de föreslagna föreskrifterna har AV tagit bort krav på skydd för stänk som skyddsglasögon och skyddsvisir. Vi antar att man tänker att detta regleras av de riskbedömningar som ska göras enligt 10 kap och att arbetsgivaren i riskbedömningen ska komma fram till att detta behövs. Det blir dock inte lika tydligt som idag. Detta, att otydligheten ökar, innebär att tydligare vägledning behövs.	
13	9	Här tas tvättmöjlighet och ögonspolning upp, vilket är bra. I nuvarande föreskrift (1988:4) beskrivs även krav på PPE. Nu "saknas" fullständig information om skyddsåtgärder vid truckladdning i föreskrifterna. Det blir därmed otydligt vad gäller krav på påbudsskylt. Detta skulle i och för sig kunna vara information i en vägledning.	
13	10	Andra stycket är bättre formulerat idag. Att skriva att kunskap om risker inte behövs leder fel. Det är bättre att skriva som idag att "Laddning får utföras av annan personal om ..."	
13	12	Paragrafens sista stycke är en utökning av tillämpningsområdet jämfört med i dag. Detta tas inte upp i konsekvensutredningen.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
13	14	I dagens föreskrifter står det att ögonskydd ska användas om risk för stänk finns. I förslaget ställs inte specifika krav på att ögonskydd ska användas som det görs för t ex skyddskläder, skyddshandskar och andningsskydd. Däremot ställs krav på att ögonskydd ska rengöras efter avslutat arbete. Kanske bör Arbetsmiljöverket lägga till att de ska användas vid risk för stänk och att de ska rengöras direkt efter avslutat arbete?	
13	17	I dagens föreskrifter 4 § ställer Arbetsmiljöverket krav på arbetstagaren att snarast, skriftligt, rapportera. Detta krav har gjorts om till att arbetsgivaren är skyldig att informera om att arbetstagarna är skyldiga att rapportera. Arbetsgivaren bör visst ha en skyldighet att informera om detta men Arbetsmiljöverket borde även ställa krav på arbetstagarna. Arbetsmiljöverket gör, på sätt och vis, om ett krav som riktar sig till arbetstagarna till att handla om arbetsgivarnas skyldighet.	
13	18	18 § är mer eller mindre samma som 15 §. Både 18 § och 15 § ställer krav på att instruktioner för filterbyte, service, underhåll, rengöring av säkerhetsbänk med ventilationskanaler.	
13	24	Vem är man? "Arbetsgivaren ska se till att man..."	
13	32	Vem är man? "Arbetsgivaren ska se till att man..."	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
13	35-36	19 § i de dagens föreskrifter om gaser saknas i förslaget. Informationen i paragrafen och det allmänna rådet behöver framgå i ett allmänt råd eller i en vägledning.	
13	42	Skrivningarna om kvarts i 13 kap tar inte upp egna mätningar som det görs i dagens föreskrifter. I dagens föreskrifter står det att riskbedömningen ska kompletteras med egna mätningar. Men att mätningar inte behöver göras om arbetsgivaren kan bedöma riskerna för exponeringen på annat sätt. Vi förstår det som att krav på egna mätningar finns kvar enligt 10 kap 10-11 §§. För att sätta referensmätningar, 42 §, i ett sammanhang kan det vara av vikt att även ta upp egna mätningar. Arbetsgivaren ska bedöma exponeringen av kvarts. Detta kan göras genom erfarenhet och kunskap, egna mätningar eller referensmätningar. Krav på egna mätningar när det gäller kvarts bör fortsättningsvis kunna ställas mot 13 kap.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
13	Kvarts	När det gäller föreskrifterna om kvarts är det flera specifika krav som försvinner. Några exempel är egna mätningar, kravet på att arbetsgivaren om möjligt ska byta ut kvartshaltigt material till något annat, val av skyddsutrustning, hanterings- och skyddsinstruktioner, kunskaper. Vi förstår tanken från AV – dessa krav finns på andra ställen i regelverket och nu åtgärdas dubbelreglering - men det blir otydligare för den som ska läsa och följa föreskrifterna. Ett problem med skrivningarna om kvarts är att det finns specifika krav både under kapitel 11 och 13. Under rubriken "Cancerframkallande, mutagena och reproduktionsstörande kemiska ämnen" i 11 kap finns specifika krav för kvartsdamm likaså finns specifika krav i 13 kap. Det är så idag också men det gör det komplicerat och otydligt. En bra vägledning kan råda bot på otydligheten. I dagens föreskrifter 20 § skriver Arbetsmiljöverket att "Arbetsgivaren ska även se till att berörda arbetstagare känner till vilka skyldigheter detta innebär för dem själva enligt 3 kap. 4 § arbetsmiljölagen (1977:1160)". Kraven i AML 3 kap och 4 § behöver generellt lyftas i regelförnyelsen och arbetstagarens skyldigheter behöver göras tydligare.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
13	47	Kravet i andra stycket är bättre formulerat i dag. Det är inte så att kontrollerna med nödvändighet behöver göras oftare för att förhållandena ändras. Ändras förhållandena till det bättre behövs inte kontroller göras oftare.	Kontrollerna ska utföras oftare om förhållanden på arbetsplatsen kräver det. Alt 1. Kontrollerna ska utföras oftare om förhållanden på arbetsplatsen ändras och därmed kräver det.
13	41, 47, 50	Arbetsmiljöverket har gjort skrivningarna kring sanktionsavgifter mycket tydligare i och med att paragrafernas styckesindelningar numera görs med mellanslag. I dagens föreskrifter är det svårare att se var olika stycken börjar och slutar.	
13	48	Dagens föreskrifter är lättare att förstå då det hänvisas till vilka åtgärder det är som ska följas upp (åtgärderna enligt 8 §). Hänvisningen behöver göras fortsättningsvis. Som paragrafen nu är placerad under rubriken "Uppföljning av åtgärder" och efter 47 § är det svårt att förstå skillnaden mellan det som enligt 47 § ska kontrolleras vad sjätte månad och vad det är som ska kontrolleras en gång om året.	
13	61	Lägg till, som idag, att det gäller arbete där damm uppkommer.	
13	63	Först stycket sista raden – ett "än" har blivit ett "an".	
14 kap		Smittrisker	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
14	2 §	“Vem riktar sig föreskrifterna till”, tydligare med strecksatser i den före detta föreskriften	
14	11 §	Två väsensskilda verksamheter / arbetsmiljöer hanteras i första stycket. (människor respektive djur).	Separera de två meningarna i första stycket till (två) separata stycken.
15 kap		Våld och hot om våld	
15	5	AV gör inte hänvisningar till andra föreskrifter på ett konsekvent sätt. I denna bestämmelse görs det en paragrafstext, på andra ställen ligger hänvisningar i de allmänna råden. Det är bättre.	Hänvisa till andra kapitel i allmänna råds text.
15	7	Allmänna råden är nya, vissa delar är bra andra delar tillför inget.	Ta bort andra stycket fram till meningen som börjar med Exempel... Ta bort punkt 5
15	8	Rubriken uppföljande åtgärder beskriver inte innehållet i bestämmelsen. Tillbud –förvisso är tillbud och händelser med hot och våld ofta allvarliga tillbud, men det framgår inte om det är allvarliga tillbud som avses i bestämmelsen, och definitionen på tillbud saknas.	Ändra rubriken till Utredning Det bör vara enhetlig tillämpning av utredningsskyldigheten. Det bör formuleras på samma sätt som i SAM. Utredning av ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud .
16 kap		Bestämmelser om sanktionsavgift	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag

Tabell 13: Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning - säker användning (2.2)

Generella kommentarer

En tydligare kapitelindelning / rubricering önskas

Antingen använder man avdelningar som rubriker exempelvis:

Avdelning II: Användning av arbetsutrustning

Avdelning III: Användning av bildskärmar

Avdelning IV: Användning av truckar

Avdelning V: Användning av Motorkedjesågar och röjsågar

Eller så slopar man avdelningar som rubriker och använder sig av kapitel som rubriker.

Detta för att göra det lite lättare att hitta i dokumentet och få mer fokus i innehållsförteckningen.

Man skulle kunna börja varje kapitel på en ny sida så att det blir även lättare att skriva ut kapitel om t.ex asbest. Som det ser ut idag så får man ut en sluttext på ett föregående kapitel och en början på nästa kapitel.

När det gäller kapitlen 3, 4 med flera så inleds de med att de kompletterar kapitel 2 om användning av arbetsutrustning. Krav på undersökning och riskbedömning har plockats bort från 2 kap eftersom SAM gäller generellt och infon om detta finns i 1 kap. Kanske det ändå i 2 kap skulle stå något om att SAM (undersökning, riskbedömning, kunskaper) gäller enligt 1 kap. Alternativt ta bort 1 kap och hänvisa direkt till del 1.1 2 kap.

Generellt har man ändrat så att rutiner, instruktioner med mera ska vara tillgängliga på arbetsplatsen. Hur ska arbetsplatsen tolkas? I vissa fall kan det vara tillräckligt att de finns tillgängliga i dator på arbetsplatsen/arbetsstället.

De allmänna råden för flera av de föreskrifter som nu hamnar i del 2.2 innehåller i vissa fall mycket information som kan behöva föras över till vägledningar.

Vikten av bra stödmaterial

Reglerna om bildskärmsarbete är gamla, och ses inte över i detta förslag. Vi vill påpeka att de "Frågor och svar" som idag finns på AV:s hemsida är viktiga för förståelsen och användningen av reglerna, både i nuvarande form och i det förslag som finns i kapitel 3. "Frågor och svar" måste finnas kvar.

De allmänna råden innehåller bra information och illustrationer som bör finnas tillgängliga även fortsättningsvis. Hemsida/vägledning, det är närmast omöjligt att uttala sig om den föreskriftstext som föreslås utan att känna till vad som sker med kompletterande information. I flera kapitel är definitionen: *Antal sysselsatta* med utan att det är relevant just för det kapitlet, detta behöver ses över i sin helhet så att definitionen enbart uppges för de kapitel där det är aktuellt.

Kapitel 2 Användning av arbetsutrustning

Fråga: Vad är anledningen till att texten i 1 § inleds på ett annorlunda sätt jämfört med andra kapitel "Dessa föreskrifter gäller..." jämför "Föreskrifterna i detta kapitel gäller..."?

Det blir mycket märkligt att vissa paragrafer inleds med "arbetsgivare", ex 2 kap 13§.

Kapitel 3 Användning av bildskärmar

Synpunkter om förtydliganden i 2 och 11 §§.

Kapitel 4 Användning av truckar

Allmänna råden till nuvarande 19 lyfts upp till definition i paragraftext avseende "Antal sysselsatta".

16§ Kan AV verkligen säga att denna paragraf gäller för egenföretagare (i motorsågsföreskrifterna kunde de inte föreskriva kunskapskrav för egenföretagare)?

Kapitel 9 Användning av trycksatta anordningar

Det är olyckligt att föreskrifterna blivit mer detaljerade än tidigare, det borde gå åt det motsatta hållet med hänsyn taget till att det redan är ett tekniskt kapitel.

Att placera kravet om arbetsgivarens sammansättning i en tillverkningsföreskrift är inte lämpligt eftersom sammansättningen inte innebär att arbetsgivaren blir tillverkare (vilket är det juridiska subjektet i AFS 20qq:q). Kravet på sammansättning utgår från direktivet om tryckbärande anordningar (2014/68/EU) där det i punkt 7 till ingressen framgår följande "*Direktivet bör däremot inte gälla sammanfogning av tryckbärande anordningar som sker på plats hos en brukare som inte är tillverkaren, och under dennes ansvar, exempelvis när det gäller industriella anläggningar.*"

EU-kommissionen har tagit beslut i ett överträdelseärende (Infringement decisions 20172182) mot Nederländerna i denna fråga och EU-kommissionens uppfattning är att arbetsgivarna (brukaren) inte får betraktas som tillverkare.

Kapitel 9, 10, 12 och 13 - Övergångsregler

Förslaget innehåller inga övergångsregler. Detta behöver finnas för att kontrollintyg utfärdade för gasflaskor (kap 9.), Trycksatta anordningar (Kap. 10), personlyft (Kap 12), och lyftanordningar (Kap 13) ska gå att använda efter det datum som de nya föreskrifterna träder i kraft.

Generella kommentarer			
Det saknas även övergångsregler för nya krav såsom nya kravet i 9 kap. 36 § om att förteckningen över trycksatta anordningar ska innehålla tillverkningsnummer. Arbetsmiljöverket behöver gå igenom alla nya detaljkrav och bestämma tidpunkten då de ska träda i kraft. Kapitel 14 Användning av pressar och gradsaxar Råd och kommentarer – vart tar de vägen under tiden innan vägledning skrivs? I denna föreskrift behövs samtliga råd och allmänna kommentarer då föreskriften är komplex. Även bilaga A behövs under råd/kommentarer (som är exkluderad) med "Översikt över märkning, produktions-, skydds-, manöver- och körsätt i de olika presskategorierna". Arbetsmiljöverket behöver säkerställa att de råd och kommentarer som behövs för förståelse av komplexa föreskrifter behålls.			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
1 kap		Allmänna bestämmelser	
1	1	Paragrafen inleds med "Föreskrifterna i detta kapitel..." Ska det verkligen vara "i detta kapitel". Är det inte snarare i denna del, del 2.2. I 2 § skriver AV t ex "I dessa föreskrifter finns bestämmelser med preciserade krav..." Då menar väl AV föreskrifterna i del 2.2.	
Kap 1	1§	Felstavning: "Dessa föreskrifter finns även för att förbygga risk för ohälsa och olyckor vid val och användning av personlig skyddsutrustning."	"Dessa föreskrifter finns även för att förebygga risk för ohälsa och olyckor vid val och användning av personlig skyddsutrustning."

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2 kap		Användning av arbetsutrustning	
2	2	Bra tillägg med vem föreskriften riktar sig till. Tydligt formulerat och bra förtydligande med den som hyr in arbetskraft eller driver yrkesmässig verksamhet utan anställd gemensamt eller gemensamt med familjemedlem. Kan sista stycket preciseras ytterligare? Lite svårt att förstå vad som avses med sista meningen: ”Av 1 och 3 kap. arbetsmiljölagen följer att föreskrifterna i detta kapitel under vissa omständigheter kan medföra skyldigheter även för andra än arbetsgivaren. Det som sägs i detta kapitel gäller då även dem.”	
2	3 §	Definitionen till riskområde bör skrivas om	Varje område inom en arbetsutrustning eller i dess omgivning, där det finns risk för att utrustningen orsakar ohälsa eller olycksfall för någon, som helt eller delvis uppehåller sig där
2	3	Mellanslag saknas: Varje område inom enarbetsutrustning eller i dess omgivning, där det finns risk för ohälsa eller olycksfall för någon, som helt eller delvis uppehåller sig där.” Skulle gärna se att begreppet arbetsutrustning preciseras ytterligare. Speciellt ”Maskin, anordning, verktyg, redskap eller installation som används i arbetet.”.	Separera orden. Vad räknas exempelvis som en anordning, redskap eller installation? Väsentligt att detta preciseras ytterligare. Detta för att göra det lättare att tillämpa reglerna

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	8	Instruktionerna måste först skrivas innan arbetsgivaren kan följa upp att de efterlevs, det framgår tydligare i nuvarande bestämmelse (12§) Bra förtydning av krav på bruksanvisning.	Förslag på ny text: Arbetsgivaren ska med jämna mellanrum kontrollera att utfärdade instruktioner om användning av arbetsutrustning följs.
2	9	Bestämmelsen finns redan i kapitlet om belastningsergonomi, detta blir en dubbelreglering.	Ta bort 9§. Hänvisning till kapitlet om belastningsergonomi kan eventuellt läggas som ett allmänt råd till 10§
2	11 §	Onödigt tillägg i sista delen av stycket. En arbetsgivare utser inte olämpliga personer att utföra särskilda arbetsuppgifter. Även otydligt eftersom riskbedömningskravet ifrån gällande föreskrifter är borttaget (till förmån för SAM) men 11§ nämner "riskbedömningen" utan någon koppling till någon tidigare uttalad paragraf om riskbedömning.	Stryk "som arbetsgivaren har bedömt som lämpliga för uppgiften"
2	12	Andra stycket kanske skulle kunna skrivas tydligare. Det är i och för sig skrivet på samma sätt idag. Vi uppfattar att det är arbetstagare som jobbar på entreprenad hos annan arbetsgivare. Borde framgå tydligare.	
3 kap		Användning av bildskärmar	
3	2 §	Icke permanent användning av mobil utrustning faller bort. Kan bli svårt att bedöma vad "kortvarig användning" är, och därmed svårt att säga när föreskrifterna gäller.	Förtydliga i stället att bestämmelserna främst är inriktade på bildskärmsarbetsplatser med stationär datorutrustning

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 4		Användning av truckar	
4	2	Bra att det framgår att ensamföretagare inte omfattas av kravet på körtillstånd.	
4	4	Ändring av punktlistan "eventuell utbytbar utrustning" tillkommer, punkt 1 och 6. Ser inga problem med det. Punkt 4, "på väg" bättre skrivning idag.	Komplettera i stället med allmänt råd eller informationstext/vägledning -att andra myndigheters regler kan bli aktuella vid framförande av truck på väg.
4	6	Det förefaller som att ", när den använts" fallit bort i slutet av andra stycket.	En truck som endast i vissa avseenden omfattas av 5 §, ska i övrigt uppfylla kraven i bilaga 3 när den används.
4	7	Det allmänna rådet är märkligt formulerat. Finns delvis reglerat i häfte 2, kap 6, 5 §	Allmänt råd kan tas bort
4	17	Det är tillräckligt att i tillståndet specificera vilka typer av truckar det ska gälla för. Detta för att slippa en massa onödiga administrativa pålagor och förenkla utfärdandet av tillstånd och minska osäkerheten hos arbetsgivarna om hur detaljerat saker ska specificeras!	Ändra andra stycket till: Tillståndet ska vara personligt och upplysa om vilka typer av truckar det gäller för.
4	17	Andra stycket, "från sina respektive arbetsgivare" har fallit bort, detta är ett viktigt förtydligande gällande gemensamt arbetsställe!	Behåll nuvarande formulering
4	Bilaga 3	Särskilda krav för ledtruckar ändra till Lättare att läsa!	När föraren stigit av ledtrucken ska förarplattformen fällas upp automatiskt.
4	Bilaga 3	Märkning: Punkt 2, bör avse både truck och utrustning	ändra "trucken" till "de"

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Särskilda krav för ledtruckar: Punkt 4 andra meningen kan skrivas enklare	ändra till: När föraren stigit av ledtrucken ska förarplattformen fällas upp automatiskt.
Kap 5		Motorkedjesågar och röjsågar	
	3 §	Definitionen av "antal sysselsatta" är inte relevant i dessa föreskrifter.	Ta bort definitionen.
	4, 5 och 6 §§	Paragraferna avser undersökning, riskbedömning och åtgärder är inte konsekvent med upplägget i andra kapitel och olika lydelser används. Ibland ställs krav på åtgärder och uppföljning, ibland görs det inte. Ofta använd istället en hänvisning till SAM. Exempel: I användning av arbetsutrustning är riskbedömning borttagen. Vid undersökning och riskbedömning i lyftanordningar och lyftredskap används, <i>ska arbetsgivaren särskilt uppmärksamma.</i> Vid undersökning och riskbedömning av i truckar används, <i>ska arbetsgivaren alltid minst uppmärksamma följande.</i> I detta kapitel används, <i>Arbetsgivaren ska, i sin undersökning av arbetsförhållandena och i sin riskbedömning av verksamheter, där en motorkedjesåg eller en röjsåg ska användas, särskilt uppmärksamma.</i>	Paragrafer gällande undersökning, riskbedömning och åtgärder bör hanteras konsekvens i kapitlen.
	4 §	Första stycket har en krånglig meningsbyggnad, många bisatser.	
	6 §	Uppprepning: "vid behov regelbundet uppdatera dem".	Ändra till: "vid behov uppdatera dem".
	16 §	Här hänvisas till 18 §, den finns inte.	Hänvisning behöver korrigeras till 16 kap 1 §.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Fel hänvisning i allmänna råden.	Hänvisningen i allmänna råden ska vara till 16 §.
	16 §	Allmänna råden är för detaljerade och kan få motsatt effekt.	Texten i allmänna rådet tas bättre upp i en vägledning.
	Bilaga 5 Pkt 3.3	Hänvisningen till 5 § behöver justeras då den inte stämmer	Justera till hänvisning gällande riskbedömning.
	Bilaga 5 pkt 3.8, 5.4, 6	Otydlig status gällande "Till punkt".	"Till punkt" i bilagan bör förtydligas att den har rättsligt status som ett allmänt råd.
Kap 6		Användning av traktorer	
	3 §	Saknar dagens allmänna råd kring att det inte omfattar skördare och skotare	Nuvarande allmänna råd gällande definitioner (AFS 2004:6 2 §) bör kvarstå.
	4 §	Missvisande rubrik samt placering av paragraf.	Ändra rubrik till: Flytta paragrafen till efter 6 §, dvs under rubriken <i>Krav på en traktor</i> alt. egen rubrik <i>Kontroll och underhåll av överrullningsskydd</i> .
	10 §	Paragrafen avser överrullningsskydd.	Bör flyttas ihop med övrig § om överrullningsskydd.
	11 §	Paragrafen beskriver undantag.	Denna paragraf borde komma bland de första i kapitlet.
Kap 7		Stegar och arbetsbockar	
7	4	Konstigt formulerad bestämmelse under rubriken användning. Första delen handlar om att produktreglerna ska vara uppfyllda. Sista två meningarna och det allmänna rådet handlar om när stegar och arbetsbockar får användas.	Bör delas upp på två olika paragrafer, en om att produktreglerna ska följas, och en om användning

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 8		Användning av ställningar	
Kap 8	2§ 3st	I detta stycke är det otydligt till vem föreskrifterna riktar sig. Detta är mycket tydligare i nuvarande AFS 2013:4 3§.	
Kap 8	24 §	Hänvisningen till bilaga 7 ska rätteligen ändras till bilaga 6.	
Kap 8	33§	I 33§ står plötsligt "arbetsgivarna" i plural istället för singular som i alla övriga paragrafer. Sannolikt oavsiktligt eller vad menas annars?	
Kap 8	34 och 36 §§	I 34§ står i allmänna råden att BAS-U bör hålla handlingarna tillgängliga på byggarbetsplatsen. I 36§ 1 st andra meningen står att den arbetsgivare som mottagit handlingarna från början, dvs beställaren av ställningens uppförande, ska hålla handlingarna tillgängliga på arbetsplatsen. För att rimma med 34§ bör det rimligen istället stå i antingen 34§ eller 36§ att "den arbetsgivare som mottagit handlingarna ska lämna över dessa till BAS-U så att denne kan hålla dem tillgängliga på arbetsplatsen". Det är en lämplig uppgift för BAS-U och inte för enskild arbetsgivare. Om AV väljer att låta ansvaret ligga kvar på den arbetsgivare som mottagit handlingarna från början, så måste i vart fall 3st förtydligas så att där framgår att det är BAS-U som ska ha överinseende över kontrollen av att handlingarna finns tillgängliga.	
Kap 8	37§	4 st måste förtydligas. Som det står nu förstår man inte vilken aktör som har ansvaret. Troligen ska ordet "arbetsgivare" strykas så att det står "För ställningar och	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		väderskydd som används av flera företag i byggnads- och anläggningsarbete ska byggarbetsmiljösamordnaren för utförandet ha överinseende över den fortlöpande kontrollen".	
Kap 9		Trycksatta anordningar	
9	1	Sista stycket är svårt att förstå och möjligtvis saknas text. Vi tolkar det som att AV hänvisar till 2 § i produktreglerna om tryckbärande anordningar avsnitt 1.5. Är det så? Ska det vara till 2 § eller möjligtvis 4 §. Ungefär samma hänvisning förekommer på fler ställen (9 kap 4 §, 10 kap 1 §, 10 kap 3 §). I 10 kap 1 § uttrycker Arbetsmiljöverket sig lite annorlunda och skriver att det är produktreglerna man åsyftar. Det gör man inte på de andra ställena. För att göra det tydligt behöver man ange att det är avsnitt 1.5 som man hänvisar till.	Texten i sista st. 9 kap. 1 § och 10 kap. 1 § bör formuleras likadant då avsikten med föreskrifterna är de samma.
9	2	I de nya föreskrifterna har definitionen av Användning utökats så att den även omfattar; transport. Går det att transportera ett tryckkärl utan att alla krav för användning är uppfyllda? En närmre analys behöver göras utifrån varje bestämmelse som ställer krav vid användning	
9	2	De föreslagna föreskrifterna definierar ordet Armatur. Armatur var inte definierat i tidigare föreskrifter utan ett råd till definitionen av rörledning. Den nya definitionen gör gällande att armatur är Tryckbärande tillbehör enligt definitionen i direktivet om tryckbärande anordningar (AFS	Armatur Tryckbärande tillbehör enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om produktregler för tryckbärande anordningar, <i>som utgör en del av en rörledning.</i>

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		2016:1 - 2014/68/EU). Problemet är att alla tryckbärande tillbehör inte är armatur, vissa tryckbärande tillbehör är t.ex. tryckkärl. Definitionen bör vara tydlig att det gäller armatur som är en del av en rörledning.	Exempel på sådana anordningar är filter, regulatorer och ventiler
9	4	Undantaget i 9 kap. 4§ omfattar rörledningar som avses i 2 § <u>punkt a</u> i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om tryckbärande anordningar	Referera till vilket undantag som avses i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om tryckbärande anordningar
9	6	AV har öppnat för att en rutin för fortlöpande tillsyn kan omfatta en eller flera trycksatta anordningar. Detsamma bör gälla riskbedömningarna. En rutin för riskbedömning kan gälla för flera trycksatta anordningar. Det måste framgå i föreskrifterna att ett kluster av anordningar kan riskbedömas ihop.	
9	9	Föreslagen ändring innebär att det saknas en definition av begreppet fortlöpande tillsyn. Den borttagna texten var den definition som gällt för fortlöpande tillsyn sedan AFS 1990:15 beslutades. Då AFS 2017: 3 togs fram infördes vissa definitioner i text för att få färre definitioner.	Definitionen av fortlöpande tillsyn bör inte ändras Se nedan definition i upphävda föreskrifter AFS 2002:1 Användning av trycksatta anordningar Fortløpande tillsyn: Regelbunden tillsyn av anordning med tillhörande säkerhetsutrustning i syfte att förvissa sig om att säkerheten är betryggande.
9	9	I konsekvensutredningen till 9 § skriver AV att man bytt ut regelbundet till fortlöpande och att med fortlöpande menas "minst en gång per år". I dagens föreskrifter står det dock	Det är bättre att beskriva i en vägledning om vad som avses med fortlöpande tillsyn., omarbeta de numera upphävda råden till AFS 2002:1. Det är på sådant sätt fortlöpande tillsyn bedrivit i decennier.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		om <i>fortlöpande</i> tillsyn och i 9 § står det inget om "minst en gång per år". Arbetsmiljöverket skriver i konsekvensutredningen att anledningen att man tolkar <i>fortlöpande</i> som "minst en gång per år" är uppföljningskravet i SAM som är en gång per år. Vi menar att denna koppling inte kan göras. Årlig kontroll enligt SAM och <i>fortlöpande</i> tillsyn är olika saker. När det gäller hur ofta <i>fortlöpande</i> är bör man komma fram till detta i en riskbedömning eller genom att läsa tillverkarens bruksanvisning. Punkterna i kravet kan dessutom behöva tillsynas med olika intervall. Denna information behövs i allmänt råd. Det är olyckligt att undersökning av anordningar blandas samman med uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet	<i>"Fortlöpande tillsyn omfattar allt från den dagliga tillsynen till sådan tillsyn som vidtas med långa mellanrum och med ibland avancerad teknik såsom oförstörande provning. Daglig tillsyn innebär att dropp, fuktgenomslag, oväsen i mekanik och annat onormalt observeras. Daglig tillsyn kan i vissa delar ingå i ett dokumenterat program för fortlöpande tillsyn. Vanligare är dock att den dagliga tillsynen inte detaljstyrs av ett sådant program."</i>
9	12-13 §§	Dessa två paragrafer bör flyttas till under rubriken Trycksatta anordningar i klass A och B. Där står de idag. Bättre!	Flytta 12-13 §§ så de placeras efter klassificering, som de är placerade nu saknas sammanhang.
9	29-35	Vi har ofta kommenterat detta och det bör kunna ställas upp så att det blir lättare att förstå. Stort behov av vägledning och råd till föreskrifterna.	
9	36	Att förteckningen ska finnas tillgänglig på varje arbetsställe, vad innebär det? En digital förteckning som kan komma åt via datorn måste betraktas som tillgänglig. Komplettera i allmänt råd.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
9	36 §, andra stycket	De föreslagna föreskrifterna ställer krav på att det i förteckningen ska finnas information om utförda kontroller. Det finns redan krav i 10 kap. 25 § (intyg från kontroll ska finnas tillgängliga) samt i 9 kap. 9§ andra stycken punkt 6 krav på att arbetsgivaren vid den fortlöpande tillsynen ska kontrollera att intyg fortfarande är giltiga. Utökade krav på förteckning bör inte införas då det blir dubbelarbete. Arbetsmiljöverket måste bestämma vart. Inget dubbelarbete/ dubbelreglering. Väljer Arbetsmiljöverket att ha det kvar i 36 § bör det kanske förtydligas vilka kontroller man syftar på likt skrivningen i 9 §.	I förteckningen ska det finnas information 1. för att identifiera anordningarna, och 2. om vilka behållare som inte har en skylt enligt 10 kap. 24 §.
9	36 §, andra stycket	Det finns inte heller någon tidsbegränsning på hur länge ett intyg ska sparas, det kan innebära att det ska finnas information om kontroller som är irrelevanta i förteckningen. För kortare intervall finns redan krav på förvaring av handlingar i AMF.	Ta bort kravet - tänk på kravet att det redan finns krav på att förvara handlingar i AMF 3 § första stycket.
9	38	I en vägledning bör det finnas exempel på hur en dokumenterad rutin för fortlöpande tillsyn kan se ut. Det är en paragraf som är förenade med sanktionsavgift och stöd till arbetsgivare behövs. I paragrafer med sanktionsavgifter hänvisar man till häftets kapitel om bestämmelser om sanktionsavgifter. I denna paragraf görs detta men inte i alla andra paragrafer (se t ex häfte 1.1 om gravida och ammande). Bra om det görs lika!	
9	38	Sanktionsavgiften ändras vilket innebär att konsekvenserna för små och medelstora företag med enstaka anordningar kommer få betala en högre avgift.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Vi saknar en konsekvensutredning vad den högre avgiften innebär för Sveriges småföretag	
9	39	Bra om det i en vägledning finns exempel på hur en journal kan se ut!	
9	40	Vad väsentlig kan vara förklaras i allmänna råden till 10 kap 20 §. Det kan behövas här också. Alternativ att rådet blir gemensamt för båda bestämmelserna.	
9	40-42 §§	Den som sätter samman anordningar för eget bruk under eget ansvar är inte tillverkare. Jämfört med tidigare bestämmelse i AFS 2017:3 omfattar inte kraven i 40-42 §§ sammansättning. Att placera kravet i en tillverkningsföreskrift är dock inte lämpligt eftersom sammansättningen inte innebär att arbetsgivaren blir tillverkare (vilket är det juridiska subjektet i AFS 20qq:q). Kravet på sammansättning utgår från direktivet om tryckbärande anordningar (2014/68/EU) där det i punkt 7 till ingressen framgår följande <i>"Direktivet bör däremot inte gälla sammanfogning av tryckbärande anordningar som sker på plats hos en brukare som inte är tillverkaren, och under dennes ansvar, exempelvis när det gäller industriella anläggningar."</i>	
Kap 10		Kontroll av trycksatta anordningar	
10	1	Jämför kommentarerna ovan till 9 Kap 1 §.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	2	I de nya föreskrifterna har definitionen av Användning utökats så att den även omfattar; transport. Går det att transportera ett tryckkärl utan att alla krav för användning är uppfyllda?	I de nya föreskrifterna har definitionen av Användning utökats så att den även omfattar; transport. Går det att transportera ett tryckkärl utan att alla krav för användning är uppfyllda?
10	2	De föreslagna föreskrifterna definierar ordet Armatur. Armatur var inte definierat i tidigare föreskrifter utan ett råd till definitionen av rörledning. Den nya definitionen gör gällande att armatur är Tryckbärande tillbehör enligt definitionen i direktivet om tryckbärande anordningar (AFS 2016:1 - 2014/68/EU). Problemet är att alla tryckbärande tillbehör inte är armatur, vissa tryckbärande tillbehör är t.ex. tryckkärl.	Armatur Tryckbärande tillbehör enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om produktregler för tryckbärande anordningar, <i>som utgör en del av en rörledning</i> . Exempel på sådana anordningar är filter, regulatorer och ventiler
10	2	Det är samma definitioner i 10 Kap som i 9 Kap. Är det nödvändigt att ha samma definitioner på två ställen eller kan man hänvisa från 10 Kap 2 § till 9 Kap 2 §? Definitionen för antalet sysselsatta är inte relevant i detta kapitel.	
10	3	9 Kap 4 §	
10	7 och 8	7 och 8 §§ bör skrivas ihop så att det blir tydligt att bestämmelserna i 7 § är sanktionsbelagda (jmf t ex 9 Kap 38 §). Dagens föreskrifter är förvisso uppdelade i två paragrafer men det bör ändras. Skriver inte AV ihop paragraferna bör de hänvisa från 7 § till 8 §.	
10	10	För att vara tydlig här kanske det ska framgå att "arbetsgivaren ska låta kontrollorgan genomföra återkommande kontroller...".	
10	20	Jämför ovan. För att vara tydlig "Arbetsgivaren ska låta kontrollorgan göra en ...".	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	21	Allmänna rådet är en upprepning från 20 §. Kan strykas här.	
10	23	Enligt konsekvensutredningen ska det krävas "identitet och tillverkningsnummer". Enligt förslaget "... identitet eller tillverkningsnummer". Bör det vara. Syftet fullgörs av antingen identitet eller tillverkningsnummer.	
10	23	Bestämmelsen utökas med att anordningens tillverkningsnummer ska stå på skylten. Vanligen så har objektet en identitet som även är kopplat till flödesscheman och rör- och instrumentritningar. Dessutom är anordningarna ofta angivna efter en internt framtagna anläggningsstandard. Inför inte detta krav. I konsekvensutredningen står att tillverkningsnummer är ett krav i direktivet för tryckbärande anordningar. Ett flertal anordningar som används är tillverkade före direktivet trädde i kraft, Arbetsmiljöverket behöver därför undersöka om märckravet fanns i de tillverkningsregler som ersattes av direktivet om tryckbärande anordningar.	
10	25	Nytt är tillgängligt på arbetsplatsen. Detta kan strykas då det kan finnas många möjligheter att ha ett intyg tillgängligt. Som nu skrivet är det en regelskärpning mot tidigare. Vad innebär tillgängligt? På arbetsplatsen, i datorn, vid anordningen?	
10	27,28 och 29	Det måste vara tydligt att straffsanktionen i 29 § hör ihop med 27 och 28 §§. Om inte paragraferna kan skrivas ihop	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		bör det i 27 och 28 § framgå att kraven är förenade med sanktionsavgift enligt 29 §.	
10	30	En regelskärpning i och med punkt 2 har införts. I nuvarande föreskrifter är det ett allmänt råd och bör fortsätta vara det.	
10	35	Bestämmelsen behöver korrigeras så den inte gäller öppna pannor. Denna fanns med i förslag till ändringsföreskrifter 2018 men togs oförklarligt bort. Med nuvarande föreskrifter träffas tusentals öppna pannor av orimliga övervakningskrav, jämför med AFS 2002:1 18 § <i>18 § Slutna pannanläggningar för eldning med fasta bränslen samt ånganläggningar skall övervakas minst en gång per dygn om anläggningens effekt är högst 1,5 MW. Anläggningar med högst 500 kW effekt får dock övervakas utan fastställt övervakningsintervall.</i>	Inför den ändring av AFS 2017: 3 som föreslogs 2018. Då föreslogs att följande skulle stycke skulle införas. <u><i>Kraven i första och andra stycket gäller inte pannor som ingår i värmesystem som är öppna mot atmosfären via ett säkerhetsrör.</i></u>
10	38	Tillgängligt på arbetsplatsen är nytt. Vad innebär tillgängligt? Tillför det allmänna rådet något till denna paragraf. Det finns redan beskrivet i de paragrafer som 38 § åsyftar. Kanske kan tas bort?	
Kap 11		Användning av lyftanordningar och lyftredskap	
11	3§	Felstavning:	"Regelbunden kontroll som omfattar okulär granskning samt funktionsprov."

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		"Regelbunden kontroll som omfattar okulär granskning samt funktionsprov."	
11	6 §	Sista meningen i andra stycket anger inte vad en person som utsetts som ansvarig för planering och genomförande ska ansvara för.	Avsluta meningen med: av lyftoperationen eller av detta arbete
11	17 §	Tredje stycket är någon omskrivet från en liknande skrivning i nuvarande föreskrift, men vad innebär den delen i paragrafen i praktiken? Detta kanske kan utvecklas i ett allmänt råd. Till Allmänna råden. Det bör bättre framgå att lyftredskap omfattas av certifieringskraven inte "bara" särskilt konstruerade nya som lätt kan missförstås med nuvarande skrivning. Rådet kanske ska inledas med den upplysningen för att sedan gå över på resterande text, det blir då en bättre helhet.	
11	21-25 §§	Återinför rubrikerna till paragraferna på det sätt som finns i nuvarande föreskrifter. Det gör det lättare att läsa och gör föreskrifterna tydligare.	
11	26 §	Sista stycket är ett tillägg. Detta fanns tidigare med i de allmänna råden men har nu lyfts upp till föreskriftstext vilket innebär en utökning av kraven i föreskrifterna.	Flytta sista stycket till ett allmänt råd. Även lastkopplare

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Vem ska kontrollera att kunskaperna finns hos lastkopplare, signalman med flera?	
11	27 §	Lägg till <i>inhyraren</i> i andra stycket för ökad tydlighet (som i dagens föreskrifter) alternativt skriv om andra stycket så att tillståndparagraferna är skrivna på samma sätt för truckar och lyftanordningar. Ger en bättre enhetlighet och igenkänning i föreskrifterna.	Se skrivningar i kap 4. 17 § och skriv på likande sätt för att öka tydligheten.
11	28, 31 och 32 §§	Delar av allmänna rådet till 28 är borttaget samt allmänna råden till 31-32 §§. Dessa bör återinföras.	Komplettera allmänna rådet till 28 § med den text som finns i AFS 2006:6 samt lägg till de allmänna råden till 31 och 32 § som finns i motsvarande paragrafer i nuvarande AFS, se nedan: Till 28 Svensk standard ger råd om fortlöpande tillsyn och lämpliga intervall vid olika användning. Regler om besiktning av lyftanordningar och vissa andra tekniska anordningar finns i särskilda föreskrifter från Arbetsmiljöverket. Det kan därmed även finnas krav på besiktning utförd av ackrediterat kontrollorgan för vissa typer av lyftanordningar. Till 31 Det är viktigt att journaler för underhåll, fortlöpande tillsyn och kontroller innehåller uppgifter om vad som har kontrollerats, när kontrollen utförs och vilka åtgärder som eventuellt vidtagits. Till 32

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
			Lyftanordningar är ofta konstruerade för en begränsad livslängd, som är beroende av användningstid och användningssätt. Det är därför viktigt att dokumentera driften i journaler så att det går att avgöra när det är dags att ta anordningen ur drift eller bestämma vilka åtgärder som behöver vidtas så att den kan användas säkert ytterligare en tid, s.k. konditionsanalys. Svensk standard ger råd om hur konditionsanalyser av lyftanordningar kan utföras. Ett alternativ till manuella driftjournaler är automatisk lagring av användningen, s.k. dataloggning.
Kap 12		Krav vid tillfälliga personlyft med kranar eller truckar som inte är konstruerade för personlyft	
12	5	Det är inte bra att delarna om arbetskorgar med mera är flyttade till andra delar av den nya regelmassan. Bör vara kvar som tidigare.	
12	13	Språkligt: Arbetsgivaren ska utse en person som leder arbetet med en personlyft.	Ändra till Arbetsgivaren ska utse en person som leder arbetet med en personlyft
12	18	Det borde vara fel hänvisning till paragrafen i stycket om sanktionsavgifter. Rimlig hänvisning till 17 §	Se nedan
12	18	Fel hänvisning: ”Har sanktionsavgift betalats enligt 16 §, ska inte sanktionsavgift enligt 18 § betalas.”	”Har sanktionsavgift betalats enligt 17 §, ska inte sanktionsavgift enligt 18 § betalas.”

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
12	21	Punkten 2 är ett tillägg som inte beskrivits i konsekvensutredning. Tidigare fanns en hänvisning till bilagan för både basmaskin och arbetskorg, bör även finnas idag, se kommentarer till 5 § ovan	
12	22	Språkligt: ett individ	en individ
Bilaga 10	2.3	Sista meningen i denna punkt är ny och finns ej i nuvarande bilaga A p 2.3 vilket blir en utvidgning av föreskrifterna.	Stryk sista meningen i punkten 2.3 bilaga 10.
Kap 13		Besiktning av lyftanordning och vissa andra tekniska anordningar	
13	Generellt	Bättre ordning och mer lättläst som det står uppställt nu där innehållet i de olika besiktningsmomenten framgår i direkt anslutning till paragrafen. Frågor och synpunkter kring var bilagorna ska placeras blir mycket tydlig här, borde komma direkt efter kapitlen de hör till.	
13	Generellt	I de slutliga föreskrifterna vore det bra med länkar till de områden som ni hänvisar till.	
13	1	I nu gällande föreskrifter anges tydligare vilka anordningar som omfattas: de som anges i bilaga 1. I detta förslag: Föreskrifterna... gäller... som <i>omfattas</i> av 11 kap och som <i>anges</i> i bilaga 12. Kan uppfattas som att man ska bläddra både till kapitel 11 och bilaga 12 för att fastställa vilka anordningar som föreskrifterna gäller för. Av 11 kap framgår då inte mer än att det omfattar arbete med lyftanordningar och lyftredskap utan någon precisering av vilka.	Föreskrifterna i detta kapitel gäller för de lyftanordningar och andra tekniska anordningar som anges i bilaga 12. (Om syftet är att ange att dessa också omfattas av kapitel 11 behöver det inte framgå här.)

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
13	2	I förslaget står "Arbetsgivaren ansvarar för ..." i stället för som tidigare "Med arbetsgivare jämsställs i dessa föreskrifter...". Detta medför att arbetsgivaren ansvarar också för det som i 13-15 §§ riktar sig till kontrollorganen vilket väl inte är tänkt att arbetsgivaren ska göra. Är det möjligt att räkna upp de som under vissa omständigheter har skyldigheter utan att vara arbetsgivare för att underlätta. Alternativt att länka till 1 och 3 kap. AML men detta innebär i praktiken ingen ökad tydlighet för gemene man.	
13	4	Paragrafhänvisningar är felaktiga: första stycket rad 2 är felaktig avseende hänvisningen till 13§ andra stycket rad 1 är felaktigt avseende hänvisningen till 16 § Första stycket rad 4 ("... liknande åtgärd som är nödvändig för... ") lämnar utrymme för tolkning vilket inte är förenligt med att paragrafen är kopplad till en sanktionsavgift och då bör vara enkel och tydligt (svart eller vitt).	Ska vara: ...till bestämmelserna i 5-8 och 12 §§ ...till dess bedömning enligt 12 §
13	5-8	Bra att omfattningen av besiktningen anges i dessa paragrafer i stället för att hänvisa till annan paragraf!	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
13	9	Stycke 3 rad 5 felaktig numrering av förordningen, ettan (1) ska vara upphöjd då den hänvisar till not, noten finns dock inte finns med i förslaget. Tillagt i förslaget: "Kontrollorganet kan ackrediteras för någon eller flera av de <u>rader</u> som anges i bilaga 12." Är det en ren informationstext kopplat till stycket ovanför? "Kontrollorganet ska vara ...ackrediterat för <u>uppgiften</u> ..." Det bör i så fall omformuleras och stå i samma stycke. Dessutom så bör det vara konsekvent; kontrollorganen är väl ackrediterade för uppgifter inte för rader.	...förordning (EG) nr 339/93, ... Kontrollorganet kan vara ackrediterat för en eller flera av de uppgifter som anges (på raderna) i bilaga 12.
13	12-15	I 2 § anges att arbetsgivaren ansvarar för att föreskrifterna följs. 12-15 §§ vänder sig till kontrollorganet. I praktiken så är det väl inte rimligt att arbetsgivaren ansvarar för detta? Se även 2 §.	
13	12	Då råden till 23 och 26 §§ i nu gällande föreskrifter är borttagna (liksom övriga råd) är det i förslaget mindre tydligt för arbetsgivaren att en besiktningsskylt kan innebära att anordningen erbjuder betryggade säkerhet endast om vissa villkor är uppfyllda . Sanktionsavgift kan påföras om anordningen används utan att vissa villkor uppfylls (14 § p. 10) /vissa angivna brister åtgärdas (4 § andra stycket).	Stycke 2 bör avslutas "...förse den med en varaktig besiktningsskylt enligt 15 §. Besiktningsskylt påförs även i de fall säkerheten är villkorad och vissa brister ska åtgärdas innan användning."
13		Inga av de allmänna råden till föreskriftstexten finns med i detta kapitel. Detta medför att klagörande exempel och observandum går förlorade. Dessutom så plockas den information till ackrediterade organ som finns i råden bort.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Man missar en del • klargöranden: exempelvis vilka anordningar som omfattas av krav på första besiktning • observandum: Exempelvis att ackrediterat organ kan behöva undersöka anordningen innan ombyggnad och dylikt eller att väsentlig ombyggnad kan jämföras med tillverkning av ny anordning. En hel del av de allmänna råden riktar sig till ackrediterade organ. Rådet till 23 (Vissa brister...) och 26 (Även om...) §§ tydliggör för arbetsgivaren att besiktningsskyld inte alltid är lika med ok och att åtgärder för att uppfylla villkor är nödvändiga för att inte sanktionsavgift ska utdömas vid användning. Detta är mindre tydligt i föreskriftsförslaget. Se förslag under kommentarerna till 12 §.	
13		BILAGA 12 – jämfört bilaga 1 i gällande föreskrifter; undantagen beskrivna i konsekvensutredningen är införda samt en upprepning av definitionen av kran på rad 8. Rad 5 och 6 är tydligare som uppdelade i tabellen i förslaget. Bilagan berör kapitel 13 och bör därför av enkelhet och för ökad tydlighet placeras i direkt anslutning till detta kapitel.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 14		Användning av pressar och gradsaxar	
14	1§	Bra om 1§ kan börja med "Föreskrifterna preciserar och kompletterar föreskrifterna om användning av arbetsutrustning i kapitel 2. " dvs stycket bör flyttas upp.	Bra om samtliga kapitel som syftar tillbaka till användning av arbetsutrustning 2 kap. startar med den informationen.
14	1§	Punkt 1a. Hur kan även detta kapitel uppgraderas kring "Då gäller föreskrifterna." Det är krångligt att läsa Gradsaxar och pressar som inte omfattades av 1993:10, för att senare i texten se att de som tillverkats under nästa direktiv är undantagna. Önskvärt med klarspråk. I nuvarande föreskrift går att se vilka tidigare föreskrifter som kan avses med "äldre föreskrifter" (punkt 1b) genom att titta på vilka de upphävda föreskrifterna är. Hur ser man till att detta inte tappas bort?	
14	1§	Det kan underlätta med en mellanrubrik före undantagen ifrån föreskrifterna.	Förslag till mellanrubrik: "Föreskrifterna gäller inte"
14	1§	Sista stycket punkt 1 och 2 Positivt om det kan bestämmas att enbart använda sig av 1 uttryck i föreskrifterna när man vill poängtera bara/endast/enbart	1.Förslag till text: "...pressar som enbart är avsedda..." 2.Förslag till text: "pressar som enbart används..."
14	3§	Klarspråk önskvärt avseende definition för "Skyddsgrind". Föreskriften använder ordet betjäning i olika former. Bör kunna uppdateras till dagens språkval.	Förslag till text: "...särskilt avsett att användas vid manuellt repetitivt operatörsarbete...."
14	6 §	I texten "6 § I dessa föreskrifter indelas pressar i följande kategorier, beroende av deras skyddsanordningar och avsedda användningssätt:" är ordet skyddsanordning ändrat ifrån gällande AFS:s ord "skyddsutrustning". Likaså i 7§.	Arbetsmiljöverket behöver säkerställa att ändringen enbart utgör ett förtydligande och att det överensstämmer med ordval i definitionerna.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
14	6 §	Bra om det finns mellanrubrik för tydliggörande.	Förslag på mellanrubrik: "Pressar"
14	7§	Bra om det finns mellanrubrik för tydliggörande.	Förslag på mellanrubrik: "Gradsaxar"
14	9§	2 st. "Dokumentation ska finnas om fortlöpande tillsyn, underhåll och kontroll. De ska förvaras på arbetsstället." Väsentlig ändring av grundtexten som lyder "Anteckningar skall föras om fortlöpande tillsyn, underhåll och kontroll. De skall förvaras på arbetsstället." För att undvika förvirring kring om man ska leta efter någon dokumentation som ska <i>finnas</i> ???, bör texten skrivas om.	Förslag till text: "Arbetsgivaren ska se till att det förs dokumentation över fortlöpande tillsyn, underhåll och kontroll. Den ska förvaras på arbetsstället."
14	Bilaga 13	Rubriken behöver förtydligas då bilagan enbart gäller pressar och gradsaxar som avses under 1§ 1 punkt	Förslag på rubrik: "Bilaga 13 Tekniska krav på pressar och gradsaxar som avses i 1§ 1 punkt, kapitel 14."
14	Bilaga 13	1 st. Eftersom alla föreskrifter nu "blandas" så finns anledning att vara övertydliga, även om samma sak står i överskriften. Dvs upprepa "kapitel 14" om detta stycke bedöms behövas.	Förslag på text: "Arbetsgivaren ansvarar för att kraven i denna bilaga om tekniska krav på pressar och gradsaxar som avses i 14 kapitel 1 § 1 punkt uppfylls.
14	Bilaga13	1. Inledande anmärkning ..."enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om maskiner. " Ska det möjligen stå Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 202X:X) om produktregler för maskiner, häfte 1.4.	Felaktig text behöver korrigeras samt Arbetsmiljöverket bör se över om ordet "nödvändigtvis" i stycket kan tas bort. Här krävs det inte samma åtgärder. Det är det som föreskriften handlar om.
14	Bilaga 13	2. 2.1 Klarspråk önskvärt - "Om brott eller slitage på del av press eller gradsax medför risk för personskada ska detta särskilt beaktas."	Förslag på text: Om brott eller slitage på någon del av pressen eller gradsaxen medför risk för personskada, ska detta särskilt beaktas.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
14	Bilaga 13	2. 2.8 Klarspråk önskvärt - "Hydraulsystem ska automatiskt bli trycklöst när pumpmotorn stängs av utom i de delar där tryckbortfall kan leda till farlig maskinrörelse."	Förslag på text: Ett hydraulsystem/Hydraulsystemet ska automatiskt bli trycklöst när pumpmotorn stängs av utom i de delar där ett tryckbortfall kan leda till farlig maskinrörelse.
14	Bilaga 13	2. 2.9 Klarspråk önskvärt - "2.9 Anordning för reglering av förladdningstryck på ackumulator ska kunna låsas vid ett bestämt tryck."	Förslag på text: En anordning/ Anordningen för reglering av förladdningstryck på ackumulatorm ska kunna låsas vid ett bestämt tryck.
14	Bilaga 13	2. 2.10 Klarspråk önskvärt - lägg till "det" samt "manöverdonet"	Förslag på text: 2.10 I styrutrustningar för pressar och gradsaxar ska det finnas skyddsfunktioner som är utförda så att manöverdonet...
14	Bilaga 13	2. 2.14 a – punkt 5. Klarspråk önskvärt. Ändra ordet betjäning	Förslag på text: ...för att skydda vid manuellt operatörsarbete..."
14	Bilaga 13	2. 2.15 Klarspråk önskvärt - "2.15 Pressar som används med manuell betjäning ska på betjäningssidan ha något av följande operatörsskydd:"	Förslag på text: Pressar som används med manuell operatör ska ha något av följande skydd på operatörssidan:
14	Bilaga 13	2. 2.15 2 st. Fel bilagehänvisning ... med hjälpverktyg enligt 2.8, i bilaga 15 eller" ...	Ändras till bilaga 14
14	Bilaga 13	2. 2.15 4 st. Klarspråk önskvärt. Ordet "betjäning"	Förslag på text: Gradsaxar ...tjocklek och för manuell operatör...
14	Bilaga 13	2.2.15 5 st. Klarspråk önskvärt. Ordet "betjäning"	Förslag på text: Övriga gradsaxar som är avsedda för manuell operatör...
14	Bilaga 13	2. 2.15 6 st. Klarspråk önskvärt. Ordet "betjäning"/"betjänas" Fel bilagahänvisning.	Förslag på text: De sidor av en press eller gradsax, från vilka operatörsarbete inte sker... Sidoskydd behövs inte när en press används med....

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
			Ändras till bilaga 13 (eller ännu bättre "i denna bilaga 13")
14	Bilaga 13	2. 2.16 Fel bilagahänvisning.	Ändras till bilaga 14 samt 13. Förslag på text: ...enligt punkt 2.6 i bilaga 14 eller skydd enligt punkt 2.21 i denna bilaga 13 som...
14	Bilaga 13	2. 2.16 2 st. Fel bilagahänvisning. Klarspråk önskvärt - ordet "betjäning"	Ändras till bilaga 13 Förslag på text: enligt punkt 2.21 i denna bilaga 13 Förslag på text: ... huvudsakligen är avsedda för manuellt operatörsarbete...
14	Bilaga 13	2. 2.17 Klarspråk önskvärt. Ordet betjänade	Förslag på text: Manuellt operatörsstyrda...
14	Bilaga 13	2. 2. 18 2a meningen Klarspråk önskvärt "Vid beräkning..."	Förslag på text: När skyddsavståndet beräknas, ska maskinens maximala stopptid samt en rörelsehastighet av minst 1,6 m/s för operatören användas.
14	Bilaga 13	2. 2.19 Andra samt tredje stycket. Klarspråk önskvärt Ordet betjäning	2 st. Förslag på text: Manuellt operatörsstyrdamed beröringsfritt skydd på operatörssidan... ...finnas på operatörssidan. 3 st. Det får inte vara möjligt att passera skyddsfältet på operatörssidan av/på en press med manuell operatörsstyrning.
14	Bilaga 13	2. 2.20 punkt 1. Språkfel (så kallat plockarbeten) ändra till så kallade plockarbeten	Ändring av text behöver göras.
14	Bilaga 13	2. 2.21 Klarspråk - "betjäning" 1 st. samt punkt 2	1 st. Förslag på text: Pressar och gradsaxar med manuell operatörsstyrning ska utöver skydd på operatörssidan... Punkt 2. Förslag på text: Förregling behövs inte på sidoskydd till manuellt operatörsstyrd gradsax.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
14	Bilaga 13	2. 2.24 Rubrikraden "Särskilda krav för utrustning på pressar" är svår att se. Behöver vara fet text eller annat alternativ.	Rubrikrad behöver förtydligas
14	Bilaga 13	2. 2.26 Ett bindestreck som ska bort mellan återgå-om operatörer.	Ändring av text behöver göras.
14	Bilaga 13	2. 2.27 Samma kommentar som till 1§ Positivt om det kan bestämmas att enbart använda sig av 1 uttryck i föreskrifterna när man vill poängtera bara/endast/enbart	Förslag på text: ...tvåhandsmanöverdon utan enbart från ett särskilt Fotmanöverdon får enbart kunna påverkas framifrån.
14	Bilaga 13	2. 2.28 ordval "enbart" se tidigare kommentar om ordval	Förslag på text: Därefter får en press kunna startas på nytt enbart efter påverkan av särskilt don (återställning).
14	Bilaga 13	2. 2.29 klarspråk önskvärt- betjäningssidan	Förslag på text: Om det behövs ska kompletterande avskärmningsskydd finnas på operatörssidan.
14	Bilaga 13	2. 2.33 punkt 2. klarspråk önskvärt Orden därvid/t.ex.	Förslag på text: Signal från manöverdonet ska då vara dubblerad och direkt påverka ställdonet, till exempel en ventil, kontaktor eller en dragmagnet.
14	Bilaga 13	2. 2.35 Mening 1 och 2. Ordval "enbart" se tidigare kommentar om ordval	Förslag på text: ..."med hjälp av dragstång får enbart vara möjligt... Mening 1 och 2.
14	Bilaga 13	2. 2.37 Öka tydlighet önskvärt, att det gäller mekanisk press (ordföljd) första samt andra stycket sista meningen	Förslag på text: I en mekanisk press - vid verktygsinställning med tvåhandsmanövrering - ska löparen stegas fram.... Förslag på text: ...tvåhandsmanöverdonen har en så ogynnsam placering för maskinoperatören att det inte finns risk att de används i normal drift.
14	Bilaga 13	Klarspråk önskvärt, 1st 2a meningen. Ordet därvid	Förslag på text: Mening 2 Då ska något av följande villkor...

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
14	Bilaga 13	2. 2.39 Mellanrubrik före punkten. Gör mellanrubriken "Särskilda krav för utrustning på kantpressar" synlig. Nu faller den in i texten.	Mellanrubrik behöver göras synlig.
14	Bilaga 13	2. 2.42 Klarspråk önskvärt (betjäningssidan)	Förslag på text: När ett beröringsfritt skydd på kantpressens operatörssida går att fälla ned till horisontellt läge ska det använda skyddsavståndet
14	Bilaga 13	2. 2.43 mellanrubrik före punkten. Gör mellanrubriken "Särskilda krav för utrustning på gradsaxar" synlig. Nu faller den in i texten.	Mellanrubrik behöver göras synlig.
14	Bilaga 13	2. 2.45 Klarspråk önskvärt (ordföljd) andra stycket, andra meningen	Förslag på text: Skyddsfunktionen ska övervakas automatiskt, så att...
14	Bilaga 14	Rubriken behöver förtydligas då bilagan enbart gäller pressar och gradsaxar som avses under 1§ punkt 2 och 3.	Förslag på rubrik: "Bilaga 14 Organisatoriska krav vid användning av pressar och gradsaxar som avses i 1§ punkt 2 och 3, kapitel 14." Ta sedan bort meningen under.
14	Bilaga 14	1. Ändra rubrik/förtydligande behövs	Förslag på rubrik: 1. Då gäller kraven i bilagan
14	Bilaga 14	2.2, andra och tredje stycket bör tas bort då det täcks av föreskriften om belastningsergonomi.	Ta bort stycke 2 och 3 som regleras genom andra föreskrifter (belastningsergonomi)
14	Bilaga 14	2.4 Före punkten överst på sidan. Detta är bilaga 14 - ändras.	Ändra text till bilaga 14
14	Bilaga 14	2.4 Klarspråk önskvärt och ordföljd behöver ses över.	Förslag på text: ...ska sådan metod användas som ger betryggande säkerhet. Till pressverktyg och gradsaxskär ska de lyft- och transportanordningar användas, som behövs, exempelvis som enligt punkt 2.7.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
14	Bilaga 14	2.6 Mellanrubrik före punkten. Gör mellanrubrik synlig. Den faller in i övrig text.	Mellanrubrik behöver göras synlig
14	Bilaga 14	2.7 Klarspråk önskvärt. Förutsättningen är redan att pressverktygen används - därför blir text "när de används" onödig och bör tas bort.	Förslag på text: Pressverktyg ska vara utförda så att klämrisk mellan...
14	Bilaga 14	2.8 Klarspråk önskvärt: punkt 2. Orden vid betjäningen samt därvid.	Förslag på ändring: Ta bort "vid betjäningen". Meningen är tillräckligt tydlig. Andra stycket. Ta bort "därvid".
Kap 15		Val och användning av personlig skyddsutrustning	
15	9 §	Omfattande och mycket kostsam förändring. Med tanke på att fler framöver kommer att behöva andningsskydd så är kostnadsberäkningen för låg och bör som lägst dubblas. Det utökade kraven innebär också en omständlig process och mycket merarbete för arbetsgivaren. Denna del i det nya förslaget bör strykas.	
15	12	Denna paragraf bör avgränsas till utrustning som är mer komplex. Undanta enklare typer av skyddsutrustningar som exempelvis hörselskydd, skyddsglasögon, handskar, skyddsskor med mera som räknas till skyddsutrustning.	Ställ kravet mot tillverkare och leverantörer. En AG kan inte vara ansvarig för att bruksanvisningen är begriplig för AT.
15	5	Vet inte om 5 § omfattar tidigare svenska föreskrifter om personlig skyddsutrustning när utrustningen släpptes på marknaden, det vill säga innan direktiv och så vidare.	Förtydliga att skyddsutrustning som släpptes på den svenska marknaden fortfarande är godkänt att använda om de fortfarande uppfyller kraven när de släpptes på marknaden eller togs i bruk.
15	9	Det är inte görligt att en arbetsgivare ska täthetsprova andningsskydd individuellt för varje arbetstagare enligt en	Den standard som AV hänvisar till ISO 16975-3 finns inte tillgängligt och är förövrigt enbart på engelska.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		ISO standard. Provhetssvaret kommer dessutom variera dagligen av olika orsaker.	Kravet behöver formuleras om och inriktas mot att den ska vara CE märkt och uppfyller gällande direktiv.
16 kap		Bestämmelser om sanktionsavgift	
16	1	I paragrafen hänvisas bland annat till 5 kap 17 § andra stycket, men i den paragrafen finns inget andra stycke. Hänvisningen bör vara till 5 kap 16 § andra stycket?	

Tabell 14: Utformning av arbetsplatser (2.3)

Generella kommentarer			
2.3 skiljer sig åt från många av de övriga häftena. I övriga häften har AV varit noga med att förtydliga ansvarssubjekt och de flesta paragrafer börjar med "Arbetsgivaren ska...". Detta trots att det i inledningen av häftena finns förklarat vem föreskrifterna riktar sig till under rubriken "Vem föreskrifterna riktar sig till". I 2.3 skriver inte AV lika tydligt i varje paragraf att arbetsgivaren ansvarar. Vi frågar oss varför och tycker att det bör göras likadant. Hur har Arbetsmiljöverket gjort avvägningen för när det ska skrivas på ena eller andra sättet? I detta häfte liksom på andra ställen skriver AV om vem föreskrifterna gäller för. Här skriver AV om den som "råder över" arbetsplatsen. Formuleringen "råder över" används endast på få ställen i förslaget. AV behöver se över detta och i möjligaste mån göra lika i de olika kapitlen? Varför börja använda "råder över" här?			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 1		Allmänna bestämmelser	
Kap 2		Allmänna bestämmelser	
2	1	I sista meningen gör Arbetsmiljöverket undantag för nybyggnad och ändring. Behövs detta undantag formuleras på detta sätt? I de paragrafer som undantas framgår att det gäller vid befintliga arbetsplatser. Analogt skulle AV behöva undanta befintliga arbetsplatser från t ex 3 kap 4 §.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	2-3	Paragraferna är svårläst. Det är svårt att förstå vad som gäller för arbetsgivare på byggarbetsplatser dels utifrån undantagen i 2§ dels utifrån vilka krav som gäller för arbetsgivare som inte råder över en arbetsplats i 3 §. För icke färdigställda utrymmen på en byggarbetsplats gäller för en arbetsgivare som saknar rådighet enbart bestämmelserna i 6 kap 19-21§§ (om ögonspolnings anordningar vid risk för ögonskador)? För bodar på en byggarbetsplats gäller samtliga bestämmelser i 3-6 kap för den arbetsgivare som har rådighet? Det saknas tydlighet kring bestämmelser som gäller/ kan gälla för Bas-U. Det står i 3§ att byggherre, byggarbetsmiljösamordnare och projektörer ska följa 3 kap 4§ om tillgänglighet samt beakta 2-6 och 8 kap för arbetsmiljön i bruksskedet. Vad lägger Arbetsmiljöverket för skillnad i att följa och beakta?	Förenkla och förtydliga.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	3 (andra stycket)	En arbetsgivare som inte råder över arbetsplatsen (borde kanske vara arbetsstället?) kan omöjligt ansvara för 5 kap 14 § tredje och fjärde punkten, 6 kap 16 och första stycket i 17 § och 19-21 §§. Om en arbetsgivare till exempel servar en maskin hos kund är arbetsplatsen hos kunden och arbetsgivaren råder inte över denna. Hur ska arbetsgivaren som inte råder över arbetsplatsen kunna ansvara för utrustning för första hjälpen och anslag hos kund? För fast installerad ögonspolningsutrustning? Att ögonspolning och nödduschar kontrolleras? Att inte frånluft återförs till cirkulationsluften från lokaler där arbete med försöksdjur bedrivs eller från säkerhetsbänk där cytostatika hanteras? Arbetsgivaren, som inte råder över arbetsplatsen, har ett ansvar för att arbetstagare har en säker arbetsmiljö. Detta ansvar tar arbetsgivaren genom att genomföra riskbedömningar för arbetsuppgiften samt att samråda med samordningsansvarig på arbetsplatsen.	
2	3 (tredje stycket)	3 kap 4 § borde flyttas till häfte 1.2 där byggherrens, byggarbetsmiljösamordnarens och projektörens ansvar finns samlat. Därmed blir tredje stycket 3 § överflödigt. Hänvisningen 5 § hänger i luften. 5 §, var? Vad lägger Arbetsmiljöverket i "beakta". Detta passar bättre som ett råd/information än författningstext.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	3 (allmänna råd)	I allmänna råden behövs ytterligare exempel på arbetsplatser som arbetsgivaren inte råder över till exempel service- och underhållsarbete hos kund.	
Kap 3		Hur en arbetsplats ska vara utformad	
3	4	Detta är inte något som arbetsgivaren ansvarar för – möjligtvis i sin roll som byggherre.	Bör flyttas till 1.2 grundläggande arbetsmiljöregler vid planering, projektering och samordning. Föreskrifterna hör hemma i 1.2.
3	14 & 24	Detaljerade krav i 35§ AFS 1999:3 som nödstopp och manuellt öppningsbara dörrar/portar finns ej kvar. I 24§ finns följande krav som är otydligt och allmänt. <i>"Dörrar och portar ska vara placerade och utformade så att risken för sammanstötning och klämning minimeras"</i> .	Förtydligande om vad som behövs för att uppfylla lagkraven i till exempel en vägledning.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
3	46 (40-49)	För att 46 § ska bli tydlig måste de allmänna råden kompletteras med information från dagens allmänna råd (se förslag till höger). Det finns yrken, som t ex buss- och taxichaufförer, där anställda är anmodade att bära uniform, men som de tar på och tar av sig hemma i samband med att jobbet börjar eller slutar, vilket har fungerat bra hitintills. Om detta förfarande ifrågasätts, riskerar detta att bli mycket kostnadsdrivande. Vi menar att detta även skyndsamt måste justeras i de allmänna råden till AFS 2020:1 (som börjar gälla 1 januari 2021).	Nuvarande skrivningar i de allmänna råden till 95§ behålls: “Omklädningsrum Till 95 § Omklädningsutrymmen behövs om verksamhetens art är sådan att ombyte till arbetskläder eller skyddskläder på arbetsstället behövs. Exempel på verksamheter där ombyte behövs på grund av att arbetet är smutsande eller svett drivande eller för att det finns risk att stark lukt fastnar i kläderna är verkstäder, gruvor, bagerier, restaurangkök, snickerier, stenhuggerier, stålverk och gjuterier. Utrymmen för ombyte kan även behövas vid annat arbete, till exempel om särskild arbetsklädsel krävs och en riskbedömning visar att ombyte behöver göras på arbetsstället.”
Kap 4		Utrymning, larm och brandskydd	
Kap 5		Klimat och installationer	
5	31	I allmänna råden hänvisas till punkterna a, b och c men i punktlistan är de inte numrerade på det sättet. I dagens föreskrifter om buller är nivån i första punkten 35 dB. Det finns ingen konsekvensutredning till häfte 2.3 varför ingen förklaring ges till varför gränsen har förändrats. I de nya föreskrifterna om arbetsplatsens utformning kan vi inte heller förstå att nivån ska ha ändrats.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Arbetsmiljöverket måste motivera och kommentera ändringen.	
Kap 6		Säkerhet	
6	16-17	Det är bra att samla alla krav om första hjälpen på ett och samma ställe. 16-17 §§ kan flyttas till 1.1 Avdelning III 5 Kap. Paragraferna om nödduschar kan eventuellt finnas kvar i 1.3.	
Kap 7		Allmänna bestämmelser	
Kap 8		Skyltar och signaler	

Tabell 15: Specifika risker vid vissa typer av arbeten (3.1)

Generella kommentarer
Generellt räcker det att beskriva till vem föreskrifterna riktar sig till i en ingress till häftet och ange om annat gäller i anslutning till varje kapitel om så behövs. Ansvarsfrågan blir otydlig i flera föreskrifter då varje mening börjar med "arbetsgivaren ska se till att..". Ansvarssubjekten måste tydliggöras och Arbetsmiljöverket behöver se över om allt arbete verkligen är arbetsgivarens ansvar (se tex kap 5-7. 11, 13, 15). I häftet nämns Swedac, i alla fall, två gånger (11 kap 19 § och 14 kap 17). I ena fallet skrivs Swedac med stora bokstäver och i det andra med små. I det ena fallet skrivs även förkortningen ut. Swedac bör benämnas på samma sätt i förslaget. Till kapitel 2 Bra att rubrikerna behålls i kapitlet. Det gör föreskriftstexten mer överblickbara. Generellt kring 5 kap Föreskrifterna för byggnads- och anläggningsarbete innehåller fortfarande delar som bidrar till dubbelreglering, tex arbete med risk för fall, arbete i slutet utrymme och lyftoperationer. Föreskrifterna bör endera omfatta/hänvisa till allt som krävs avseende arbetsmiljöarbetet på en bygg- och anläggningsarbetsplats eller enbart ta upp de specifika, särpräglade kraven i byggverksamheten med dess komplexitet. Vi bedömer att detta inte har förändrats eller förtydligats i och med förslaget. För bygg- och anläggningsarbeten uppnås tyvärr inte önskad klarhet avseende ansvarsfrågan. Begreppet "andra ansvariga" är nytt men detta bidrar inte till klarhet i gränsdragningen mellan de olika aktörernas ansvar. Förtydliga och beskriv uppdrag/kompetens etcetera avseende de som benämns "kompetent person" i föreskriftstexterna, görs på flera ställen. Samlas gärna detta på ett och samma ställe. Det kan vara svårt för arbetsgivare att se helheten och veta vad som gäller när hänvisningar till andra häften med mer specifika krav saknas. Exempelvis i 4 kap 28 § Radon, saknas hänvisning till gränsvärden och krav på medicinska kontroller som finns i häften 3.2 och 3.3. Därför behöver Arbetsmiljöverket se över kraven i denna föreskrift med hänsyn till ovannämnda exempel.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
1 kap		Allmänna bestämmelser	
1		Rubriken bör ändras ifrån "Systematiskt arbetsmiljöarbete" då den kan förväxlas med föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete.	Förslag på rubrik: "Systematiskt arbetsmiljöarbete är grunden"
1	2§	Ta bort "I arbetsmiljölagen (1977:1160) och" Här bör det räcka med att hänvisa till SAM-föreskrifterna - för att det ska bli enklare att läsa och förstå denna §. 2a stycket; Behåll "Arbetsgivaren ska beakta och hantera de arbetsmiljöförhållanden som regleras i dessa föreskrifter genom sitt systematiska arbetsmiljöarbete." Ta bort resterande stycke. "I dessa föreskrifter finns..... arbetsmiljöuppgifter ska fördelas."	Text behöver tas bort och justeras. I Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS20qq:q) om grundläggande arbetsmiljoregler för dig som har arbetsgivaransvar, 2 kap. om systematiskt arbetsmiljöarbete, finns bestämmelser (ta bort upprepningen om grundläggande) om hur arbetsgivaren ska organisera, genomföra och följa upp arbetsmiljöarbetet. (Ta bort "sitt" - det kan ändå förstås av reglerna) Ta bort "för att förebygga... arbetsmiljö." Det kan utläsas i nämnda föreskrifter, samt upprepas även i §1 ovan.
2 kap		Asbest	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	2 §	Det är inte helt klart vilka undantag som gäller ensamföretagare. Det kan bero på hur man räknar in stycken. Detta behöver preciseras i anslutning till de paragrafer de gäller som i nuvarande föreskrift.	Det bör vara de delar om att skyddsombud ska meddelas som avses. Det bör skrivas ut eller förtydliga på något sätt.
2	12 §	Ange att punkterna 1-5 ska ingå i anmälan tidigt i paragraftexten. Texten kan även med fördel delas upp i flera stycken vilket skulle göra paragrafen mer lättläst.	Se skrivningarna i nuvarande föreskrifter där det refereras till punkterna 1-5 i själva paragraftexten. Det blir tydligare trots att det är en upprepning.
2	17 §	Som 17 § ser ut i förslaget idag är det en regelskärpning i och med att ett krav införs som anger vad instruktionerna minst ska innehålla. Detta framgår i konsekvensbeskrivningen till kapitel 2. Skärpningen är onödig och kan få en motsatt effekt. Därför föreslås att paragrafen förändras som beskrivet här intill.	Förslag till förändring: Stryk punktlistan 1-7 från paragrafstexten. Lägg till ett allmänt råd med samma eller liknande innehåll.
2	21 §	Sista stycket är nytt jämfört med dagens föreskrifter. Stycket är mer av karaktären upplysning/allmänt råd och bör rubriceras så istället för att det ska ingå i paragraftexten.	Lägg till en rubrik allmänt råd och placera paragrafens sista stycke där.
2	39 §	Det saknas ett stycke från tidigare föreskrifter som bör läggas till, se förslag.	Lägg till: Kravet på sådant andningsskydd som anges i första stycket gäller inte om arbetsmetoden innebär att rivningen utförs från inneslutningens utsida.
3 Kap		Bekämpningsmedel	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	2 §	Första stycket, andra meningen. Inte konsekvent skrivelse som i andra kapitel.	Ändras till: Den som hyr in arbetskraft likställs med arbetsgivare i detta kapitel.
	5 §	Ny skrivning gällande "i nära anslutning" innebär en kravhöjning.	Återgå till dagens lydelse: "att det ska finnas tillgång till.... i den utsträckning som behövs".
	Paragrafnyckel "14 §"	Felskrivning. I paragrafnyckeln uppges att dagens 20 § ska finnas i en 14 §.	
4 kap		Berg- och gruvarbete	
4	1 §	Text till prospekteringsarbeten kan justeras se förslag. Definition Räddningskammare	Ersätt med: För prospekteringsarbeten som inte är berg- eller gruvarbete gäller endast 27 § i detta kapitel. Tydliggör att räddningskammare ska rädda personer (chefer, besökare mm, inte bara arbetstagare) vid bergarbete under jord .
4	2§	Se generella kommentarerna	
4	3 §	Definitioner Prospektering - otydligt	Förslag Prospektering: <i>Undersökningar av berggrunden med syfte att finna utvinningsbara fyndigheter.</i>

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
4	28§	Hänvisning saknas till gränsvärden för radon samt krav på medicinska kontroller. I andra paragrafer hänvisas det mellan föreskrifter se till exempel avsnittet om Dykeriarbete.	Lägg till att det finns specifika krav kring gränsvärde samt krav på medicinska kontroller.
4	33 §	Dålig svenska i meningen.	Ändra till Finns tillgängliga
5 kap		Byggnads- och anläggningsarbete	
5 kap	Generellt	En generell synpunkt är att nästan alla bestämmelser inleds med "arbetsgivaren, och andra ansvariga". Även om det finns en definition i 3§ av vad som menas med "andra ansvariga" så behövs det vägledning kring hur AV tänker kring ansvarsfördelningen. Vem bör i första, andra, tredje hand etcetera vidta de åtgärder som anges i paragraferna? En arbetsgivare på en byggarbetsplats bestämmer sällan över mer än sitt eget arbete. Det är ju Bas-U som bestämmer över hela arbetsplatsen och ska samordna tillfartsleder, spärra av arbetsplatsen, placera förråd, bodar etcetera.	Vägledning krävs kring ansvarsfördelningen.
5 kap	2§	Byggherre, Bas-U, Bas-P osv benämns "andra ansvariga". Generellt i denna föreskrift läggs ansvar på arbetsgivaren, men i föreskrift 1.2 beskrivs ansvar för byggherre, Bas-U/Bas-P osv. Otydligt med ansvarsfördelning mellan framförallt Bas-U och arbetsgivaren och därmed gränsdragningen mellan häftena.	Tydliggör ansvarsfördelning mellan arbetsgivare, byggherre, BAS-U och BAS-P.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
5 kap	6,11,30 §§	Exempel på när "andra ansvariga" är otydligt. Del om brand är utförligare, bra. I övrigt se kommentarer om "andra ansvariga"; vem ansvara för vad i brandskyddsarbetet?	Tydliggör ansvarsfördelningen.
5 kap	7§	Tydligare ansvar är satt på "arbetsgivaren", men beaktar inte när det är flera arbetsgivare på samma plats.	Tydliggör ansvarsfördelningen.
5 kap	8§	Bra omformulering; <i>"den som driver verksamhet på det gemensamma arbetsstället"</i> har ändrats till <i>"arbetsgivaren ska medverka till "</i> att god ordning råder på byggarbetsplatsen.	
5 kap	9§	<i>"Arbetsgivaren ska förvissa sig om att arbetstagarna har förstått"</i> . Exempel eller råd på hur man ska göra detta vore önskvärt för att tydliggöra vad som är tillräckligt för att förvissa sig om att arbetstagare förstått.	Lägg till exempel.
5 kap	12§	Exempel på när "andra ansvariga" är otydligt. Tydligare ansvar är satt på "arbetsgivaren, och andra ansvariga" men fortfarande otydlig gränsdragning mellan vad Bas-U ansvarar för och vad arbetsgivare ansvarar för.	Tydliggör ansvarsfördelningen.
5 kap	15§	"Arbetsgivaren, och andra ansvariga" ska avgränsa byggarbetsplatsen osv. Alldeles för otydligt vad gäller vem som är ansvarig för vad och vad som avses med avgränsning till exempel kan det räcka med skyltning?	Tydliggör ansvarsfördelningen samt förtydliga vad som avses med att avgränsa byggarbetsplatsen.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
5 kap	19§	I nuvarande text avseende förbindelseleder inne på byggarbetsplatsen står att arbetsgivare och andra ansvariga ska utforma förbindelseleder som är avsedda för motorfordon med hänsyn till trafiksäkerheten. Begreppet "trafiksäkerhet" används för tredje man utanför grindarna. Använd istället "personal". Jämför med Trafikverkets riktlinjer.	Byt ut begrepp.
5 kap	39§	Att dörrar och portar utmed utrymningsvägar skall markeras på lämpligt sätt har tagits bort.	Lägg tillbaka detta i paragrafen.
5 kap	63§	I de allmänna råden till denna sanktionsavgiftsbestämmelse, det vill säga ej bindande lagstiftning, står att "för fallskyddet och personlig fallskyddsutrustning gäller att de ska vara utformade enligt de bestämmelser i övrigt som gäller för dem" och sen hänvisas till Bland annat reglerna om användning av ställningar och om personlig skyddsutrustning. Vad innebär detta? AV bör ge exempel. I nämnda regler om ställningar och personlig skyddsutrustning finns ju massor av detaljerade bestämmelser som är många fler än de villkor som anges i 63§. Detta förefaller vara en utvidgning av området för sanktionsavgifter som redan i sig är väldigt ingripande och tuffa för arbetsgivare! Om AV vill förena även många av detaljreglerna om till exempel ställningar och personlig skyddsutrustning (som inte återfinns i den nu aktuella 63§) med sanktionsavgifter, så bör det anges i anslutning till just de reglerna och absolut inte "smygas in" i de allmänna råden till 63§. Det handlar om att upprätta rättssäkerheten.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
5 kap	72§ första stycket	Sista meningen i första stycket utgör en hänvisning till regler i 5 kap som inte har med sanktionsavgifterna enligt 72§ att göra, utan som istället bör flyttas till 64§ om takarbete, förslagsvis som ett andra stycke i den paragrafen. I övrigt samma kommentarer som ovan; det vill säga i de allmänna råden till denna sanktionsavgiftsbestämmelse, det vill säga ej bindande lagstiftning, står att "för fallskydden och personlig fallskyddsutrustning gäller att de ska vara utformade enligt de bestämmelser i övrigt som gäller för dem" och sen hänvisas till bland annat reglerna om användning av ställningar och om personlig skyddsutrustning. Vad innebär detta? AV bör ge exempel. I nämnda regler om ställningar och personlig skyddsutrustning finns ju massor av detaljerade bestämmelser som är många fler än de villkor som anges i 72§. Detta förefaller vara en utvidgning av området för sanktionsavgifter som redan i sig är väldigt ingripande och tuffa för arbetsgivare! Om AV vill förena även många av detaljreglerna om till exempel ställningar och personlig skyddsutrustning (som inte återfinns i den nu aktuella 72§) med sanktionsavgifter, så bör det anges i anslutning till just de reglerna och absolut inte "smygas in" i de allmänna råden till 72§. Det handlar om att upprätta rättssäkerheten.	
5 kap	84§	Krav på att eventuella funktionsfel hos anläggningen indikeras av ett kontrollsystem har tagits bort. Har detta krav flyttats eller utgått? Innebär förändring av skyddsnivå om borttaget.	Tydliggör var krav finns.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
5 kap	102§	Det är otydligt vem som har ansvaret. Arbetsgivaren och andra ansvariga, ska förebygga risker som beror på passerande fordonstrafik. Om väghållare nekar till omledning eller att trafiken får passera på betryggande avstånd kan inte arbetsgivaren vara ansvarig. Detta framgår inte av föreskrifterna, väghållarens ansvar beaktas inte. Punkt 1 och 2 är inaktuella. Passa på och skriv om. Numer är vägarna ombyggda, vilket innebär att omledning som alternativ är ovanligt. Dessutom ligger detta i väghållarens ansvarsområde och inte arbetsgivarens. Punkt två hänvisar till betryggande avstånd. Vad är det? I praktiken är det punkt tre som en arbetsgivare kan styra efter samt fyra och fem. Rådet i nuvarande föreskrifter; att när fordon ställs upp som skydd bör de förses med energigupptagande skydd, finns inte med i de nya föreskrifterna. Innebär en sänkning av skyddsnivån. "30-50-70" regeln, som framgår i Arbetsmiljöverkets PM om hur man ska tolka vad som ska gälla när hastigheten sänks förbi arbetsplatsen, saknas.	Omarbetning av paragraf samt vägledning krävs.
6 kap		Dykeriarbete	
6	Allmänna råd	Det finns 5 sidor allmänna råd som är borttagna. Ett enda kvar som är nytt.	Relevanta delar av de allmänna råden bör omhändertas i en vägledning.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
6	Generellt	Genomgående har dykledarens ansvar flyttats över till arbetsgivaren. I konsekvensutredningen förklarar AV att de saknar bemyndigande att ställa krav på dykledare. Detta blir dock konstigt då i praktiken de flesta uppgifterna vilar på dykledaren och dykare.	
6	5	I nuvarande föreskrifter finns krav på datering, lagring och kompetens hos den som genomför riskbedömningen. Detta är borttaget i förslaget.	Finns i häfte 1.1 Kunskapskrav även i 7§. I så fall svårt att hitta. Hänvisning behövs.
6	24	Paragrafen hänvisar till grundläggande regler Häfte 1.1, 8 kapitlet 12§ där det framgår att gravid ej får dyka och det är kopplat till mycket hög sanktionsavgift men informationen i 24§ är mager. Dessutom är kraven utvidgade till att gälla arbete i tryckkammare.	Svårt att hitta förbudet mot att låta gravida dyka. En tydlig hänvisning krävs till häfte 1.1, kapitel 8 12§
7 kap		Hamnarbete	
7	3§	I konsekvensutredningen nämns ändrade namn på olika personers roller	Komplettera detta kapitel med definierade begrepp som nämns i konsekvensutredningen, exempelvis lyftledare, vinschoperatör, hissvakt etcetera.
7	4 & 6	4§ Fartygets företrädare = arbetsgivaren ombord? eller rederiet? eller någon annan? 5§ Fartygets företrädare = arbetsgivaren ombord? eller rederiet? eller någon annan? 6§ Fartygsbesättningens företrädare = befälhavaren ombord? jämför även med 29§ "Arbetsgivaren ska se till att en ansvarig person från fartyget utför, eller övervakar, allt arbete med...". Vilken arbetsgivare avses för "ansvarig person från fartyget"?	Ansvarssubjekten behöver förtydligas eller benämnas enhetligt

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
7	5	Här reglerar man "hamnarbetsgivarens skyldighet att överlämna säkerhetsregler till fartygets företrädare" - för fartygets arbete i hamnen eller ombord? Ska inte det omvända även gälla för säkerhetsregler lämnade av fartygets befälhavare till hamnens/arbetsgivaren från land?	Förtydligande av ansvarsområden
7	19	Järnvägsvagn tillhör spårområde; det finns speciella regler om utbildning och behörighet för att vistas, planera och utföra arbete inom spårområde, som t ex BASÄVISTA och BASÄSKYDD. Enligt 9 kap. 1 § järnvägslagen är det infrastrukturförvaltaren och järnvägsföretag som ger tillstånd för någon att beträda ett spårområde - se https://www.trafikverket.se/tjanster/Utbildningar/trafiksakerhet-pa-jarnvagen/tilltradesbehorigheter-pa-jarnvag/)	Det behövs ett förtydligande avseende annat ansvarssubjekt
7	28	Arbete på spårområde se 19§ ovan	Det behövs ett förtydligande avseende annat ansvarssubjekt
7	29	29§ Arbetsgivaren ska se till att en ansvarig person <u>från fartyget</u> utför, eller övervakar, allt arbete med... Vilken arbetsgivare avses för "ansvarig person från fartyget"?	Se 5§ ovan
7	35	Arbete på spårområde, se 19 §	Det behövs ett förtydligande avseende annat ansvarssubjekt
7	36	I 29§ AFS 2001:9, finns ett utförligt allmänt råd med detaljbeskrivningar av hur arbete ska utföras.	Finns information om detta på annat ställe?
7	37	Det saknas hänvisning till risken med syrebrist (i bulkklaster) som omnämns i kommentaren till 30§, AFS 2001:9.	Här bör det finnas en hänvisning till de föreskrifter där kvävningsrisker kan finnas.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
8 kap		Innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer	
8	Allmänna råd	I princip alla allmänna råd är borttagna	Relevanta delar av de allmänna råden bör omhändertas i en vägledning.
8	3§	"Olycka" införs som nytt begrepp bland definitionerna	OK motsvarar i princip 13§ med tillägget att utsläppet ska vara "betydande" men faran behöver inte vara "allvarlig" vilket det står i 13§.
8	3	Verksamhetsinriktning. Del av definition borttagen bland annat där det framgår att den ska vara "storskalig" vilket ger en otydlighet.	
8	3	Flera begrepp inte medtagna i förslaget till nya föreskrifter.	
8	Bilaga 2 Tabell C	Tabell 2 C tredje strecksatsen är inte längre en tredje strecksats vilket den är i nuvarande föreskrifter.	
9		Kyllda Livsmedelslokaler	
9	Kapitel namn	Kapitelnamn bör ändras ifrån "Kyllda Livsmedelslokaler". Denna del handlar om arbetet och inte lokalerna i sig och det bör framgå.	Förslag på kapitelnamn "Arbete i kyllda livsmedelslokaler"
9	1§	Ordval. "Om arbetet bara innebär transport av varor, in och ut ur till exempel ett kylrum, gäller bara 6 §." Bra om det bestäms i samtliga föreskrifter och kapitel hur ordet "bara/enbart/endast" ska uttryckas - så blir det likadant överallt.	Förslag till ordval: "gäller enbart"

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
9	2§	Textredigering. "Den arbetsgivare som inte råder över en arbetsplats behöver dock endast följa 3 och 6 §§."	Ta bort ordet "dock"
9	2§	Andra stycket "Av 1 och 3 kap. arbetsmiljölagen (1977:1160) följer att föreskrifterna i detta kapitel under vissa omständigheter kan medföra skyldigheter även för andra än arbetsgivare. Det som sägs i detta kapitel gäller då även dem." Rådet under 2§ tar upp när man inte råder över en arbetsplats – men det saknas råd/exempel kring ovanstående stycke vilka vissa omständigheter som menas och det medför stor oklarhet.	Det behövs ett förtydligande med exempel vad som avses. Risk finns annars att man ser 2 st. som "hängslen och livrem" ifrån Arbetsmiljöverkets sida.
9	3§	3 § Arbetsgivaren ska se till att arbetet ordnas så att nedkylning av händerna genom kontakt med frysta eller kylda varor eller förpackningar förebyggs. Kort råd behövs för att minska förvirring kring 3 och 6 §.	Ett kort råd behövs till denna paragraf då det annars sker en förvirring kring att det står om personlig skyddsutrustning i 6§. Att det exempelvis kan handla om tekniska/organisatoriska lösningar så att direktkontakt mellan händer och kylda varor eller förpackningar undviks om möjligt.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
9	6§	Tredje stycket, andra meningen. Text som enligt tidigare förslag/remiss (Arbetsplatsens utformning) ej finns med – men som nu åter igen lagts till. Går ej att utläsa i konsekvensanalys tankar kring detta. “Vid annat arbete än industriell produktion får undantag göras, dock endast om en riskbedömning visar att skydden inte behövs. Bedömningen ska dokumenteras.”	Så här såg remissförslaget ut till Arbetsplatsens utformning 134§ Arbetsgivaren ska se till att personlig skyddsutrustning, till skydd mot avkylning under arbetet, används. Kläder och handskar som används till skydd mot kyla ska bäras under sådana skyddskläder, handskar och annan utrustning som används av livsmedelshygieniska skäl. Arbetsgivaren ska se till att arbetstagarna använder personlig skyddsutrustning, till skydd mot skär- och stickskador, vid styckningsarbete. Om det behövs ska arbetsgivaren se till att arbetstagarna även använder annan personlig skyddsutrustning.
9	6§	Fjärde stycket; “Om det behövs ska även annan personlig skyddsutrustning användas.” Detta motsvarar 19 § 4 st. i 1998:2. Av konsekvensbedömningen till nya Arbetsplatsens utformning så framgår “19 § fjärde stycket i AFS 1998:2 upphävs då det täcks av föreskrifterna (AFS 2001:3) om användning av personlig skyddsutrustning. Övriga stycken förs in i de nya föreskrifterna om arbetsplatsens utformning.”	Stycket bör tas bort.
10		Mast- och stolparbete	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	5	Här har allmänna råd lyft upp till föreskrift. Vi anser att Arbetsmiljöverket inte ska tidsätta utbildning och föreskriva vad den ska innehålla. Vi anser att parterna inom branschen ska ta fram utbildning, program, utbildningsmaterialet bestämma tidsåtgång. Det blir lätt fokus på antal timmar istället för innehåll och kunskap.	Låt branschen ta fram ett utbildningsmaterial som är anpassad efter behovet av kunskaper och också ta fram kurslängd.
10	6 §	Ta bort det allmänna rådet.	
10	16 §	Indisponerad är det klarspråk?	
11 kap		Provning med över- och undertryck	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11		Bestämmelsen innehåller krav på att ett kontrollorgan endast får utföra viss trycksättning med gas. För att utfärda en sådan bestämmelse krävs ett bemyndigande från lagen om ackreditering och teknisk kontroll. Dagens föreskrifter om provning med över- eller undertryck är tydligare när det till exempel gäller skrivningar om riskbedömning och kunskapskrav. Dagens föreskrifter innehåller dessutom en hel del information i de allmänna råden. För att detta område ska bli tydligt är det helt nödvändigt att Arbetsmiljöverket tar fram en vägledning där råden från dagens föreskrifter tas till vara samt att det förtydligas till exempel vad som kan behöva tas upp i en riskbedömning samt vilka kunskapskrav som behövs vid arbetet. Ett tips till Arbetsmiljöverket är de vägledningar som brittiska HSE tagit fram.	”Arbetsmiljöverket föreskriver följande med stöd av 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166) <u>samt 3 § och 6 § andra stycket förordningen (2011:811) om ackreditering och teknisk kontroll</u> och beslutar följande allmänna råd.”
11	2	Arbetsmiljöverket behöver kontrollera om det är arbetsgivaren som är det korrekta juridiska subjektet i samtliga bestämmelser. Det är kontrollorganet som ansvarar för att provningen sker säkert vid provning med gas. Kontrollorganet råder inte över arbetsplatsen vid provning, men kontrollorganet har trots det ett ansvar att tillvägagångssättet är säkert vid provningen. Exempelvis är det kontrollorganet som vid provning ska förvissa sig om att anordningen tål provtrycket (6 §).	
11	3	Antal sysselsatta som definieras i 3 § används inte i kapitel 11. Kan strykas från definitionerna. Inte heller täthetskontroll används i texten utan bara i definitionslistan.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	4	Det framgår inte lika tydligt i förslaget som i de nuvarande föreskrifterna att arbetsgivaren innan provtryckning ska göra en undersökning och riskbedömning. Det måste framgå tydligare. I förslaget får man förstå det indirekt genom 4 §. Det riskområde som upprättas enligt 5 § och utformningen av den skyddade platsen enligt 15 § bygger till stor del på resultatet av riskbedömningen (4 §). Det är nödvändigt att kraven på riskbedömningen preciseras med hänsyn taget till att bakgrunden samt de allmänna råden i dagens föreskrifter tagits bort. Som ett minimum kan de risker som tas upp i bakgrunden till dagens föreskrifter bearbetas för att tas med i föreslagna föreskrifter. Se nedan <i>"Risker vid provning med övertryck är bl.a. att provningsutrustningen eller den anordning som provas sprängs, splittras eller rämningar. Det kan inträffa även vid relativt lågt tryck.</i> <i>Risker i samband med provning med undertryck är bl.a. att den anordning som provas imploderar. Splitter kan då uppstå som allvarligt kan skada de personer som finns i närheten."</i>	
12 kap		Reparation och service av fordon och service av fordonsmotorer	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
12	3	I kapitel 12 Reparation och service av fordon och fordonsmotorer, saknas definitioner över för branschen specifika begrepp exempel arbetsgrop, pallbock, bromsprovare, kratsmaskin, riktbank, dragriktare, dragskor med flera som nämns i AFS 1998:8 i olika §§ (hänvisningar finns till häften 2.1, 2.2, 2.3, men uttrycken saknas!).	Till exempel pallbock borde även finnas med under arbetsutrustning lyftanordning som definition (kap 12 häfte 2.2 föreskrifter om arbetsutrustning, som definition.) I nya kap 12 utöka definitionerna med dessa begrepp.
12	5	Hjul med delad fälg.	Rimligt med en hänvisning till häfte 2.2 bilaga 2 6.1 Pumpning av hjul är väsentligt vanligare och mer olycksdrabbat, jämfört med delad fälg.
12	9	Rubriken "Krockkudde och bältessträckare" är två typbenämningar av säkerhetsutrustningar som finns i fordon. <i>Alla komponenter i fordon som innehåller explosivämnen räknas som pyroteknisk utrustning (PU). En modern bil kan ha ett tjugotal olika PU-enheter, framför allt krockkuddar och bältesförsträckare.</i>	PU – pyroteknisk utrustning för fordon , vedertaget begrepp för hela kategorin av krockskydd - se https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/brandfarligt-och-explosivt/explosiva-varor/pu--pyroteknisk-utrustning-for-fordon/ (handbok för hantering av PU tillstånd förvaring med mera)
12	10	"Arbetsstillstånd ska utfärdas" har flyttats till häfte 2.1 Kap 12 5§	Rimligt med en hänvisning till denna text om att arbetsstillstånd ska utfärdas (underlättar vid läsning)
13 kap		Rök- och kemdykning	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
13	1	Första meningen, ett ord, gäller , saknas " <i>Kraven i detta kapitel...i varje verksamhet</i> "	Kraven i detta kapitel gäller i varje verksamhet ...
13	10-14	Ändrade ansvarssubjekt. Ambitionen från Arbetsmiljöverket är att förtydliga arbetsgivarens roll. Det blir dock omständigt och otydligt när rollfördelning mellan "Arbetsledare", "Rök- och kemdykarledare" och "Rök- och kemdykare" beskrivs.	Förtydliga i allmänna råd
13	Allmänna råd	Till nuvarande föreskrifter finns mycket utförliga allmänna råd. Det nya förslaget saknar helt allmänna råd. Ett exempel som leder till en tolkningssvårighet (eller skärpning av reglerna?) för industrin och framförallt gruvindustrin som har egna industriräddningsorganisationer är när allmänna råden till §2 (nuvarande föreskrifter) tas bort. Här står följande; <i>"Exempel på verksamheter där inte föreskrifterna gäller är industriräddningsorganisation, eller liknande verksamhet, som endast är avsedda för insatser med måttlig fysisk ansträngning och belastning."</i> I samma allmänna råd står; <i>"För en industriräddningsorganisation som har sådana arbetsuppgifter att föreskrifterna inte är tillämpliga kan de ändå fungera som en vägledning i arbetet. Arbetsgivaren bör dock i sitt samarbete med räddningstjänsten diskutera denna typ av frågor och göra upp riktlinjer för det systematiska arbetsmiljö- och brandskyddsarbetet."</i> Ett samarbete mellan räddningstjänsten och industriräddningsorganisationen (gruvornas vägvisare) är nödvändig för att en rökdykarinsats ska kunna genomföras i en gruva.	Relevanta delar av de allmänna råden görs om till en vägledning.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
14 kap		Smältning och gjutning av metall	
14	Generellt	På flera ställen så hänvisas i förslaget till riskbedömningar som underlag till beslut om åtgärder där det i nu gällande föreskrifter är formulerat som ska-krav. Det ger arbetsgivaren en möjlighet att anpassa åtgärden till de rådande/bedömda förhållandena, se 14 och 16 §§ .	
14	2 /Generellt	Det räcker att tydliggöra arbetsgivarens ansvar under Vem föreskrifterna vänder sig till. Ta bort "arbetsgivaren ska se till" i efterföljande paragrafer. Det vore bra om det var möjligt att här och även på andra platser ange de "andra än arbetsgivaren" som kan omfattas av föreskrifterna i syfte att underlätta för läsaren.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
14	11	I avsnittet Ventilation och luftkvalitet i nu gällande föreskrifter så står att om det föreligger risk för exponering av ämnen som finns i gränsvärdesföreskrifter <u>skall</u> exponeringsförhållandena klarläggas genom mätning. Detta framgår inte i förslaget där det i allmänna råd till 2.1 10 kap 7§ påtalas att underlag för riskbedömning <i>kan</i> vara yrkeshygieniska mätningar och i föreskriftsförslaget 2.1 10 kap 11 § står: 11 § Arbetsgivaren ska se till att yrkeshygieniska mätningar genomförs, om man inte på annat sätt kan bedöma om halten av kemiska riskkällor i luften är godtagbar. Om bedömningen visar att yrkeshygieniska mätningar inte behövs, ska skälen för detta dokumenteras skriftligt. En lättnad och/eller ett ökat ansvar på arbetsgivaren att ta ställning.	
14		21§ andra stycket i nu gällande föreskrifter om smältning och gjutning av metaller, tas om hand i häfte 2.1 dock inte exakt likalydande.	
14	14	Gällande: Hjälms skall bäras. Undantag efter riskbedömning Förslag: gäller om riskbedömning visar att det behövs.	
14	16	Gällande: ...ska välja... Förslag: ...gäller om det enligt riskbedömning...	
15 kap		Sprängarbete	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
15	Generell synpunkt (2 §)	Ny bestämmelse i 2 § som förtydligar vem föreskrifterna riktar sig till. Dock blir ansvarsfrågan otydlig när paragraferna om personal, sprängarbas och samordningsansvarig beskrivs i 5-8 §§. Otydligheten fortsätter i föreskrifternas övriga paragrafer (9-35 §§) där flertalet regler tydligt beskriver sprängarbasens arbetsuppgifter, men det i varje paragraf står "arbetsgivaren ska se till". Denna otydlighet kan bidra till osäkerhet om vem som ska utföra vad i ett sprängarbete (arbetsgivaren eller sprängarbasen?), vilket är rättsosäkert.	Det räcker att tydliggöra arbetsgivarens ansvar i 2 §. Ta bort "arbetsgivaren ska se till" i efterföljande paragrafer.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
15	3 §	Definitionen av berg kan tydliggöras. Definitionen av Dola/Dolor: Första meningen - otydlig svenska. Begreppet sprängmassor bör definieras. Definition av Laddningsarbete: Otydlig svenska. Använd termen <i>sprängobjekt</i> som förekommer i 31 §. Definitionen av Skut: Otydligt vad som avses. Definition Sten; gör tydligare	Förslag Berg: "Bergmaterial av en <i>eller flera</i> bergarter". Förslag Laddningsarbete: "... i syfte att preparera explosiva varor i det <i>sprängobjekt</i> som man syftar utföra sprängarbete i" Förslag Skut: "De större önskade stenblock som kan uppstå vid sprängning och som är för stora för att passa efterföljande arbetsmoment." Förslag Sten: "Frilagda partiklar, delar eller stycken av en <i>eller flera</i> bergarter."
15	10 §	Det saknas ett -en på sprängarbetsplats	"Arbetsgivaren ska se till att sprängarbetsplats <u>en</u>"

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
15	11§	Tidigare lydelse (10§): "Har laddning av borrhålet påbörjats och avbrutits utan att sprängkapsel införts i borrhålet skall hålet märkas med gul färg." Ny lydelse (11§): "Har laddning av borrhålet påbörjats och avbrutits utan att sprängkapsel införts i borrhålet ska hålet märkas tydligt så att det framgår att det är fyllt med explosiv vara." Varför byta princip för utmärkning av riskområde, dvs borrhål från en princip som är "lika för alla"? Finns risk att olika metoder för utmärkning kommer att växa fram och ger risk för förväxling, osäkerhet osv. Önskvärt att utmärkning av laddade borrhål ska markeras på ett sätt som bygger på "lika för alla".	Ändra tillbaka så att utmärkning av laddade borrhål ska markeras på samma sätt, för att skapa igenkänning och undvika förväxling.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
15 kap	10-12 §§	Tidigare lydelse (9§): "Sprängarbetsplats skall när arbetet så kräver ha tillräcklig och lämpligt ordnad belysning." Tidigare lydelse (10§): "Laddarbetet skall utföras så att risken för oavsiktlig initiering minimeras." Tidigare lydelse (11§): "Laddarbete i närheten av pågående borrning skall undvikas." Ny lydelse (10§): "Arbetsgivaren ska se till att sprängarbetsplats har tillräcklig och lämpligt ordnad belysning när arbetet så kräver." Ny lydelse (11§): "Arbetsgivaren ska se till att laddningsarbetet utförs så att risken för oavsiktlig initiering minimeras." Ny lydelse (12§): "Arbetsgivaren ska se till att laddningsarbete i närheten av pågående borrning undviks." I dessa paragrafer läggs nu ansvaret på "arbetsgivaren", vilket är bra eftersom det tydliggör ansvaret, men vem är arbetsgivare? Är det sprängarens arbetsgivare? Hur blir det på en bygg- och anläggningsarbetsplats? Bas-U? Samordningsansvarig? Inhyrd sprängare? Se även generell synpunkt (2 §)	Förtydligande krävs.
16 kap		Vinterarbete	
16	1-11§§	Bra att vinterväghållning och snöskottning på tak har samlats i ett kapitel.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
16	7§	"I övrigt ska personlig skyddsutrustning användas när det behövs." Kravet ger ingen hjälp om vilken personlig skyddsutrustning som ska användas. Förtydliga om kravet gäller vid arbete på isbelagt vatten eller generellt vid vinterväghållning. Vore bra om "arbete på isbelagt vatten" förtydligades så att det framgår att det är vinterväghållning på isbelagt vatten som avses, om så är fallet.	Förtydliga föreskriftstexten. Exemplifiera vilken personlig skyddsutrustning som ska användas, eller hänvisa till den föreskriften alt. krav på riskbedömning.
17 kap		Bestämmelser om sanktionsavgifter	

Tabell 16: Gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön (3.2)

Generella kommentarer			
Dagens föreskrifter är en av de föreskrifter som har utförliga råd, i detta fall om till exempel mätning. Dessa behöver finnas kvar i någon form av vägledning. I föreskrifterna finns exempel på hur Arbetsmiljöverket försökt göra föreskrifterna tydliga genom att tydligare skriva ut arbetsgivarens ansvar. Resultatet blir i dessa fall inte tydligare. Arbetsgivaren anlitar en expert för att inte behöva ta ett ansvar som de inte har kompetens för.			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Flera av de andra häftena inleds med en skrivning om systematiskt arbetsmiljöarbete. Dock inte detta häfte. Varför? Om t ex häfte 3.3 om medicinska kontroller och hälsoundersökningar inleds med det borde väl även detta häfte göra det.	
	3 §	I sista meningen saknas ett "i".	
	4 §	I inledningen av vissa kapitel tar AV med att kapitlet gäller för den som hyr in arbetskraft. Föreskrifterna om gränsvärden borde väl vara sådana föreskrifter?	
	6 §	Skrivningarna i nuvarande föreskrifter är bättre. Det är i praktiken orimligt att arbetsgivaren ska säkerställa att den som mäter luftföroreningar har kunskaperna som efterfrågas. Hur ska detta göras? Det är bra att kraven på den som mäter finns och det är bra att det är tydligt vilken kunskap arbetsgivaren ska efterfråga. Arbetsgivaren har dock oftast inte kunskap att avgöra och bedöma mätningenjörens kompetens.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	7 §	Se ovan kommentarerna till 6 §. I nuvarande föreskrifter finns inte denna skrivning. Detta ligger oftast utanför arbetsgivarnas kompetens. Hade arbetsgivaren kompetensen skulle de kunna utföra mätningarna själv. Anlitar en arbetsgivare en mättingenjör med kunskaper enligt 6 § ska man kunna förutsätta att mätningarna utförs enligt 8-12 §§. 7 § måste tas bort.	
	12 §	Om den som utför mätningar har kunskap enligt 6 § punkt 4 ska arbetsgivaren kunna lita på att mätningen redovisas enligt bilaga 2. Nuvarande skrivning bättre, se kommentarer till 6 och 7 §§. Sista stycket mer ett allmänt råd, information. Kravet finns i arbetsmiljölagen.	

Tabell 17: Medicinska kontroller och hälsoundersökningar i arbetslivet (3.3)

Generella kommentarer

I ingressen till föreskrifterna kan referensen till systematiskt arbetsmiljöarbete tas bort i kapitel 1 paragraf 2.

Överlag behöver Arbetsmiljöverket se över relevansen av att i samtliga häften upprepa hänvisningen till "grundläggande regler för dig som har arbetsgivaransvar i kapitlet om systematiskt arbetsmiljöarbete".

Genom att undvika sådana upprepningar underlättas läsningen av föreskrifterna väsentligt.

I häftet används begreppen kemiska produkter, kemiska ämnen och kemiska riskkällor. Det är bara begreppet kemiska ämnen som är definierat i föreskrifterna. Detta gäller även bilagorna till föreskrifterna. Här behövs en översyn och likriktning genom dessa och angränsande föreskrifter, exempelvis kapitlen som handlar om kemiska risker.

En struktur som underlättar läsningen av föreskrifterna är om varje kapitel börjar överst på en ny sida.

Det ger en bättre överblick och struktur för läsaren och det bidrar även till att det blir lättare att hitta i föreskrifterna.

Nuvarande vägledningar till föreskrifterna om medicinska kontroller behöver även framöver finnas och hållas uppdaterade.

Allmänt om handintensivt arbete och medicinska kontroller.

Medicinska kontroller för handintensivt arbete anser vi fortsatt olämpligt och olyckligt och dessa bör strykas helt ur nuvarande såväl som kommande föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet.

Den information som har getts sedan regleringen om medicinska kontroller infördes av bland annat Arbetsmiljöverket och Arbets- och miljömedicinska kliniker visar på svårigheter att göra bedömningar. Resultatet av en bedömning beror dessutom väldigt mycket på vem som gör bedömningarna och hur bedömningar görs. Samma arbetsmoment kan bedömas av 10 olika specialister med i sämsta fall 10 olika utfall. Det innebär en stor osäkerhet för arbetsgivarna.

Den riskbedömning för handintensivt arbete, som arbetsgivarna redan idag ska göra inom ramen för sitt systematiska arbetsmiljöarbete, är tillräcklig. En ventil för att anordna medicinska kontroller för arbetstagare som riskerar att få olika typer av besvär i arbetet finns redan i föreskrifterna. Den kan, istället för att specificera området, tillämpas om behov skulle uppstå.

En bättre väg för Arbetsmiljöverket är, som delvis skett sedan de nya föreskrifterna beslutades, att informera om och uppmuntra fler intressenter att använda riskbedömningsmodeller som till exempel HAL, HARM, KIM och RAMP så att dessa får bättre spridning. Arbetsmiljöverket och Arbets- och miljömedicinska kliniker behöver fortsätta att informera och sprida kunskap om metoder och arbetssätt till företagshälsor, arbetsgivare och specialister så att bra bedömningar kan genomföras på olika arbetsplatser så att risker för belastningsbesvär succesivt minskas.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 1	2 §	Hänvisningen till SAM upprepas här igen och kan tas bort, se generella kommentarer ovan.	Ta bort hela paragraf 2
Kap 2	4 §	Delarna i kapitel 9 och 11 bör beskrivs här i stället för i enskilda kapitel. Det underlättar läsningen överlag och läsaren behöver inte bläddra i föreskriftshäftet.	Utöka kapitel 2 och skriv in texterna i kapitel 9 och 11 under paragraf 4. Nuvarande skrivning innebär att läsaren behöver bläddra långt bak i föreskriftshäftet för att komma till hänvisningen.
Kap 2	5 § första stycket	Skriv ut inom parentes vem som ansvarar för 12 kap. Alternativt skriv om paragrafen enligt alternativet beskrivet bredvid. Det ger en ökad tydlighet och tar bort funderingar för läsaren.	12 kap (bestämmelser som riktar sig till läkare). Alternativt: ”Arbetsgivaren ansvarar för att dessa föreskrifter följs, med undantag för kapitel 12 som är bestämmelser som riktar sig till läkare.”
Kap 2	5 § sista stycket	Till denna paragrafs sista stycke bör ett allmänt råd skivas som förklarar ansvarsdelarna för inhyrare och uthyrare och beskriva vad som gäller för exempelvis sanktionsavgifter, anordnande av kontroller, tjänstbarhetsintyg med mera.	
Kap 2	6 §	Denna paragraf kan strykas men hänvisning till ovanstående kommentarer (2 kap 5 § första stycket). Vidare finns i inga noter i remisshandlingar till nämnda direktiv i paragrafens punkter 2 och 3 i kapitel 12. Detta gäller även dagens föreskrifter (2019:3).	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 2	7 §	Definitionen till läkarundersökning. 2. Vid vilken patienten är fysiskt närvarande i rummet kan strykas då ny teknik kan vara tillämpbar vid vissa typer av medicinska kontroller. Utvecklingen går framåt och om detta ska vara moderna regler för framtiden så bör detta tas bort och sådana möjligheter ges när en läkare bedömer att det är möjligt och lämpligt. Definition på Hälsoundersökning saknas Förslag till definition: Hälsoundersökning ska i detta sammanhang jämföras med definitionerna för läkarundersökning och medicinsk kontroll, där begreppet återfinns i befintliga föreskrifter från Arbetsmiljöverket, och ej får sammanblandas med allmänna hälsoundersökningar/-kontroller som kan erbjudas av arbetsgivare som personalförmån som inte grundar sig på krav i särskilda föreskrifter.	Gör följande förändring till definitionen av läkarundersökning, stryk punkten 2. 2. Vid vilken patienten är fysiskt närvarande i rummet

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 2	7 §	Definitioner: Se de allmänna kommentarerna om kemiska ämnen, produkt, riskkällor. Definitionen handintensivt arbete saknas och behöver vara med i detta föreskriftshäfte. Antingen här eller i anslutning till aktuellt kapitel och paragraf se nedan.	
Kap 3	4-6 §§	Se de generella kommentarerna ovan om att ta bort kraven helt.	
Kap 3	4 §	Här borde definitionen av handintensivt arbete ingå. Behåll skrivningarna sedan innan, som var bra med tillägget, text i kolumnen bredvid. Det ökar till viss del tydligheten för vilka typer av arbeten kontroller ska göras.	Arbetsgivaren ska anordna medicinska kontroller för de arbetstagare som sysselsätts i arbete som medför snabba ihållande handledsrörelser mot ledens ytterlägen i kombination med kraft och pågår 4 timmar eller mer , det vill säga handintensivt arbete enligt XXX. Detta gäller dock inte om en fördjupad bedömning visar att arbetet inte ger en ökad risk för belastningsbesvär i nacke, skuldra, arm eller hand.
Kap 3	5 §	Punkten 3 saknar ett ord	Inom en månad

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 4	1 §	Kemiska produkter är ej med bland definitionerna, istället nämns kemiska ämnen. Se allmänna kommentarer. Metaakrylater I dagens föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet tas metaakrylater specifikt upp i 32 §. I nuvarande föreskriftsförslag är det borttaget. Förändringen är inte heller omnämnd i konsekvensutredningen.	Här behövs en översyn och likriktning genom dessa och angränsande föreskrifter exempelvis kapitlen som handlar om kemiska risker. Metaakrylater Arbetsmiljöverket behöver återkomma med en konsekvensbeskrivning och motiv till varför myndigheten vill göra denna förändring så att vi som remissinstans därefter kan ta ställning till den föreslagna förändringen.
Kap 5	1 §	I punkten 1 omnämns kemisk produkt och i punkten 2 kemiska riskkällor. Dessa uttryck är inte definierade i föreskrifterna, se allmänna kommentarer.	Här behövs en översyn och likriktning genom dessa och angränsande föreskrifter exempelvis kapitlen som handlar om kemiska risker.
Kap 5	1 §	Näst sista stycket behöver skrivas om så att det följer skrivningarna i likande paragrafer om undantag	Ersätt med: Första stycket gäller inte om arbetsgivarens riskbedömning visar...
Kap 6	2 §	Undantaget i nuvarande föreskrifter är borttaget, detta innebär en regelskärpning.	Återinför undantaget: Detta gäller dock inte i verksamheter där material hanteras som innehåller mindre än 5 viktprocent syntetiskt oorganiska fibrer.
Kap 6	3 §	Första meningen saknar ett kommatecken för att avsluta bisatsen.	
Kap 7	7 §	Svenskan är fel i meningen ersätt med föreslagen text.	får arbetsgivaren inte sysselsätta dessa i arbete där exponering ...

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Kap 7	20 §	Fel ämne är angivet i första stycket (kadmium) bör vara kvicksilver.	Ändra till kvicksilver
Kap 9		Se kommentarerna till kapitel 2 paragraf 4 som innebär att detta kapitel stryks och införlivas i kapitel 2.	
Kap 11		Se kommentarerna till kapitel 2 paragraf 4 som innebär att detta kapitel stryks och införlivas i kapitel 2.	
Kap 12	1 §	I punkten 5 anges bristande rutiner för arbetsanpassning och rehabilitering. När Arbetsmiljöverket byter namn på nuvarande föreskrifter till arbetsanpassning så bör även uttrycket rehabilitering strykas i denna punkt.	Stryk sista ordet i punkten 5, rehabilitering.
Bilaga 2	Kompetenskrav A	I bilagan anges att legitimerad arbetsterapeut får utföra medicinska kontroller av handintensivt arbete. Detta är ett tillägg gentemot nuvarande föreskrifter. Detta är heller inte beskrivet i konsekvensutredningen till dessa föreskrifter.	Arbetsmiljöverket behöver återkomma med en konsekvensbeskrivning och motiv till varför myndigheten vill göra denna utvidgning så att vi som remissinstans därefter kan ta ställning till detta.
Bilaga 4	Generellt	I bilagan används kemiska ämnen och kemiska riskkällor. Till föreskrifterna finns enbart kemiska ämnen definierat.	Här behövs en översyn och likriktning genom dessa och angränsande föreskrifter exempelvis kapitlen som handlar om kemiska risker.
Bilaga 4	B punkten 4	Det saknas ord på slutet av meningen.	Lägg till: förekommer, och
Bilaga 5	Generellt	I bilagan används kemiska ämnen och kemiska riskkällor och kemiska produkter. I definitionerna finns enbart kemiska ämnen definierat.	Här behövs en översyn och likriktning genom dessa och angränsande föreskrifter exempelvis kapitlen som handlar om kemiska risker.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Bilaga 6	Rubriken till bilagan	I rubriken saknas ordet oorganiska i vissa syntetiska oorganiska fibrer. Se underrubrik till kapitel 6.	Lägg till: oorganiska i rubriken så att ordalydelsen blir vissa syntetiska oorganiska fibrer...

Övriga kommentarer

Tabell 18: Övrigt

Fritext